

Закон за кредитните институции

(Приет от XL Народно събрание на 13 юли 2006 г., обнародван в „Държавен вестник“, бр. 59 от 21 юли 2006 г., в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз; изм., бр. 105 от 2006 г.; изм., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г.; изм., бр. 69 от 2008 г.; изм., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г.; изм., бр. 94 и 101 от 2010 г.; изм., бр. 77 и 105 от 2011 г.; изм., бр. 38 и 44 от 2012 г.; изм., бр. 52 от 2013 г.; изм. и доп., бр. 70 от 2013 г.; доп., бр. 109 от 2013 г.; доп., бр. 22 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 27, 35 и 53 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 14, 22 и 50 от 2015 г.; изм. и доп., бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; доп., бр. 94 от 2015 г.; изм. и доп., бр. 33 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2016 г.; доп., бр. 62 от 2016 г.; изм., бр. 81 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 95 и 98 от 2016 г.; изм., бр. 63 от 2017 г.; изм. и доп., бр. 97 от 2017 г.; доп., бр. 103 от 2017 г.; изм. и доп., бр. 7, 15, 16 и 20 от 2017 г.; доп., бр. 22 от 2018 г.; изм. и доп., бр. 51 от 2018 г., в сила от 1 юли 2018 г.; доп., бр. 77 от 2018 г., в сила от 1 януари 2019 г.; изм., бр. 98 от 2018 г., в сила от 1 януари 2019 г.; изм. и доп., бр. 106 от 2018 г.; изм., бр. 37 от 2019 г.; изм. и доп., бр. 42, 83 и 94 от 2019 г.; доп., бр. 96 от 2019 г., в сила от 1 януари 2020 г.; доп., бр. 11 от 2020 г.; изм., бр. 13 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 14 и 18 от 2020 г.; изм., бр. 64 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 12 и бр. 21 от 2021 г.; изм. и доп., бр. 25 и бр. 51 от 2022 г.; изм. и доп., бр. 65 и бр. 66; изм., бр. 84, изм. и доп., бр. 85 от 2023 г.)

Глава първа Общи положения

Чл. 1. (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Този закон урежда условията и реда за лицензирането, осъществяването на дейността, надзора за спазването на пруденциалните изисквания и прекратяването на кредитните институции (банките) с цел да се осигури стабилна, надеждна и сигурна банкова система и защита интересите на вложителите, както и изискванията за оповестяване на информация от страна на Българската народна банка (БНБ) в областта на пруденциалното регулиране и надзор върху банките.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.; нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Българската народна банка е компетентен орган в Република България за упражняване на:

1. (изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) надзор върху банките по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за кредит-

ните институции и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ, L 176/1 от 27 юни 2013 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 575/2013“;

2. правомощията по чл. 4, параграф 2 и чл. 11, параграфи 6, 8 и 10 от Регламент (ЕС) № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2012 г. относно извънборсовите деривати, централните контрагенти и регистрите на трансакции, наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 648/2012“, по отношение на финансовите контрагенти по чл. 2, т. 8 от Регламент (ЕС) № 648/2012, които са банки;

3. (нова – ДВ, бр. 83 от 2019 г.) правомощията по издаване, отказ за издаване и отнемане на лиценз за извършване на банкова дейност на централните депозитари на ценни книжа и на определените от тях лица за предоставяне на спомагателни услуги от банков тип по чл. 54, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. за подобряване на сетълмента на ценни книжа в Европейския съюз и за централните депозитари на ценни книжа, както и за изменение на директиви 98/26/ЕО и 2014/65/ЕС и Регламент (ЕС) № 236/2012 (ОВ, L 257/1 от 28 август 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 909/2014“;

4. (нова – ДВ, бр. 83 от 2019 г.) надзор съгласно чл. 60, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 909/2014 на дейността по предоставяне на спомагателни услуги от банков тип и за изпълнение на пруденциалните изисквания по чл. 59 от Регламент (ЕС) № 909/2014 от централните депозитари на ценни книжа по чл. 54, параграф 2, буква „а“ и от определените за предоставяне на спомагателни услуги от банков тип банки по чл. 54, параграф 2, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 909/2014;

5. (нова – ДВ, бр. 83 от 2019 г.) правомощията по чл. 39, параграф 3 и чл. 42 от Регламент (ЕС) № 600/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ, L 173/84 от 12 юни 2014 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 600/2014“, по отношение на структурираните депозити.

6. (нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) правомощията по:

а) член 29, параграф 1, буква „д“ от Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. за определяне на обща рамка за секюритизациите и за създаване на специфична рамка за опростени, прозрачни и стандартизирани секюритизации и за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2009/138/ЕО и 2011/61/ЕС и регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 648/2012 (ОВ, L 347/35 от 28 декември 2017 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2017/2402“, за спазване на изискванията на чл. 5 от Регламент (ЕС) 2017/2402, когато институционален инвеститор е кредитна институция;

б) член 29, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2017/2402 за спазване на изискванията на чл. 6 – 9 от същия регламент, когато спонсор е кредитна институция;

в) член 29, параграф 3 от Регламент (ЕС) 2017/2402 за спазване на изискванията на чл. 6 – 9 от същия регламент, когато инициатор или първоначален кредитор е кредитна институция;

г) член 29, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2017/2402 за спазване на изискванията на чл. 18 – 27 от същия регламент, когато спонсор или инициатор е кредитна институция.

7. (нова – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) правомощията по Регламент (ЕС) 2019/1238 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. относно паневропейски персонален пенсионен продукт (ПЕПП) (ОВ, L 198/1 от 25 юли 2019 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2019/1238“, когато кредитна институция е доставчик на паневропейски персонален пенсионен продукт (ПЕПП), с изключение на случаите, които са предоставени в изрична компетентност на Комисията за финансов надзор.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Кредитна институция, чиято дейност се урежда от специален закон, прилага и изискванията на този закон, на Регламент (ЕС) № 575/2013 и на актовете по прилагането им. При противоречие се прилагат изискванията на този закон и на Регламент (ЕС) № 575/2013.

Чл. 2. (1) (Доп. – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Банка (кредитна институция) е:

1. юридическо лице, което извършва публично привличане на влогове или други възстановими средства и предоставя кредити или друго финансиране за своя сметка и на собствен риск, или

2. юридическо лице, което извършва някоя от дейностите по чл. 6, ал. 2, т. 3 и 6 от Закона за пазарите на финансови инструменти, което не е дилър на стоки или квоти за емисии, предприятие за колективно инвестиране, застраховател или презастраховател, и отговаря на някое от следните условия:

а) общата стойност на консолидираните активи на дружеството е равна или надхвърля левовата равностойност на 30 000 000 000 евро;

б) общата стойност на активите на дружеството е по-малка от левовата равностойност на 30 000 000 000 евро и същото е част от група, в която общата стойност на консолидираните активи на всички дружества от групата, които индивидуално имат обща стойност на активите по-малко от левовата равностойност на 30 000 000 000 евро и които извършват някоя от дейностите по чл. 6, ал. 2, т. 3 и 6 от Закона за пазарите на финансови инструменти, е равна или надхвърля левовата равностойност на 30 000 000 000 евро, или

в) общата стойност на активите на дружеството е по-малка от левовата равностойност на 30 000 000 000 евро и същото е част от група, в която общата стойност на консолидираните активи на всички дружества от групата, извършващи някоя от дейностите по чл. 6, ал. 2, т. 3 и 6 от Закона за пазарите на финансови инструменти, е равна или надхвърля лево-

вата равностойност на 30 000 000 000 евро – ако консолидираният надзорен орган, след консултация с надзорната колегия, приеме такова решение с оглед на потенциалната опасност от заобикаляне на изискванията на закона и потенциалните рискове за финансовата стабилност на Европейския съюз.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Банката по ал. 1, т. 1 може да извършва и следните дейности, ако са включени в нейния лиценз:

1. (изм. – ДВ, бр. 23 от 2009 г., в сила от 1 ноември 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) извършване на платежни услуги по смисъла на Закона за платежните услуги и платежните системи;

2. (доп. – ДВ, бр. 23 от 2009 г., в сила от 1 ноември 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) издаване и администриране на други средства за плащане (пътнически чекове и кредитни писма), доколкото тази дейност не е обхваната от т. 1;

3. приемане на ценности на депозит;

4. дейност като депозитарна или попечителска институция;

5. (отм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.)

6. финансов лизинг;

7. гаранционни сделки;

8. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) търгуване за собствена сметка или за сметка на клиенти с чуждестранна валута и благородни метали с изключение на деривативни финансови инструменти върху чуждестранна валута и благородни метали;

9. (изм. – ДВ, бр. 52 от 2007 г., в сила от 1 ноември 2007 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) предоставяне на услуги и/или извършване на дейности по чл. 6, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти;

10. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) парично брокерство;

11. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; отм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.)

12. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) придобиване на вземания по кредити и друга форма на финансиране (факторинг, форфетинг и други);

13. (нова – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.) издаване на електронни пари;

14. (предишна т. 13 – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.) придобиване и управление на дялови участия;

15. (предишна т. 14 – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.) отдаване под наем на сейфове;

16. (предишна т. 15 – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.) събиране, предоставяне на информация и референции относно кредитоспособността на клиенти;

17. (нова – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) дейност като доставчик на услуги за колективно финансиране по смисъла на Регламент (ЕС) 2020/1503 на Европейския парламент и на Съвета от 7 октомври 2020 г. относно европейските доставчици на услуги за колективно финансиране на предприятията и за изменение на Регламент (ЕС) 2017/1129 и на Директива (ЕС) 2019/1937 (ОВ, L 347/1 от 20 октомври 2020 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2020/1503“;

18. (предишна т. 16 – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 17 – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) други подобни дейности, определени с наредба на БНБ.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 52 от 2007 г., в сила от 3 юли 2007 г.) Придобиването, регистрирането, сетълментът, изплащането и търговията с държавни ценни книжа се извършват при условията и по реда на Закона за държавния дълг. Търговията с държавни ценни книжа, осъществявана на регулирани пазари на финансови инструменти и на многостранни системи за търговия, се извършва по реда на Закона за пазарите на финансови инструменти.

(4) Банката не може да извършва по занятие други дейности извън посочените в ал. 1 и 2, освен когато това е необходимо във връзка с осъществяването на дейността ѝ или в процеса на събиране на вземанията си по предоставени кредити. Банката може да създава или да придобива дружества за извършване на спомагателни услуги.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) Публично привличане на влогове или други възстановими средства, както и услугите по ал. 2, т. 3 и 4 може да извършва само:

1. (изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) лице, което е получило лиценз за банка по ал. 1, т. 1;

2. банка със седалище в трета държава, която е получила лиценз от БНБ да осъществява дейност в Република България чрез клон;

3. банка, получила разрешение за извършване на банкова дейност от компетентните органи на държава членка, която предоставя директно или чрез клон услуги на територията на Република България.

(6) (Отм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.; нова – ДВ, бр. 22 от 2014 г., в сила от 11 март 2014 г.) Банките, които имат право да извършват дейност по ал. 2, т. 9, може да оферират пряко за сметка на клиенти в търгове за двудневен спот по чл. 3, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1031/2010 на Комисията от 12 ноември 2010 г. относно графика, управлението и други аспекти на търга на квоти за емисии на парникови газове, съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейския парламент и на Съвета за установяване на схема за търговия с квоти за емисии на парникови газове

в рамките на Общността (ОВ, L 302/1 от 18 ноември 2010 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 1031/2010“, след разрешение от БНБ. Регът и условията за издаване на разрешението, необходимите документи за издаването му, както и основанията за отказ, се определят с наредба на БНБ.

(7) (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Банка по ал. 1, т. 2 може да извършва и другите дейности по ал. 2, т. 9, ако са включени в нейния лиценз.

(8) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) Кредитна институция може да извършва дейност като доставчик на паневропейски персонален пенсионен продукт (ПЕПП) по чл. 6, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2019/1238 при спазване на изискванията на същия регламент, актовете по прилагането му и глава двадесет и осма „а“ от Кодекса за социално осигуряване.

(9) (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.; предишна ал. 8, изм. – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) За целите на ал. 1, т. 2, букви „б“ и „в“, когато дружеството е част от група от трета държава, общата стойност на активите на всеки клон на групата от трета държава, лицензирани да осъществяват дейност в държава членка, се включва в комбинираната обща стойност на активите на всички дружества от групата.

(10) (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.; предишна ал. 9, изм. – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) Разпоредбите на чл. 29б, чл. 32, чл. 45 – 46, чл. 51 – 61, чл. 62, чл. 68 и чл. 126 – 130 не се прилагат за банките по ал. 1, т. 2.

Чл. 3. (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Финансова институция е лице, различно от институция и индустриален холдинг, чиято основна дейност е извършване на една или повече от дейностите:

1. (изм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) по чл. 2, ал. 2, т. 1, 2, 6–8, 10–13;

2. (изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) придобиване на дялови участия;

3. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) отпускане на кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Финансова институция е и инвестиционен посредник, финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност, инвестиционен холдинг, платежна институция, дружество за електронни пари и управляващо дружество. Не е финансова институция застрахователният холдинг и застрахователният холдинг със смесена дейност.

Чл. 3а. (Нов – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 65 от 2023 г.) За извършване по занятие на дейност по финансов лизинг, гаранционни сделки, придобиване на вземания по кредити или дейност, представляваща друга форма на финансиране (факторинг, форфетинг и други) във връзка с кредити, придобиване на дялови участия в кредитни и финансови институции

и отпускане на кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или групи възстановими средства, е необходимо лицето да бъде вписано в публичен регистър на БНБ, ако една или повече от тези дейности е съществена за него. Критериите за определяне на съществена дейност се определят с наредба на БНБ.

(2) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) За да бъде вписано в регистъра по ал. 1, лицето трябва да отговаря на следните изисквания:

1. да има търговска регистрация в Република България като дружество с ограничена отговорност, акционерно дружество или командитно дружество с акции;

2. (изм. – ДВ, бр. 50 от 2015 г.; изм. – ДВ, бр. 65 от 2023 г.) в предмета му на дейност да е изрично посочена съответната дейност по ал. 1;

3. да има собствен капитал със структура и в размер, определени с наредбата по ал. 1, като акциите може да бъдат само поименни;

4. мястото на извършване на основната стопанска дейност да е на територията на Република България;

5. управляващите и представляващите дружеството лица да притежават необходимата квалификация, професионален опит и репутация, а лицата, които пряко или косвено притежават квалифицирано дялово участие в капитала на дружеството – надеждност, финансова стабилност и репутация.

(3) (Предшшна ал. 2, изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Чуждестранна финансова институция, която ще осъществява дейност на територията на Република България чрез клон или директно, се вписва в регистъра въз основа на убедомлението и приложеното удостоверение по чл. 24, ал. 1, ако ще извършва една или повече от дейностите по ал. 1.

(4) (Предшшна ал. 3, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Редът за вписване и заличаване от регистъра, както и необходимите документи за вписването, се определят с наредбата по ал. 1.

(5) (Предшшна ал. 4, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка отказва вписване в регистъра, ако заявителят не отговаря на изискванията за вписване или ако не са представени необходимите данни и документи или представените съдържат непълна, противоречива или невярна информация.

(6) (Предшшна ал. 5, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка заличава от регистъра регистрирано лице по негово искане или ако установи, че:

1. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) е престанало да отговаря на изискванията на този член;

2. вписването е било извършено въз основа на невярна информация или неверни документи;

3. не изпълнява задълженията си по този закон или актовете за прилагането му, или други нормативно установени изисквания за осъществяване на дейността.

(7) (Преишна ал. 6, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Изискванията към дейността на регистрираните лица се определят с наредбата по ал. 1.

(8) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2011 г., преишна ал. 7, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) С наредбата по ал. 1 се определят и условията и редът, при които БНБ може да освободи от задължението за вписване в регистъра лица, извършващи дейности по ал. 1 със средства, предоставени за изпълнение на целеви проекти и програми на Европейския съюз.

(9) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; доп. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.; изм. – ДВ, бр. 65 от 2023 г.) Не подлежи на регистрация лице, което:

1. извършва кредитиране само като спомагателна услуга във връзка с друга дейност, за която е лицензирано, както и лице, което предоставя кредити единствено чрез платформа за колективно финансиране;

2. придобива дялови участия съгласно чл. 3, ал. 1, т. 2, ако дейността му подлежи на лицензиране, одобрение, регистриране или вписване от Комисията за финансов надзор в регистрите по чл. 30, ал. 1 от Закона за Комисията за финансов надзор.

(10) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) За вписване в регистъра, издаване на удостоверения и извършване на промени във вписаните обстоятелства се заплащат такси на БНБ по ред и в размери, определени в наредбата по ал. 1.

Чл. 4. (1) (Преишен текст на чл. 4 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Разпоредбите на този закон не се прилагат за:

1. Българската народна банка, чиято дейност се урежда със закон;

2. (отм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.)

3. взаимоспомагателните каси, които предоставят заеми само на свои членове за сметка на направени от тях и на техен риск вноски;

4. (нова – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) лицата, които предоставят по занятие парични заеми срещу залог на вещи (зложни къщи) при условия и по ред, установени от Министерския съвет.

(2) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Разпоредбите на този закон не се прилагат и за пощенските оператори относно дейността по извършване на пощенски парични преводи, освен за случаите по чл. 24–27 и за включването в обхвата на надзора на консолидирана основа, в които случаи се третираат като финансови институции.

Чл. 5. (1) (Преишен текст на чл. 5 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Забраната за публично привличане на влогове и други възстановими средства не се прилага за:

1. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) българската държава и общините или международните публични организации, чиито членове са една или повече държави членки;

2. (доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) дейността на лица, когато тази дейност е изрично уредена със закон или от правото на Европейския съюз и е обект на надзор, предназначен да защити вложителите и инвеститорите.

(2) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Европейската комисия и Европейският банков орган (ЕБО) се уведомяват за всеки закон по ал. 1, т. 2, който изрично позволява на предприятие, различно от кредитна институция, да извършва публично привличане на влогове и други възстановими средства, от органа на който е възложен контролът по изпълнението на съответния закон.

Чл. 6. (1) Лице, което не притежава лиценз за извършване на банкова дейност, не може да използва в своето наименование, в рекламната си или в друга дейност думата „банка“ или някои от производните ѝ на чужд език или друга дума, означаваща извършване на банкова дейност.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Забраната по ал. 1 не се прилага за субект, чето име е установено или признато със закон или с международно споразумение, по което Република България е страна, както и когато от смисъла, в който е употребена думата „банка“, е ясно, че субекта няма за предмет на дейност извършването на банкови сделки.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) Наименованието на банка не може да наподобява наименованието на друга банка, осъществяваща дейност в Република България. Забраната се прилага и когато се наподобява наименованието на реномирана банка на международния финансов пазар, освен с нейно съгласие.

(4) Банка, лицензирана в държава членка, която възнамерява да извършва дейност на територията на Република България, използва същото наименование, което използва в държавата членка по седалище. Ако наименованието на тази банка наподобява наименованието на друга банка, осъществяваща дейност в Република България, за разграничаването им БНБ може да изиска това наименование да бъде придружено от отличителни добавки.

Глава втора

Учредяване и управление на банка

Чл. 7. (1) Банката се учредява като акционерно дружество и доколкото в този закон не е предвидено друго, за нея се прилага Търговският закон.

(2) Минимално необходимият внесен капитал при учредяването на банка е не по-малък от 10 млн. лв.

(3) Вноските срещу записаните акции до минимално необходимия капитал по ал. 2 могат да са само парични.

(4) Банката може да открива повече от един клон в отделно населено място, включително в населеното място, където е седалището ѝ.

(5) Вписаните в търговския регистър седалище и адрес на управление на банката трябва да съвпадат с мястото, където се извършва реално

управлението ѝ, и да се намират в държавата, където банката действително упражнява дейността си.

Чл. 8. Банката издава само безналични акции. Всяка акция дава право на един глас.

Чл. 9. Уставът на банката трябва да съдържа освен данните, предвидени в Търговския закон, и данни за сделките, които тя ще извършва, пълномощията за подписание и представляване на банката, както и данни за начина, по който ще се извършва вътрешният контрол на банката.

Чл. 10. (1) (Изм. – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Банката се управлява и представлява съвместно най-малко от две лица, от които поне едно владее български език. Те не могат да възлагат цялостното управление и представителство на банката на едно от тях, но могат да упълномощават трети лица за извършване на отделни действия.

(2) Лицата по ал. 1 трябва да управляват банката, като присъстват лично на адреса ѝ на управление.

(3) Юридическо лице не може да бъде член на управителен съвет или на съвет на директорите на банката.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) В състава на управителния съвет (съвета на директорите) и на надзорния съвет се включват лица с разнообразна квалификация и професионален опит, съответстващи на спецификата на осъществяваните от банката дейности и основните рискове, през които тя е или може да бъде изложена.

(5) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) В състава на управителния съвет (съвета на директорите) и на надзорния съвет могат да участват лица, които са в състава на управителните или контролни органи на други юридически лица, ако това им позволява да изпълняват ефективно задълженията си в банката.

(6) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Условията, при които членовете на управителния съвет (съвета на директорите) и на надзорния съвет могат да участват в състава на управителните или контролни органи на други юридически лица, както и допълнителните изисквания, които трябва да спазват при упражняването на функциите си, се определят с наредба на БНБ.

(7) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Алинеи 5 и 6 се прилагат съответно за прокуристите.

(8) (Нова – ДВ, бр. 106 от 2018 г.; предишна ал. 7 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Членовете на управителния съвет (съвета на директорите) и на надзорния съвет трябва да притежават колективно достатъчно знания, умения и опит за осигуряване на управлението на рисковете в дейността с оглед стабилното управление на банката.

Чл. 10а. (Нов – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) (1) Най-малко един от членовете на надзорния съвет или от неизпълнителните членове на съвета на директорите на банка трябва да е независим.

(2) Независим член на съвета може да бъде лице, което:

1. не е служител в банката или лице, заемащо длъжност, съответстваща на висш ръководен персонал в дружество от група, която е обект на пруденциална консолидация по смисъла на глава 2, дял II, част първа от Регламент (ЕС) № 575/2013, включително когато предприятието майка е със седалище в трета държава;

2. не притежава пряко или непряко квалифицирано дялово участие в банката;

3. не е член на управителния съвет или изпълнителен член в съвета на директорите в банката или в дружество от група, която е обект на пруденциална консолидация по смисъла на глава 2, дял II, част първа от Регламент (ЕС) № 575/2013, включително когато предприятието майка е със седалище в трета държава, и не е заемал такава длъжност през последните 5 години;

4. не е бил член на управителен орган на банката в продължение на повече от 12 последователни години;

5. няма съществени финансови или делови отношения с банката;

6. не получава значителни плащания или други облаги извън възнаграждението за изпълняваните от него функции;

7. не е съпруг, роднина по права линия без ограничение или по сребрена до втора степен на член на управителния съвет или на изпълнителен член на съвета на директорите в банката или в дружество от група, която е обект на пруденциална консолидация по смисъла на глава 2, дял II, част първа от Регламент (ЕС) № 575/2013, включително когато предприятието майка е със седалище в трета държава, и не се намира във фактическо съжителство с такова лице.

(3) За значимите банки и банките, чиито акции са допуснати до търговия на регулиран пазар, независимите членове по ал. 1 трябва да са не по-малко от една трета.

Чл. 11. (1) Член на управителен съвет, на съвет на директорите, както и прокурист, с изключение на този, чието упълномощаване е само за дейността на клон на банка, лицензирана в Република България, може да бъде лице, което:

1. има висше образование с придобита образователно-квалификационна степен не по-ниска от „магистър“;

2. (изм. – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) притежава достатъчни квалификации и професионален опит в банковия или финансовия сектор за изпълнение на съответните функции, а всяко от лицата по чл. 10, ал. 1, изречение първо – и да е работило най-малко 5 години на длъжност с ръководни функции в банка или в сравнимо с банка дружество или институция, съобразно критериите, определени от БНБ;

3. не е осъждано за умислено престъпление от общ характер, освен ако е реабилитирано;

4. не е било през последните две години преди датата на решението за обявяване в несъстоятелност член на управителен или контролен орган или неограничено отговорен съдружник в прекратено поради несъстоятелност дружество, ако има неудовлетворени кредитори, независимо дали е възстановено в права;

5. не е било член на управителен или контролен орган на банка през последните две години преди датата на решението за обявяването ѝ в несъстоятелност;

6. не е лишено или лишавано от право да заема материалноотговорна длъжност;

7. не е съпруг или роднина до трета степен включително по права или по съребрена линия с член на управителен или контролен орган на банката и не се намира във фактическо съжителство с такъв член;

8. не е невъзстановен в правата си несъстоятелен длъжник;

9. (нова – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; доп. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) въз основа на събраните за него и неговите близки сътрудници данни, както и за връзките му с тях, не дава основание за съмнение относно неговата надеждност и пригодност и възможност за възникване конфликт на интереси.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Член на надзорния съвет на банка или представител на юридическо лице в надзорния съвет може да е лице, което отговаря на изискванията на ал. 1, т. 3–8 и притежава знания, умения, опит, надеждност и пригодност, съобразно критерии, определени с наредба на БНБ.

(3) (Нова – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) Лицата по ал. 1 и 2 могат да бъдат избирани или упълномощавани след предварително одобрение от БНБ. Необходимите информация и документи, както и редът за издаване или отказ на одобрение, се определят с наредба на БНБ.

(4) (Нова – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Българската народна банка отказва да издаде одобрение по ал. 3, когато лицето не отговаря на изискванията по ал. 1 и 2 или ако не са представени необходимите данни и документи или представените съдържат непълна, противоречива или невярна информация.

(5) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; предишна ал. 4 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Обстоятелствата по ал. 1, т. 4–8 се установяват с декларация.

(6) (Отм., предишна ал. 5 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Алинеи 1 и 3 се прилагат и за управителите на клонове на банки със седалище в трета държава.

(7) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2017 г.) Обстоятелствата по ал. 1, т. 3 се установяват служебно от БНБ за българските граждани и с аналогичен документ за лицето, когато не е български гражданин.

(8) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) При възникване на съмнение, че се извършва, било е извършено или е имало опит да се извърши изпиране на пари или фи-

нансирание на тероризъм, или че е налице повишен риск от такива действия в банка, БНБ преразглежда издадените от нея одобрения с оглед на спазването на изискванията по ал. 1, 2 и 6 и при необходимост прилага надзорни мерки по чл. 103, ал. 2.

Чл. 11а. (Нов – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Лицата, заемащи ключови позиции в банка, трябва да отговарят на изискванията по чл. 11, ал. 1, т. 1 и т. 3–9 и да притежават достатъчно знания, умения и опит за изпълнение на техните функции съобразно критерии, определени с наредба.

(2) Лицата, заемащи ключови позиции, са:

1. главният финансов директор и ръководителите на службите за вътрешен одит, за нормативно съответствие и за управление на риска, когато не са членове на управителния съвет (съвета на директорите) или на надзорния съвет;

2. управителите на клонове на банката в други държави;

3. други лица, които според банката имат значително влияние върху нейното управление.

(3) Документите, с които се удостоверява спазването на изискванията по ал. 1, се определят с наредбата по ал. 1.

(4) Българската народна банка извършва оценка за пригодността на лицата по ал. 2 с оглед съответствието с изискванията по ал. 1.

(5) Банките уведомяват БНБ в 10-дневен срок от датата на назначаването относно всяко новоназначено лице по ал. 2 и прилагат документираната оценка, извършена от страна на банката по отношение на съответствието с изискванията по ал. 1.

(6) Българската народна банка извършва оценката по ал. 4 в срок до 4 месеца от получаване на уведомлението.

(7) В случай че до изтичане на срока по ал. 6 БНБ не отправи писмени възражения до банката относно назначението на съответното лице, се приема, че не са налице основания за отстраняването му.

(8) В случай че в рамките на срока по ал. 6 БНБ отправи писмени възражения до банката срещу назначаването на лице по ал. 2, банката в едномесечен срок от получаването им предприема мерки във връзка с направените възражения или освобождава лицето от съответната длъжност, като уведомява БНБ за предприетите действия. В случай че БНБ не приеме предприетите от страна на банката мерки, банката трябва да освободи лицето по ал. 2 в едномесечен срок от уведомлението за това.

(9) Алинеи 5–8 се прилагат и при повторна оценка, в случаите на извършени промени в обхвата на съответната длъжност или преназначаване на лица по ал. 2.

Чл. 12. (Отм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.)

Глава трета Лицензиране и разрешения

Раздел I

Лиценз за банкова дейност

Чл. 13. (1) (Изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) За извършването на дейност като банка по чл. 2, ал. 1, т. 1 се изисква лиценз, издаден от БНБ.

(2) Заявлението за издаване на лиценз се подава в писмена форма и към него се прилагат:

1. уставът и другите учредителни актове на заявителя;

2. документи, съдържащи данни за записаните акции и направените вноски;

3. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) план за дейността на банката, съдържащ изчерпателно описание на дейностите, които ще бъдат извършвани, клиентската и продуктовата структура, целите, политиката и стратегията на банката, финансова прогноза за развитие за тригодишен период;

4. (доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) описание на управленската и организационната структура, включващо дейността на отделните организационни единици, разпределението на отговорностите между изпълнителните директори и другите администратори, организацията и управлението на информационната система на банката, включително на механизма за защита на информацията. Когато кредитна институция е част от група, се прилага и описание на организационната структура на групата, включително идентифициране на предприятията майки, финансовите холдинги и финансовите холдинги със смесена дейност в групата;

5. описание на системите за вътрешен контрол и на системите за управление на рисковете, както и програма за мерките срещу изпирането на пари;

6. имената и адресите на членовете на надзорния и управителния съвет (съвета на директорите) на банката и подробни писмени данни за тяхната квалификация и професионален опит;

7. (доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) писмени данни за името/наименованието и адреса/седалището на лицата, записали пряко или косвено три и над три на сто от акциите с право на глас, и за 20-те най-големи акционери, както и за тяхната професионална (делова) дейност през последните 5 години; физическите лица и законните представители на юридическите лица представят писмени декларации:

- а) че вноските срещу записани акции са направени със собствени средства;
- б) относно произхода на средствата, от които са направени вноските;
- в) за платените от тях данъци през последните 5 години;

8. (нова – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) данни за действителния собственик на лицата, които притежават пряко или непряко квалифицирано дялово участие в заявителя;

9. (предишна т. 8 – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) документ за регистрация и писмени данни относно лицата, притежаващи акции или дялове в капитала или имуществото им или упражняващи контрол върху тях – за юридическите лица по т. 7;

10. (предишна т. 9 – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) други сведения и документи, определени с наредба или поискани от БНБ, с цел да бъдат установени обстоятелствата, необходими за извършване на преценка дали са условията за издаване на лиценз или за отказ.

(3) Приема се, че вноските са направени със собствени средства, когато към датата на извършване на вноската:

1. за физическите лица – разликата между техните разполагаеми парични средства по банкови сметки и размера на задълженията им е по-голяма от размера на вноската;

2. за юридическите лица – размерът на вноската е по-малък както от нетната стойност на капитала, определена като разлика между активите и задълженията по счетоводен баланс, така и от техните разполагаеми парични средства по банкови сметки.

(4) Българската народна банка провежда предварителни консултации с компетентния орган за банков надзор, преди да издаде лиценз за банкова дейност на:

1. банка, която ще бъде дъщерно дружество на банка, получила лиценз в друга държава членка;

2. банка, която ще бъде дъщерно дружество на предприятие майка на друга банка, получила лиценз в друга държава членка;

3. банка, която ще бъде контролирана от лица, упражняващи контрол върху друга банка, получила лиценз в друга държава членка.

(5) Българската народна банка провежда предварителни консултации с компетентния орган за надзор върху застраховател или инвестиционен посредник в друга държава членка, преди да издаде лиценз за банкова дейност на:

1. банка, която ще бъде дъщерно дружество на застраховател или инвестиционен посредник, получил лиценз в друга държава членка;

2. банка, която ще бъде дъщерно дружество на предприятие майка, което има за дъщерно дружество застраховател или инвестиционен посредник, получил лиценз в друга държава членка;

3. банка, която ще бъде контролирана от лица, упражняващи контрол върху застраховател или инвестиционен посредник, получил лиценз в друга държава членка.

(6) Консултациите с компетентните надзорни органи включват въпроси относно акционерите, репутацията и опита на лицата, участващи в управлението на дружества по ал. 4 или 5, оценката за спазването на надзорните изисквания, както и всяка друга информация, която има значение за издаването на лиценз.

Чл. 13а. (Нов – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) (1) Инвестиционен посредник, получил лиценз за извършване на дейност по чл. 6, ал. 2, т. 3 и 6 от Закона за пазарите на финансови инструменти, подава заявление за издаване на лиценз за банка по чл. 2, ал. 1, т. 2 най-късно до деня, в който:

1. средномесечният общ размер на активите, изчислен за период от 12 последователни месеца, е равен или надвишава левовата равностойност на 30 000 000 000 евро, или

2. средномесечният общ размер на активите, изчислен за период от 12 последователни месеца, е по-малък от 30 000 000 000 евро и дружеството е част от група, в която общата стойност на консолидираните активи на всички дружества от групата, които имат индивидуално общ размер на активите, по-малък от левовата равностойност на 30 000 000 000 евро, и които извършват някоя от дейностите по чл. 6, ал. 2, т. 3 и 6 от Закона за пазарите на финансови инструменти, е равен или надвишава левовата равностойност на 30 000 000 000 евро, и двете изчислени като средна стойност за период от 12 последователни месеца.

(2) Заявлението за издаване на лиценз се подава в писмена форма и към него се прилагат данните и документите по чл. 13, ал. 2, т. 1, 3 – 6, 8 и 10, както и информацията относно спазването на изискванията на чл. 13, ал. 2, т. 7, изречение първо, чл. 14, ал. 3, т. 6, 10 – 12 по отношение на акционерите, които притежават квалифицирано дялово участие, а в случай че няма такива акционери – за 20-те най-големи акционери. Разпоредбите на чл. 13, ал. 4 – 6 и чл. 14, ал. 1, 3 и 4, чл. 15 и 16 се прилагат съответно.

(3) Преди да се произнесе по заявлението, БНБ взема предвид оценката на Комисията за финансов надзор за спазването на надзорните изисквания от страна на инвестиционния посредник, както и всяка друга информация, която е предоставена от Комисията за финансов надзор и е от значение за издаването на лиценз. Информацията по изречение първо се предоставя от Комисията за финансов надзор в срок до 10 работни дни от писменото искане на БНБ.

(4) Българската народна банка уведомява незабавно Комисията за финансов надзор за решението по заявлението за издаване на лиценз по ал. 1.

Чл. 14. (1) Преди да се произнесе по заявлението за издаване на лиценз, БНБ извършва проучвания за установяване на валидността на представените документи, надеждността и финансовото състояние на заявителя.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 52 от 2007 г., в сила от 1 ноември 2007 г.; изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.; доп. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Преди да се произнесе по искането за

извършване на услуги и дейности по чл. 6, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти или услуги за колективно финансиране, БНБ взема предвид писменото становище на Комисията за финансов надзор, което се представя в едномесечен срок от писменото искане на БНБ, с приложени към него документи.

(3) Лиценз за извършване на банкова дейност се издава, ако са изпълнени едновременно следните условия:

1. уставът и другите учредителни актове на заявителя съответстват на закона;

2. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) уставът на заявителя не съдържа разпоредби, които възпрепятстват прилагането на принципите и най-добрите практики за корпоративно управление;

3. капиталът на банката и внесената част от него са не по-малко от изисквания минимален размер;

4. по преценка на БНБ дейността, която заявителят възнамерява да извършва, осигурява необходимата му надеждност и финансова стабилност;

5. членовете на управителния съвет (съвета на директорите) и на надзорния съвет отговарят на изискванията по този закон и спрямо тях не е налице законова забрана за заемане на длъжността;

6. по преценка на БНБ акционерите, контролиращи повече от три на сто от гласовете, с дейността си или с влиянието си върху вземането на решенията не биха могли да навредят на надеждността или сигурността на банката или на нейните операции;

7. по преценка на БНБ не съществува опасност банката да бъде засегната от рисковете, произтичащи от небанковата дейност на своите учредители;

8. (доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.) при наличие на финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност или холдинг със смесена дейност – по преценка на БНБ предприятието майка няма да постави препятствия при осъществяването на надзора на консолидирана основа;

9. лицата, записали три и над три на сто от капитала, са направили вноска със собствени средства;

10. не е установено, че наличието на тесни връзки между банката и други лица може да възпрепятства ефективно упражняване на банковия надзор;

11. по преценка на БНБ изискванията или трудностите при прилагането на отделни нормативни или административни актове на трета държава, регулиращи едно или повече юридически или физически лица, с които банката има тесни връзки, няма да възпрепятстват ефективно упражняване на банковия надзор;

12. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) лицата, записали 10 и над 10 на сто от капитала, отговарят на изискванията за придобиване на квалифицирано или по-високо дялово участие съгласно този закон и по преценка на БНБ раз-

мерът на притежаваното от тях имущество и развиваната от тях дейност по своя мащаб и финансови резултати съответстват на заявеното за придобиване акционерно участие в банката и не създават съмнение относно надеждността и пригодността на тези лица при необходимост да окажат капиталова подкрепа на банката;

13. произходът на средствата, с които лицата, записали три и над три на сто от капитала, са направили вноски, е ясен и законен;

14. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) по преценка на БНБ планът за дейността, управленската и организационната структура на банката, системите за вътрешен контрол, политиките, правилата и процедурите по чл. 73, ал. 1 и чл. 73б, както и програмата за мерките срещу изпирането на пари осигуряват стабилно и ефективно управление на рисковете и необходимата надеждност и финансова стабилност на банката;

15. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) спазено е изискването на чл. 6, ал. 3.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) В срок до три месеца от получаване на заявлението или ако заявлението е непълно – след изискване на необходимите документи и информация, и всички необходими документи БНБ взема решение за издаване на лиценз за извършване на банкова дейност, ако се изпълнят условията по чл. 15, ал. 1, или отказва издаването на лиценз.

Чл. 15. (1) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Лиценз за извършване на банкова дейност се издава, ако в срок до три месеца от получаване на заявлението по чл. 14, ал. 4, предложението първо заявителят удостовери, че са изпълнени следните допълнителни условия:

1. записалите акции лица са направили вноски на обща стойност, не по-малка от минимално необходимия капитал за извършване на банкова дейност;

2. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) лицата, които ще управляват и представляват банката, и останалите администратори отговарят на приложимите за тях изисквания по този закон;

3. осигурени са подходящи сгради и необходимото техническо оборудване за извършване на банкова дейност;

4. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) създадени са служби за управление на риска, нормативно съответствие и вътрешен одит.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.)

(3) Българската народна банка може да не включи в лиценза за банкова дейност определени сделки или дейности, за извършването на които прецени, че заявителят не е квалифициран или не са налице други изисквания, установени в закон.

(4) Ако в срока по ал. 1 заявителят не представи изискваните документи, БНБ отказва издаването на лиценз.

(5) Издадените лицензи се вписват в регистър, воден от БНБ.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Когато издаденият лиценз дава право за извършване на дейност по чл. 2, ал. 2, т. 9 или 17, БНБ изпраща препис от лиценза на Комисията за финансов надзор.

(7) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка уведомява ЕБО относно:

1. изискванията за лицензиране на кредитни институции;
2. всеки издаден лиценз на кредитна институция.

Чл. 16. (1) Освен в случаите по чл. 15, ал. 4 БНБ отказва издаването на лиценз, когато установи, че:

1. не е налице което и да е от условията по чл. 14, ал. 3;
2. заявителят не е представил в определените срокове всички необходими сведения и документи по чл. 13, ал. 2 или че представените документи съдържат непълна, противоречива или недостоверна информация.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 52 от 2007 г., в сила от 1 ноември 2007 г.; изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.; доп. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Ако Комисията за финансов надзор е дала отрицателно становище по чл. 14, ал. 2, БНБ отказва издаването на лиценз за извършването на услуги и дейности по чл. 6, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти или услуги за колективно финансиране.

(3) Отказът за издаване на лиценз се мотивира.

(4) Независимо от сроковете по чл. 14 и 15 БНБ издава или отказва издаването на лиценз в срок 12 месеца от получаване на заявлението.

Чл. 17. (1) За получаване на лиценз за извършване на банкова дейност на територията на Република България чрез клон банка със седалище в трета държава подава заявление, към което прилага:

1. заверен препис от акта за регистрация на банката и документ от органа по регистрация с актуални данни за седалището и адреса на управление, предмета на дейност, размера на капитала, системата на управление и лицата, които представляват банката;
2. заверен препис от разрешението за извършване на банкова дейност на компетентния по седалището на банката орган за банков надзор;
3. заверен препис от устава си;
4. план за дейността на клона, включващ описание на дейностите по чл. 2, ал. 1 и 2, които възнамерява да извършва;
5. организационната структура на клона;
6. финансовите годишни отчети за последните три години;
7. писмено съгласие за откриване на клон от органа за банков надзор в държавата по седалището ѝ;
8. писмено изявление от органа за банков надзор по седалището на банката, съдържащо информация относно финансовото състояние на банката и поемане на ангажимент за сътрудничество с БНБ;
9. данни за лицата, на които е възложено управлението на клона, включително за тяхната квалификация и професионален опит в банковото дело;

10. други сведения и документи, определени с наредба или поискани от БНБ, с цел да бъдат установени всички обстоятелства, необходими за извършване на преценка дали са налице условията за издаване на лиценз или отказ.

(2) С лиценз по ал. 1 не може да се предоставя право на клона да извършва дейности, които банката няма право да осъществява в държавата по седалището си.

(3) Лиценз се издава, ако:

1. компетентният орган за банков надзор по седалището на банката в третата държава упражнява върху нея и нейните клонове в чужбина ефективен надзор;

2. е сключено споразумение за надзорно сътрудничество между БНБ и компетентния надзорен орган;

3. банката е реномирана на международния финансов пазар и финансовото ѝ състояние е надеждно и стабилно;

4. организационната структура на банката е подходяща за дейностите, които възнамерява да извършва;

5. управителите на клона отговарят на изискванията по този закон и притежават необходимата репутация;

6. законодателството на третата държава не създава препятствия за упражняването на ефективен надзор на консолидирана основа или за предоставянето на необходимата информация.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка уведомява ЕБО за:

1. всеки издаден от нея лиценз за извършване на банкова дейност чрез клон на банка със седалище в трета държава, както и за всички последващи изменения на лиценза;

2. общия размер на активите и пасивите съгласно периодичните отчети на клоновете на банки със седалище в трета държава;

3. наименованието на групата от трета държава, към която принадлежи банката със седалище в трета държава, получила лиценз за извършване на дейност в Република България чрез клон.

(5) Българската народна банка отказва издаването на лиценз на банка със седалище в трета държава за извършване на банкова дейност на територията на Република България чрез клон, когато прецени, че:

1. не е налице което и да е от условията по ал. 3;

2. компетентният орган за банков надзор по седалището на банката заявител не е дал съгласие на банката за откриване на клон в Република България или е изпратил становище за незадоволително финансово състояние или за нарушения на изискванията за разумно банкиране;

3. компетентният орган за банков надзор по седалището на банката заявител не прилага принципа на реципрочност при осигуряването на достъп

на банки с регистрация на територията на Република България до съответния банков пазар на територията на третата държава.

Чл. 18. Търговското представителство на банка в Република България е длъжно да представи в БНБ препис от акта за регистрацията си в Българската търговско-промишлена палата в 14-дневен срок от издаването му. То не може да извършва търговска дейност.

Чл. 19. В случай на отказ заявителят може да направи ново искане за издаване на лиценз за извършване на банкова дейност не по-рано от 12 месеца от влизането в сила на отказа.

Раздел II

Взаимно признаване

Чл. 20. (1) Банка, лицензирана в държава членка, може да извършва на територията на Република България чрез клон дейностите по чл. 2, ал. 1 и 2, ако те са включени в лиценза ѝ и след като БНБ бъде уведомена за това от компетентния орган, издал лиценза.

(2) За извършване на банкова дейност на територията на Република България чрез клон банката, лицензирана в държава членка, създава един клон независимо от броя на местата на дейност.

Чл. 21. (1) Българската народна банка предприема необходимите действия за извършване на надзор върху клона по чл. 20 в срок до два месеца от получаване на уведомление от компетентните органи на изпращащата държава относно намерението на съответната банка да извършва дейност на територията на Република България. В срока по изречение първо БНБ може да посочи условията, при които банката трябва да извършва дейността си на територията на Република България в съответствие с разпоредбите, свързани със защита на обществения интерес.

(2) Банката, лицензирана в държава членка, може да започне извършване на дейност на територията на Република България след получаване на съобщение за това от БНБ или след изтичане на срока по ал. 1.

(3) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) В срок до един месец от получаване на уведомление за промяна в обстоятелствата, при които банката извършва дейността си на територията на Република България, БНБ може да посочи условията по ал. 1 с оглед на извършваната промяна.

Чл. 21а. (Нов – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) (1) Банка, лицензирана в държава членка, може да извършва дейностите по чл. 2, ал. 2, т. 9 при условията на чл. 20, ал. 1 и чрез обвързан агент със седалище в Република България.

(2) Банката може да започне да извършва дейност чрез обвързан агент след получаване на уведомление от БНБ или ако не получи такова уведомление – в срок до два месеца от получаването на уведомлението от компетентния орган на изпращащата държава.

(3) Когато банката извършва дейност чрез клон и чрез обвързан агент със седалище на територията на Република България, обвързаният агент се счита за част от клона. При осъществяването на дейност само чрез обвързан агент със седалище в Република България спрямо него се прилагат изискванията на закона за клон.

Чл. 22. (1) (Предишен текст на чл. 22 – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Банка, лицензирана в държава членка, може да извършва на територията на Република България директно дейностите по чл. 2, ал. 1 и 2, ако те са включени в лиценза ѝ и след като БНБ бъде уведомена за това от компетентния орган, издал лиценза. Тази банка трябва да посочи имената и адресите на лицата, които ще я представляват пред БНБ.

(2) (Нова – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) В случаите, когато банката по ал. 1 ще извършва дейност по чл. 2, ал. 2, т. 9 чрез обвързани агенти, чието седалище е в изпращащата държава, БНБ публикува данните, получени от компетентния орган на изпращащата държава за тези обвързани агенти.

(3) (Нова – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Банката по ал. 1 може да предоставя дистанционен достъп до организирана от нея многостранна система за търговия или организирана система за търговия на членове или участници със седалище в Република България. В този случай БНБ може да изиска от компетентния орган на изпращащата държава информацията относно членовете или участниците в многостранната система за търговия, чието седалище е в Република България.

Чл. 23. (1) Банка, лицензирана в Република България, може да извършва дейности на територията на друга държава членка чрез клон, ако те са включени в лиценза ѝ за банкова дейност.

(2) Банката по ал. 1 уведомява писмено БНБ за намерението си да открие клон на територията на друга държава членка. Уведомлението трябва да съдържа информация за:

1. държавата членка, на чиято територия възнамерява да открие клона;
2. седалището и адреса, на който възнамерява да регистрира клона, и адреса за кореспонденция;
3. лицата, на които е възложено управлението и представителството на клона, заедно с описание на отговорностите им;
4. план за дейността на клона, включващ описание на дейностите по чл. 2, ал. 1 и 2, които възнамерява да извършва;
5. организационната структура на клона;
6. (отм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.)

(3) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка може да изиска допълнителна информация, когато представената от банката е непълна или противоречива.

(4) (Предишна ал. 3, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Ако прецени, че планираната дейност на територията на друга държава членка е съобразена с ор-

ганизационната структура и финансовото състояние на банката, БНБ в срок до три месеца от получаване на уведомлението и всички документи по ал. 2 изпраща на компетентните органи на приемащата държава получена информация, както и информация за размера и структурата на собствения капитал на банката и за съотношенията на капиталова адекватност съгласно чл. 92 от Регламент (ЕС) № 575/2013. В същия срок БНБ уведомява и банката заявител.

(5) (Предишна ал. 4, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка мотивирано отказва да изпрати информацията по ал. 4, когато:

1. банката възнамерява да извършва на територията на друга държава членка дейност, която е извън обхвата на лиценза ѝ;

2. прецени, че планираната дейност на територията на друга държава членка не е съобразена с организационната структура и финансовото състояние на банката;

3. прецени, че организационната структура на клона не осигурява неговото надеждно и стабилно управление.

(6) (Предишна ал. 5, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Отказът на БНБ по ал. 5 се издава в писмена форма в срок до три месеца от получаване на уведомлението и всички документи по ал. 2 и 3 и в рамките на същия срок се съобщава на банката заявител.

(7) (Предишна ал. 6, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Отказът на БНБ по ал. 5, както и непроизнасянето ѝ в срок подлежат на обжалване по реда на чл. 151.

(8) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; предишна ал. 7, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка уведомява Европейската комисия и ЕБО за всеки отказ по ал. 5.

(9) (Предишна ал. 8, изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Банката по ал. 1 уведомява БНБ и компетентните органи на приемащата държава относно всички промени в заявените обстоятелства по ал. 2, т. 2–5 не по-късно от 30 дни преди промяната да породи действие. АLINEИ 3–7 се прилагат съответно.

(10) (Нова – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Банка, лицензирана в Република България, може да извършва дейностите по чл. 2, ал. 2, т. 9 при условията на ал. 1 и чрез обвързан агент със седалище в друга държава членка. Банката уведомява писмено БНБ за намерението си да използва обвързан агент в друга държава членка. Уведомлението трябва да съдържа следната информация:

1. държавата членка, в която възнамерява да извършва дейност чрез обвързани агенти със седалище в тази държава;

2. план за дейността, включващ описание на услугите и/или дейностите по чл. 6, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти, които възнамерява да извършва;

3. данни за обвързаните агенти, когато е създаден клон, който ще извършва дейност чрез обвързани агенти;

4. когато банката ще извършва дейност чрез обвързани агенти в държава, в която няма открит клон, се представя описание на дейността, която обвързаните агенти ще извършват, и организационна структура, включително отговорностите на обвързаните агенти за докладване и мястото им в рамките на корпоративната структура на банката;

5. адреса за кореспонденция в приемащата държава;

6. лицата, на които е възложено управлението на обвързаните агенти.

(11) (Нова – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Освен ако прецени, че планираната дейност на територията на друга държава членка не е съобразена с организационната структура или финансовото състояние на банката, БНБ в срок до три месеца от получаването на уведомлението и на цялата информация по ал. 10 изпраща на компетентните органи на приемащата държава получената информация и уведомява съответно банката заявител. Алинеи 3 и 5 – 9 се прилагат съответно.

(12) (Предишна ал. 9 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 10 – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Банка, лицензирана в Република България, която възнамерява да упражни за първи път правото си да извършва директно дейност на територията на друга държава членка, трябва да уведоми БНБ за намеренията си, като посочи услугите, които възнамерява да извършва на територията на приемащата държава. В срок до един месец от получаване на уведомлението БНБ информира компетентните органи на приемащата държава.

(13) (Предишна ал. 10, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 11, изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Банката по ал. 12 може да извършва директно дейности на територията на друга държава членка, ако те са включени в лиценза ѝ за банкова дейност.

(14) (Нова – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Когато банката по ал. 12 възнамерява да извършва дейностите по чл. 2, ал. 2, т. 9 чрез обвързани агенти, в уведомлението се посочват и данни за обвързаните агенти. В случаите, когато обвързаните агенти, чрез които банката ще извършва дейност, са със седалище в Република България, в срок един месец от получаването на уведомлението БНБ изпраща на компетентните органи на приемащата държава данни за обвързаните агенти. Алинея 9 се прилага съответно.

(15) (Нова – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Когато банката по ал. 12 възнамерява да предоставя дистанционен достъп до организирана от нея многостранна система за търговия или организирана система за търговия на членове или участници със седалище на територията на друга държава членка, тя уведомява предварително БНБ за държавата членка, в която възнамерява да извършва тази дейност. Българската народна банка предоставя информацията по изречение първо на съответния компетентен орган на приемащата държава в срок един месец от получаването ѝ, като при поискване предоставя и информация за членовете или участниците в организираната

многостранна система за търговия, чието седалище е в приемащата държава членка.

Чл. 24. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) Финансова институция със седалище в държава членка може да извършва дейност на територията на Република България чрез клон или директно, след като БНБ получи уведомление от компетентния орган на изпращащата държава, заедно с издадено от него удостоверение за спазване на условията съгласно съответното национално законодателство.

(2) Ако БНБ получи информация от компетентните органи на изпращащата държава, че съответната финансова институция е престанала да отоваря на някои от условията на националното законодателство по ал. 1, тази финансова институция губи правата по ал. 1 и дейността ѝ се регулира изцяло съгласно изискванията на българското законодателство.

(3) Разпоредбите на този член не се прилагат за финансови институции, които по силата на друг закон имат право да извършват дейност чрез клон или директно в Република България.

Чл. 25. (1) Финансова институция със седалище в Република България може да осъществява на територията на държава членка една или повече от дейностите по чл. 3, ал. 1 чрез клон или директно, ако е дъщерно дружество на банка или съвместно притежание на две и повече банки, лицензирани в Република България, и при едновременно наличие на следните условия:

1. учредителният акт или уставът на финансовата институция предвижда предоставянето на услугите;

2. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) банката майка или банките, които притежават съвместно финансовата институция, са получили лиценз за извършване на банкова дейност, издаден от БНБ;

3. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) финансовата институция реално осъществява една или повече от дейностите по чл. 3, ал. 1 на територията на Република България;

4. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) банката майка или банките, които притежават съвместно финансовата институция, притежават най-малко 90 на сто от гласовете в общото събрание на финансовата институция;

5. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) банката майка или банките, които притежават съвместно финансовата институция, по преценка на БНБ удовлетворяват изискванията за разумно управление на финансовата институция и са декларирали със съгласието на БНБ, че поотделно и солидарно гарантират задълженията, поети от финансовата институция;

6. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) финансовата институция и дейностите, които ще извършва, са ефективно обхванати от надзора на консолидирана основа над банката майка или над всяка от банките, които притежават съвместно финансовата институция, осъществяван в съответствие с изискванията на този закон и на Регламент (ЕС) № 575/2013.

(2) Когато установи, че условията по ал. 1 са налице, БНБ издава удостоверение, което се изпраща на компетентните органи на приемащата държава.

(3) Редът за издаване на удостоверение се определя с наредба на БНБ.

(4) Българската народна банка упражнява надзор на консолидирана основа върху финансовата институция по ал. 1 и наблюдава акционерната ѝ структура по ред, определен с наредба на БНБ.

(5) При осъществяването на надзора върху финансовата институция по ал. 1 БНБ си сътрудничи с компетентните органи на държавите членки при спазване на изискванията за професионална тайна.

(6) Разпоредбите на този член не се прилагат за финансови институции, които по силата на друг закон имат право да извършват директно или чрез клон дейност в друга държава членка.

Чл. 26. (1) Банката майка или банките, които съвместно притежават финансовата институция, уведомяват БНБ за промени в обстоятелствата по чл. 25, ал. 1 в 7-дневен срок от настъпването им.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка уведомява компетентните органи на съответната приемаща държава, ако финансовата институция по чл. 25 престане да отговаря на някое от условията по чл. 25, ал. 1. От датата на уведомяването дейността на финансовата институция в съответната приемаща държава се регулира съгласно нейното законодателство.

Чл. 27. (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Разпоредбите на чл. 24–26 се прилагат съответно и за финансовите институции, които са дъщерни дружества на други финансови институции, както и за холдингите със смесена дейност.

Раздел III

Одобрения и разрешения

(Загл. изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.)

Чл. 28. (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) Физическо или юридическо лице, както и лица, действащи съгласувано, не могат без предварително одобрение от БНБ да придобиват пряко или косвено акции или права на глас по акции в банка, лицензирана в Република България, ако в резултат на придобиването участието им става квалифицирано или ако това участие достига или надхвърля праговете от 20, 33 или 50 на сто от акциите или права на глас по акциите, както и когато банката става дъщерно дружество.

(2) Предварително одобрение от БНБ се изисква и когато участието става квалифицирано или праговете по ал. 1 се достигат или надхвърлят в резултат на придобиване на акции на фондовата борса или на друг регулиран пазар на ценни книжа.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато в резултат на обективно настъпили обстоятелства извън волята на лицата участието им става квалифицирано или се достигат или надхвърлят праговете по ал. 1, приобретателите не могат да упражняват правото на глас по тези акции без одобрение на БНБ, за издаването на което подават заявление в едномесечен срок от възникване на основанието за това. Ако одобрението не бъде поискано в срока или бъде отказано, БНБ може да приложи мярката по чл. 103, ал. 2, т. 17.

(4) Преди одобрението на БНБ акциите по ал. 3 не се вземат предвид при определяне кворума на общото събрание на акционерите.

(5) Българската народна банка провежда предварителни консултации и сътрудничи с компетентния надзорен орган в друга държава членка, когато заявителят по ал. 1–3 е:

1. кредитна институция, застраховател, презастраховател, инвестиционен посредник или управляващо дружество, лицензирани в държавата членка, или

2. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) предприятие майка на друга кредитна институция, застраховател, презастраховател, инвестиционен посредник или управляващо дружество, лицензирани в държавата членка, или

3. лице, упражняващо контрол върху кредитна институция, застраховател, презастраховател, инвестиционен посредник или управляващо дружество, лицензирани в държавата членка.

(6) Когато заявителят по ал. 1–3 е лице, лицензирано от Комисията за финансов надзор, БНБ провежда предварителните консултации и си сътрудничи с нея.

(7) Българската народна банка предоставя своевременно по искане на органите по ал. 5 и 6 информацията, необходима за извършване на преценката на заявеното придобиване, която е от значение за упражняването на техните надзорни функции. Българската народна банка може да предостави и без изрично искане на тези органи информацията, която тя смята за съществена.

Чл. 28а. (Нов – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) За да получи одобрение, всяко лице или лицата, действащи съгласувано, уведомяват БНБ чрез писмено заявление за решението си за придобиване по смисъла на чл. 28, ал. 1 или 2 или за възникнало основание по чл. 28, ал. 3 и прилагат необходимите документи, определени с наредба на БНБ.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Българската народна банка извършва преценка въз основа на документите и информацията, предоставени от заявителя, включително по отношение на неговите близки сътрудници и връзките му с тях, както и въз основа на друга информация и документи, с които разполага.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Одобрение се издава, като се отчита потенциалното въздействие на заявителя върху кредитната институция,

с оглед гарантиране на бъдещото ѝ стабилно и разумно управление и ако преценката показва, че заявителят е подходящ и притежава необходимата финансова стабилност. Преценката се извършва въз основа на следните критерии:

1. репутацията на заявителя;

2. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) репутацията, знанията, уменията и опита на членовете на управителния съвет (съвета на директорите) и на надзорния съвет, които ще ръководят дейността на банката в резултат на осъществяване на заявеното придобиване;

3. финансовата стабилност на заявителя с оглед и на конкретната специфика на дейността, която банката извършва или се предвижда да извършва;

4. (доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) спазване от страна на банката към момента на придобиването и след това на надзорните изисквания, установени въз основа на действащата нормативна уредба, включително Регламент (ЕС) № 575/2013, при отчитане и на обстоятелството дали групата, от която банката ще стане част, има структура, позволяваща упражняване на ефективен надзор, дали липсват пречки за обмен на информация между компетентните органи и дали е налице ясно разпределение на отговорностите между тях;

5. отсъствие на разумни основания за съмнение, че във връзка със заявеното придобиване е извършено, се извършва или е имало опит за извършване на изпирене на пари или финансиране на тероризма или че осъществяването на заявеното придобиване би увеличило риска от това.

(4) Българската народна банка отказва да издаде одобрение, ако установи, че заявеното придобиване не отговаря на някой от критериите по ал. 3 или че информацията, предоставена от заявителя, е непълна въпреки провеждането на процедурата по чл. 28б, ал. 3 и 4.

Чл. 28б. (Нов – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) Когато към заявлението по чл. 28а, ал. 1 са приложени всички необходими документи, в срок два работни дни БНБ изпраща писмено потвърждение до заявителя за получаването му. В потвърждението се посочва датата, на която изтича срокът за произнасяне по заявлението.

(2) Българската народна банка разглежда заявлението за одобрение по чл. 28, ал. 1, 2 или 3 в срок 60 работни дни от датата на изпращане на писменото потвърждение по ал. 1.

(3) Ако е необходимо за извършване на преценката, БНБ може да отправи писмено искане за предоставяне на допълнителна информация не по-късно от 50-ия работен ден от срока по ал. 2. За периода между датата на изискване на информацията и датата на получаването ѝ срокът по ал. 2 спира да тече.

(4) Спирането по ал. 3 не може да надвишава 20 работни дни. В срока по ал. 2 БНБ може да отправя и допълнително искане за изясняване или допълване на предоставената информация, но без това да води до спирането му.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 64 от 2020 г., в сила от 21 август 2020 г.) В случаите, когато заявителят по чл. 28, ал. 1, 2 или 3 е лице със седалище в трета държава или върху него се упражнява надзор от трета държава, или е лице от държава членка, различно от кредитна институция, инвестиционен посредник, застраховател, презастраховател и предприятие за колективно инвестиране по чл. 100к, ал. 2, т. 6 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, спирането по ал. 3 на срока за извършване на преценката може да бъде удължено от БНБ до не повече от 30 работни дни.

(6) Българската народна банка се произнася по заявлението в срока за извършване на преценката с мотивиран писмен акт. Когато заявителят е лице, върху което компетентен орган по чл. 28, ал. 5 или 6 упражнява надзор, в мотивите към акта по обективен начин се представя и становището на този орган относно преценката на заявеното придобиване.

(7) Българската народна банка може да определи срок за осъществяване на придобиването, след изтичането на който одобрението се обезсилва.

(8) Издаденото одобрение или отказ се съобщава на заявителя в срока по ал. 2, но не по-късно от два работни дни след вземане на решението. По искане на заявителя или по преценка на БНБ отказът и мотивите за извършването му могат да бъдат публично оповестени по подходящ начин.

(9) Ако БНБ не се произнесе по заявлението в срока по ал. 2, заявеното придобиване се смята за одобрено.

(10) Когато са постъпили две или повече заявления за одобрение на придобивания в една и съща банка, БНБ ги разглежда независимо едно от друго в съответствие с критериите по чл. 28а и при спазване на процедурата по този член.

(11) Изискванията към заявителя, информацията и документите, по които се преценява съответствието с критериите по чл. 28а, ал. 3, се определят с наредба на БНБ.

Чл. 28б. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато издаването на одобрение по чл. 28 е свързано с издаване на одобрение на финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност от компетентен орган на друга държава членка, БНБ се консултира с консолидиращия надзорен орган, а в случай че е различен, и с компетентния орган в държавата членка, в която е седалището на финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност. В този случай срокът за произнасяне по чл. 28б, ал. 2 спира да тече за срок, по-дълъг от 20 работни дни, докато приключи производството пред съответния компетентен орган.

Чл. 29. (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) Без писмено разрешение на БНБ банката не може да:

1. открива клон в трета държава;
2. изменя наименованието си, обозначено в лиценза;
3. се преобразува;
4. извършва банкови сделки извън обхвата на издадения лиценз;
5. увеличава капитала си с непарични вноски;
6. изкупува обратно издадени от нея акции;
7. намалява капитала си;
8. учредява или придобива контрол върху банка със седалище в чужбина.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка разглежда искането за издаване на разрешения по ал. 1 в тримесечен срок от получаването му и представянето на всички изискуеми документи. В случаите по ал. 1, т. 3 БНБ разглежда искането, ако е представено разрешение от Комисията за защита на конкуренцията, когато издаването му е задължително.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Условията и редът за издаване на разрешенията по ал. 1, основанията за отказ, както и редът за издаване на разрешенията и одобренията от БНБ по Регламент (ЕС) № 575/2013 се определят с наредба на БНБ.

Чл. 29а. (Нов – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) Сделките, решенията и действията, извършени без предварително одобрение в случаите по чл. 28, ал. 1 и 2 или без предварително разрешение по чл. 29, ал. 1, са нищожни.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2019 г.) „Централен депозитар“ АД вписва в акционерната книга на банката придобиването на акции, за което се изисква одобрение по реда на чл. 28, ал. 1 и 2, след представяне на одобрението, а в случаите на чл. 28б, ал. 9 – след получаване на потвърждение за това от БНБ.

Чл. 29б. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) (1) Преобразуване на банка чрез сливане се допуска само с друга банка. Разрешение се издава само ако новоучреденото дружество получи лиценз за банка.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Преобразуване на банка чрез вливане се допуска само ако приемащото дружество е банка. В банка могат да се вляят друга банка, платежна институция, дружество за електронни пари, инвестиционен посредник или финансова институция.

(3) Разрешение за вливане по ал. 2 не се издава, ако лицензът на приемащата банка не ѝ позволява да извършва дейността на вливащото се дружество.

(4) Не се издава разрешение за преобразуване на банка, лицензирана от БНБ, чрез промяна на правната форма или чрез прехвърляне цялото имущество на едноличния собственик.

(5) За издаване на разрешение за разделяне или отделяне приемащите, съответно новоучредените дружества, трябва да притежават съответния лиценз, ако вследствие на правоприемството към тях преминават права и задължения, възникнали при извършване на дейности, за които се изисква лиценз.

Чл. 30. (1) Когато взема решение за увеличаване капитала на банката с вноски на акционерите, общото събрание, съответно управителният съвет (съветът на директорите), определя срок за извършване на вноските, който не може да бъде по-дълъг от 6 месеца от вписване на увеличаването на капитала. При публично предлагане на акции срокът тече от публикуването на проспекта.

(2) Акциите, по които не са извършени дължимите вноски или които не са продадени в срока, се обезсилват, а съответният орган предприема действия за намаляване на капитала до размера на действително внесенния капитал. Решението за изменение трябва да бъде взето не по-късно от три месеца след изтичането на срока по ал. 1.

(3) Ако решението по ал. 2 не бъде взето в срок, съответното изменение се вписва в търговския регистър по искане на БНБ.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) По отношение на акционери, за които в резултат на изменение на решението възниква основание за искане на разрешение, се прилага съответно чл. 28, ал. 3.

(5) Алинеи 2 и 3 се прилагат съответно и когато БНБ установи, че капиталът е увеличен с непарични вноски без разрешение или средствата, с които са направени паричните вноски, не са собствени на акционера.

Чл. 31. (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) Прегварително писмено одобрение по чл. 28 се изисква и за акционер, който при участие в увеличаването на капитала на банката с вноски на акционерите или чрез превръщане на облигации в акции увеличава дела си, ако в резултат на това участието му става квалифицирано или ако това участие достига или надхвърля праговете от 20, 33 или 50 на сто от акциите или правата на глас по акциите, както и когато банката става гъщерно дружество.

(2) По отношение на акционери, за които в резултат на увеличаване на капитала със сума, по-малка от приетата в решението за увеличаване на капитала, възниква основание за искане на одобрение, се прилага съответно чл. 28, ал. 3.

(3) Необходимите документи и информация, които се представят от акционера за извършване на преценката по чл. 28а, се определят с наредба на БНБ.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) При нарушаване на изискването на ал. 1 придобиването на акции поражда правно действие, но БНБ може да приложи мярката по чл. 103, ал. 2, т. 17.

Чл. 32. (1) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 83 от 2019 г.) Когато лице придобие три или повече от три на сто от акциите или правата на глас по акциите в банка, лицензирана в Република България, „Централен депозитар“ АД уведомява БНБ за името/наименованието и адреса/седалището на лицето в 7-дневен срок от вписване на придобиването в книгата на акционерите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) Лицето по ал. 1 е длъжно при поискване от БНБ да ѝ представи в определен от нея срок документите по чл. 13, ал. 2, т. 7–10.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) При неизпълнение на изискването по ал. 2, както и когато представената информация не е достатъчно пълна и достоверна, към лицето може да се приложи мярката по чл. 103, ал. 2, т. 17.

(4) Българската народна банка има правомощията по ал. 3 и когато установи, че:

1. лицето е представило неверни данни, или
2. с дейността или влиянието си върху вземането на решенията лицето може да навреди на надеждността или сигурността на банката или на нейните операции, или
3. лицето не е направило вноски със собствени средства.

Чл. 33. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) Всяко физическо или юридическо лице, което възнамерява да прехвърли пряко или непряко квалифицираното си дялово участие в банка, лицензирана в Република България, или да намали квалифицираното си дялово участие така, че акциите му или правата на глас по акциите да спаднат съответно под 20, 33 или 50 на сто от капитала, уведомява БНБ за:

1. размера на дяловото участие, което притежава преди прехвърлянето;
2. размера на дяловото участие, което ще притежава след прехвърлянето.

(2) Когато банка престава да бъде дъщерно дружество на определено лице, това лице уведомява БНБ.

(3) Уведомленията по ал. 1 и 2 се правят в срок не по-късно от 10 дни преди настъпване на съответното обстоятелство.

Чл. 34. (1) Банките, лицензирани в Република България, уведомяват БНБ в 7-дневен срок от узнаването за всяко придобиване или прехвърляне на акции от капитала им, в резултат на което дяловете участват на акционерите надхвърлят или спадат под един от праговете, посочени в чл. 28, ал. 1.

(2) Банките представят в БНБ до 15-о число на месеца, следващ всяко тримесечие, писмена информацията относно имената на акционерите, притежаващи квалифицирано дялово участие, както и относно размера на това участие.

Чл. 35. (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) Вписването на банка в търговския регистър се извършва, след като бъде представен издаденият от БНБ лиценз, а на промените по чл. 29, ал. 1 – съответното разрешение на БНБ.

Чл. 35а. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Финансов холдинг майка от държава членка, финансов холдинг майка със смесена дейност от държава членка, финансов холдинг майка от Европейския съюз и финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз е длъжен да поиска издаване на одобрение от БНБ, когато тя е консолидиращ надзорен орган.

(2) АLINEя 1 се прилага и за финансовите холдинги и финансовите холдинги със смесена дейност, различни от тези по ал. 1, спрямо които БНБ упражнява надзор на консолидирана основа.

(3) За издаване на одобрение финансовият холдинг или финансовият холдинг със смесена дейност предоставя на БНБ следното:

1. описание на организационната структура на групата, част от която е финансовият холдинг или финансовият холдинг със смесена дейност, като ясно се посочват неговите дъщерни дружества, а когато е приложимо – предприятията майки, както и местоположението и предметът на дейност, извършвана от всеки субект от групата;

2. информация относно властването на най-малко две лица, които управляват и представляват финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност, и за спазването на изискванията по чл. 96;

3. информация относно спазването на изискванията на чл. 13, ал. 2, т. 7, изречение първо и т. 8, чл. 14, ал. 3, т. 6 и т. 10 – 12 по отношение на акционерите и съдружниците, които притежават квалифицирано дялово участие, а в случай че няма такива акционери – за 20-те най-големи акционери или съдружници;

4. описание на вътрешната организация и разпределението на задачите в рамките на групата;

5. друга информация, която е необходима на БНБ за извършване на оценките по ал. 5 и 6.

(4) Информацията по ал. 3 се предоставя на БНБ и когато финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност е със седалище в Република България, но БНБ не е консолидиращ надзорен орган.

(5) Българската народна банка издава одобрение на финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност, когато са изпълнени едновременно следните условия:

1. вътрешните правила и разпределението на задачите в рамките на групата осигуряват спазването на изискванията на този закон и Регламент (ЕС) № 575/2013 на консолидирана основа и са ефективни с цел:

а) координиране на всички дъщерни дружества на финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност, включително чрез подходящо разпределение на задачите между дъщерните институции;

б) предотвратяване или управление на конфликти в рамките на групата;

в) прилагане на политики за цялата група, приети от финансовия холдинг майка или финансовия холдинг майка със смесена дейност в рамките на групата;

2. организационната структура на групата, от която е част финансовият холдинг или финансовият холдинг със смесена дейност, не възпрепятства или не затруднява по друг начин ефективния надзор върху дъщерните институции или институциите майки за изпълнение на задълженията им

на индивидуална и консолидирана основа, като при оценката на този критерий се взема предвид:

а) позицията на финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност в групата на няколко нива;

б) структурата на собственост;

в) ролята на финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност в рамките на групата;

3. спазването на изискванията на чл. 13, ал. 2, т. 7, изречение първо и т. 8, чл. 14, ал. 3, т. 6 и т. 10 – 12 по отношение на акционерите и съдружниците, които притежават квалифицирано дялово участие, и чл. 96.

(6) Българската народна банка освобождава от задължението за получаване на одобрение финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност, когато са изпълнени едновременно следните условия:

1. основната дейност на финансовия холдинг е придобиването на дялови участия в дъщерни дружества или при финансов холдинг със смесена дейност – основната дейност по отношение на институциите или финансовите институции в групата е придобиването на дялови участия в дъщерни дружества;

2. финансовият холдинг или финансовият холдинг със смесена дейност не е определен като субект за реструктуриране в която и да било от групите за реструктуриране на групата в съответствие със стратегията за реструктуриране, определена от БНБ като орган за реструктуриране съгласно Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници или от друг компетентен орган за реструктуриране;

3. дъщерна кредитна институция е определена като отговорна за спазването на изискванията от групата на консолидирана основа, като са ѝ предоставени всички необходими средства и права за ефективното изпълнение на тези задължения;

4. финансовият холдинг или финансовият холдинг със смесена дейност не участва във вземането на управленски, оперативни или финансови решения, засягащи групата или нейните дъщерни дружества, които са институции или финансови институции;

5. не съществуват пречки за упражняването на ефективен надзор върху групата на консолидирана основа.

(7) Финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност по ал. 6 не се изключва от обхвата на пруденциалната консолидация по този закон и Регламент (ЕС) № 575/2013.

(8) Българската народна банка, когато е консолидиращ надзорен орган, следи текущо за спазването на условията по ал. 5 и 6. Финансовите холдинги и финансовите холдинги със смесена дейност предоставят на БНБ инфор-

мацията, която е необходима за текущо наблюдение на организационната структура на групата и спазването на условията по ал. 5 и 6.

(9) Българската народна банка, когато е консолидиращ надзорен орган, предоставя информацията по ал. 8 на компетентния орган на държавата членка, в която е учреден финансовият холдинг или финансовият холдинг със смесена дейност.

(10) Когато БНБ установи, че условията по ал. 6 вече не са спазени, тя изисква от финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност да подаде заявление, към което са приложени необходимите документи, за издаване на одобрение в съответствие с ал. 3.

(11) Българската народна банка взема решение за издаване на одобрение или отказва издаване на одобрение в 4-месечен срок от получаването на заявлението или ако е непълно – от получаването на цялата информация по ал. 3, но не по-късно от 6 месеца от получаването на заявлението.

(12) Българската народна банка мотивирано отказва издаване на одобрение, ако:

1. прецени, че не е спазено някое от условията по ал. 5;

2. представените от финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност документи съдържат непълна, противоречива или недостоверна информация;

3. не са представени в определения срок допълнително поисканите документи, необходими за извършване на преценката дали са налице условията по ал. 5.

(13) Едновременно с отказа БНБ може да приложи надзорни мерки по чл. 103б.

(14) Когато издаването на одобрение на финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност е свързано с издаване на одобрение за придобиване на квалифицирано дялово участие от компетентен орган на друга държава членка, БНБ си сътрудничи с този орган.

Чл. 35б. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Когато е консолидиращ орган, но седалището на финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност е в друга държава членка, БНБ изготвя оценка за спазването на условията по чл. 35а, ал. 5, 6 и 10 и за наличието на основания за прилагане на мярка по чл. 103б и я изпраща на компетентния орган по седалището на финансовия холдинг и финансовия холдинг със смесена дейност с цел постигане на съвместно решение.

(2) Съвместното решение се взема в срок два месеца от получаването на оценката от компетентния орган по ал. 1.

(3) Ако поради разногласие не може да бъде постигнато съвместно решение в срока по ал. 2, въпросът се отнася за разглеждане от ЕБО в съответствие с чл. 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за създаване на Европейски надзорен орган

(Европейски банков орган), за изменение на Решение № 716/2009/ЕО и за отмяна на Решение 2009/78/ЕО на Комисията (ОВ, L 331/12 от 15 декември 2010 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 1093/2010“. В този случай вземането на съвместно решение се отлага и се изчаква решението на ЕБО.

(4) В случаите по ал. 3 БНБ и компетентният орган по ал. 1 вземат съвместно решение в съответствие с решението на ЕБО.

(5) Съвместните решения по ал. 2 и 4 се мотивират и се предоставят от БНБ на финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност.

Чл. 35в. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Когато БНБ не е консолидиращ надзорен орган, но седалището на финансовия холдинг майка от държава членка, финансовия холдинг майка със смесена дейност от държава членка, финансовия холдинг майка от Европейския съюз или финансовия холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз е в Република България, БНБ участва при вземането на съвместно решение с консолидиращия надзорен орган за издаване на одобрение на холдинга, освобождаване от задължението за получаване на одобрение и прилагане на надзорни мерки.

(2) Решението по ал. 1 се взема в срок два месеца от получаването на оценката на консолидиращия надзорен орган за спазването на условията за издаване на решението.

(3) Ако поради разногласие не може да бъде постигнато съвместно решение в срока по ал. 2, въпросът се отнася за разглеждане от ЕБО в съответствие с чл. 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010. В този случай вземането на съвместно решение се отлага и се изчаква решението на ЕБО.

(4) В случаите по ал. 3 БНБ и консолидиращият надзорен орган вземат съвместно решение в съответствие с решението на ЕБО.

(5) Съвместните решения по ал. 1 и 4 се мотивират.

Чл. 35г. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) При вземане на решение или съвместно решение относно финансов холдинг със смесена дейност по чл. 35а – 35в, когато БНБ е консолидиращ надзорен орган или компетентен орган по седалището на финансовия холдинг със смесена дейност, но не е координатор, определен в съответствие с чл. 14 от Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати, се изисква съгласието на координатора.

(2) Когато БНБ е определена за координатор съгласно чл. 14 от Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати, но не е консолидиращ надзорен орган за съответния финансов холдинг със смесена дейност, който не е със седалище в Република България, БНБ участва при вземането на решенията или съвместните решения по ал. 1 като координатор.

(3) При разногласия при вземането на решение или съвместно решение, в случаите по ал. 1 и 2, въпросът се отнася съответно до ЕБО или Европейския орган по застраховане и професионално пенсионно осигуряване. Решенията по ал. 1 не засягат задълженията по Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати или съответното национално законода-

мелство, въвеждащо Директива 2009/138/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (ОВ, L 335/1 от 17 декември 2009 г.).

Раздел IV

Отнемане на лиценз

Чл. 36. (1) Българската народна банка може да отнеме издадения лиценз за извършване на банкова дейност, когато:

1. банката не започне да извършва разрешената банкова дейност в срок от 12 месеца от издаването на лиценза;

2. са извършени нарушения по чл. 103, ал. 1;

3. (изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) банката е представила неверни сведения или е използвала други неправомерни способности, които са послужили за издаване на лиценза;

4. банката е преустановила извършването на дейност за срок повече от 6 месеца;

5. банката престане да отговаря на условията, при които е бил издаден лицензът;

6. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) банката не отговаря на пруденциалните изисквания, предвидени в части трета, четвърта и шеста, с изключение на изискванията по чл. 92а или 92б от Регламент (ЕС) № 575/2013, или на тези, наложени съгласно чл. 103, ал. 2, т. 5 или чл. 103а, или не може да се смята, че ще продължи да изпълнява задълженията си към кредиторите, включително когато не осигурява сигурност на поверените от вложителите ѝ активи;

7. (нова – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Българската народна банка е взела решение за установяване, че влоговете в банката са неналични, на основание чл. 20, ал. 1, т. 2 от Закона за гарантиране на влоговете в банките.

8. (нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) установи, че банка извършва само услуги и дейности по чл. 6, ал. 2, т. 3 и 6 от Закона за пазарите на финансови инструменти и за период от 5 последователни години средната стойност на нейните общи активи е под праговете по чл. 2, ал. 1, т. 2.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка задължително отнема издадения лиценз на банка поради неплатежоспособност, когато собственият ѝ капитал е отрицателна величина и не са изпълнени условията за реструктуриране по чл. 51, ал. 1 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници. Решението за отнемане на лиценза се взема своевременно след установяване на неплатежоспособността.

(3) (Нова – ДВ, бр. 44 от 2009 г., в сила от 1 септември 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Извън случаите по ал. 1 и 2 БНБ задължително отнема издадения лиценз на банка при направена констатация по чл. 51а от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници. Решението за отнемане на лиценза се взема своевременно след извършване на констатацията.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 44 от 2009 г., в сила от 12 юни 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Собственият капитал на банката се определя според Регламент (ЕС) № 575/2013.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 44 от 2009 г., в сила от 12 юни 2009 г.; доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) С акта за отнемане на лиценза, с изключение на случаите по ал. 1, т. 8, БНБ назначава квестори, ако такива не са били назначени преди това.

(6) (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Едновременно с откриване на производство за отнемане на лиценз по ал. 1, т. 8 БНБ предоставя 14-дневен срок на банката, в който да заяви дали възнамерява да продължи да извършва дейностите по чл. 6, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти като инвестиционен посредник, в който случай представя в БНБ копие от заявлението до Комисията за финансов надзор. Банката може да продължи да извършва дейностите по чл. 6, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти до получаването на лиценз от Комисията за финансов надзор. Българската народна банка отнема лиценза на основание ал. 1, т. 8 след получаване на уведомление за решението на Комисията за финансов надзор по чл. 19а, ал. 5 от Закона за пазарите на финансови инструменти.

(7) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 44 от 2009 г., в сила от 12 юни 2009 г.; доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) С отнемането на лиценза на банка по чл. 2, ал. 1, т. 1 на основание ал. 1 или 3 дейността на банката се прекратява и се извършва принудителната ѝ ликвидация.

(8) (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) С отнемането на лиценза на банка по чл. 2, ал. 1, т. 2 на основание ал. 1, т. 2 – 6 или ал. 3 дейността се прекратява и се извършва ликвидация по реда на Търговския закон. Разпоредбите на чл. 29, ал. 1, 2 и 4 от Закона за пазарите на финансови инструменти се прилагат съответно. До заличаването на дружеството от търговския регистър могат да се извършват проверки и да се прилагат надзорни мерки по чл. 103.

(9) (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Аlineя 8 се прилага и в случаите, когато банката по чл. 2, ал. 1, т. 2 не е подала заявление за извършване на дейност като инвестиционен посредник в срока по ал. 6, както и при отказ от издаване на лиценз по чл. 19а от Закона за пазарите на финансови инструменти.

Чл. 37. (1) (Доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) След отнемането на лиценза на банка на основание чл. 36, ал. 1, т. 1 – 7, ал. 3 или 9

БНБ отправя искане до търговския регистър за вписване на прекратяването на дейността и за обявяването ѝ в ликвидация.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) В случаите по чл. 36, ал. 2 БНБ отправя искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност. Искането се подава не по-късно от два работни дни след отнемането на лиценза.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Решенията на БНБ за отнемане на лиценз се обявяват в търговския регистър. Българската народна банка предприема и други мерки, необходими за уведомяване на обществеността за отнемането на съответния лиценз.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка уведомява ЕБО за всеки отнет лиценз на банка.

(5) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) При отнемането на лиценз за извършване на банкова дейност на банка, която има клон или предоставя директно услуги в държава членка, БНБ уведомява своевременно за това компетентните надзорни органи на съответните държави.

Чл. 38. (1) Българската народна банка може да отнеме лиценз за извършване на банкова дейност на банка от трета държава за извършване на дейност чрез клон на основанията на чл. 36, ал. 1.

(2) Българската народна банка отнема лиценз за извършване на банкова дейност на банка от трета държава за извършване на дейност чрез клон, когато е отнет лицензът на банката от компетентния орган в държавата по седалището ѝ.

(3) След отнемането на лиценз на банка от трета държава БНБ предприема мерки, за да уведоми обществеността за отнемането на лиценз.

Глава четвърта

Собствен капитал, ликвидност и други изисквания

Чл. 39. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) За осигуряване изпълнението на задълженията към кредиторите банките трябва да притежават адекватен на поетите рискове от дейността им собствен капитал.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Банките поддържат по всяко време капиталови буфери. Видовете буфери, условията и редът за тяхното формиране и актуализиране, както и комбинираното изискване за буфер се определят с наредба на БНБ.

(3) С наредбата по ал. 2 се определят и:

1. ограниченията за изплащането на дивиденди или на лихви в каквато и да е форма във връзка със собствения капитал;

2. условията за задължително покриване на загуби от акционерите и държателите на инструменти от собствения капитал на банката преди покриването на загуби посредством използването на други източници;

3. другите ограничения, които банките спазват при установено неизпълнение или за предотвратяване неизпълнението на изискванията за капиталови буфери.

4. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) ограниченията, приложими при установено неизпълнение или за предотвратяване неизпълнението на буфера на отношението за ливъридж по чл. 92, параграф 1а от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(4) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка определя с наредба условията и реда за издаването на разрешение по чл. 26, параграф 3, ал. 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 за включване на емисиите капиталови инструменти в базовия собствен капитал от първи ред, реда за уведомяване по чл. 26, параграф 3, ал. 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013, както и необходимите документи, които се представят с уведомлението.

(5) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Българската народна банка определя с наредба изискванията и необходимите документи за издаването на разрешение за включване на междинната или годишната печалба в базовия собствен капитал от първи ред на банката при условията и по реда на чл. 26, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(6) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Банките могат да включват капиталови инструменти в допълнителния капитал от първи ред при условията на чл. 52 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и в капитала от втори ред – при условията на чл. 63 от Регламент (ЕС) № 575/2013, след издаване на предварително одобрение от БНБ. Редът и необходимите документи за издаване на одобренията се определят с наредба на БНБ.

(7) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) При издаване на разрешенията и одобренията по ал. 4–6 БНБ може да поиска представяне на декларация за съответствие с определени изисквания, подписана от лицата по чл. 10, ал. 1.

Чл. 40. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) По отношение на договорите за привличане от банка на суми с цел да бъдат включени като елементи в собствения ѝ капитал не се прилагат разпоредбите на Закона за задълженията и договорите и на Закона за банковата несъстоятелност, които в сравнение с тези по договора за привличане предвиждат по-благоприятен режим относно правата на кредиторите.

Чл. 41. (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Банките не могат да изплащат дивиденди или да извършват разпределение на капитал, преди да са заделени необходимите средства за фонд „Резервен“.

(2) Средствата във фонд „Резервен“ на банките не могат да бъдат използвани за разпределяне на дивиденди без разрешение на БНБ.

Чл. 42. (1) Всяка банка управлява активите и пасивите си по начин, който ѝ позволява по всяко време да изпълнява изискуемите си задължения, като:

1. приема планове за финансиране и за ликвидност, отразяващи особеностите на дейността ѝ;

2. поддържа ликвидни средства за обезпечаване несъответствията на входящите и изходящите парични потоци;

3. поддържа система за наблюдение и контрол на лихвения риск при всички операции;

4. коригира своевременно надежната структура на активите и пасивите при промяна на пазарните условия;

5. поддържа необходимата информация за изчисляване на ликвидната си позиция във всеки един момент.

(2) Ликвидните активи, надежната структура на активите, пасивите и забалансовите позиции и другите изисквания за управление на ликвидността се определят с наредба на БНБ.

Чл. 43. (Отм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.)

Чл. 44. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Решение, което води до формиране на голяма експозиция по смисъла на чл. 392 от Регламент (ЕС) № 575/2013, се взема от управителния съвет (съвета на директорите). Когато експозицията надхвърля 15 на сто от собствения капитал, решението се взема с единодушие.

Чл. 45. (1) (Доп. – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) Банката може само с единодушно решение на колективния ѝ управителен орган и след предварително одобрение на надзорния съвет, съответно на членовете на съвета на директорите, които не са изпълнителни членове, да формира експозиции към:

1. администратори на банката;

2. (изм. – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) лица, които притежават пряко или непряко квалифицирано дялово участие в капитала на банката или акции, които им осигуряват повече от 10 на сто от общия брой на гласовете в общото събрание на акционерите;

3. акционер, чийто представител е член на управителния или надзорния орган на банката;

4. (изм. и доп. – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) съпрузи, братя, сестри и роднини по права линия до трета степен включително на лицата по т. 1, 2 и 3, както и лица, които се намират във фактическо съжителство с тях;

5. (нова – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) лица, които банката или лице по т. 1–4 контролира пряко или непряко, включително съвместно с други лица, както и към членовете на техните управителни и контролни органи;

6. (предишна т. 5 – изм., ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) юридически лица, в управителните или надзорните органи на които участват лица по т. 1–4;

7. (предишна т. 6 – изм., ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) търговски дружества и други предприятия по смисъла на чл. 2 от Закона за

счетоводството, в които банката или лице по т. 1–4 има пряко или непряко квалифицирано дялово участие;

8. (предишна т. 7 – изм., ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) трети лица, действащи за сметка на лицата по т. 1–7;

9. (нова – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) лица, които упражняват пряко или непряко контрол върху банката или върху акционери с квалифицирано дялово участие в банката.

(2) В случаите по ал. 1 с решението за формиране на експозицията се определят и условията по нея.

(3) Регът по ал. 1 не се прилага, когато:

1. (доп. – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) размерът на експозицията към лице по ал. 1, т. 1 е в рамките на предварително одобрени от надзорния съвет лимити;

2. (изм. – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) размерът на експозицията към лице по ал. 1, т. 2 – 9 е по-малък от едно на сто от собствения капитал на банката, но не повече от 300 000 лв.

(4) Банките не могат да предоставят облагодетелстващи условия по експозициите към лицата по ал. 1, изразяващи се във:

1. сключване на сделка, която поради своето естество, цел, характеристика или риск банката обичайно не би сключила с клиенти извън лицата по ал. 1;

2. събиране на лихви, такси или други парични задължения или приемане на обезпечения, които са по-ниски от тези, изисквани от други клиенти при сходни случаи.

(5) (Отм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.)

(6) (Изм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Общата експозиция на банката към лице по ал. 1, което не е кредитна институция или инвестиционен посредник, не може да надвишава 10 на сто от собствения ѝ капитал. Общият размер на всички формирани експозиции на банката към лицата по изречение първо не може да надхвърля 20 на сто от собствения ѝ капитал.

(7) (Отм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.)

(8) (Нова – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) Експозициите по ал. 1 включват всеки актив или задбалансова позиция, включително деривативни договори, вземания, произтичащи от предоставянето на услуги, придобиване и продажба на активи и лизингови договори. Начинът за изчисляването на стойността на експозициите се определя с наредбата по чл. 45б.

(9) (Нова – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) Алинея 1 се прилага и при промяна на условията по експозициите, като преговаряне на лихвата и предоставяне на gratuitен период.

Чл. 45а. (Нов – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) (1) Банките са длъжни да приемат и прилагат вътрешни правила и процедури за установяване, наблюдение и докладване на експозициите към лица по чл. 45, ал. 1.

(2) Правилата и процедурите по ал. 1 включват механизъм за проследяване на линията на контрол или квалифициран акционерен дял до действителния собственик на лицата по чл. 45, ал. 1.

Чл. 45б. (Нов – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) Банките съставят и представят в БНБ тримесечен отчет за експозициите към лица по чл. 45, ал. 1 във форма и съдържание, определени в наредба.

Чл. 45в. (Нов – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) Българската народна банка приема наредба по прилагането на чл. 45–45б.

Чл. 46. Администраторите, предоставили кредити в нарушение на чл. 44 и 45, носят солидарна отговорност за предоставените суми заедно с кредитополучателя.

Чл. 47. (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г., отм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.)

Глава пета

Особени правила за дружество за електронни пари

(Отм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г.)

Чл. 48. (Отм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.)

Чл. 49. (Отм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.)

Чл. 50. (Отм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.)

Глава шеста

Разкриване на конфликт на интереси. Доверителност

Чл. 51. (1) Всеки администратор в банка е длъжен да разкрие писмено пред управителния ѝ орган търговския, финансовия или друг делови интерес, който той или членовете на семейството му имат от сключването на търговска сделка с банката.

(2) Делови интерес е налице винаги когато страна по договор с банката е:

1. администраторът или член на неговото семейство;

2. лице, с което администраторът или член на неговото семейство е икономически свързан, като:

а) притежава пряко или косвено квалифицирано дялово участие;

б) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) е член на неговия управителен съвет, нагзорен съвет, съвет на директорите или е негов прокуриснт;

в) е съдружник в събирателно дружество, командитно дружество или в дружество с ограничена отговорност.

(3) Всеки администратор е длъжен при встъпване в длъжност да декларира писмено пред управителния съвет (съвета на директорите) имената и

агресите на икономически свързаните с него или с членовете на семейството му лица и деловите интереси, които администраторът и членовете на семейството му имат с банката към момента на подаването на декларацията. При промяна на декларираните обстоятелства администраторът подава нова декларация в 7-дневен срок от настъпване на промяната.

(4) Администратор, който има делови интерес от сключването на дадена сделка с банката, не участва нито в преговорите, нито в обсъждането и вземането на решение за сключването ѝ.

(5) Администраторите и другите служители на банката са длъжни при изпълнение на задълженията си да поставят интересите на банката и на нейните клиенти над своите собствени интереси.

(6) Банките създават такава организация на дейността си, която да не позволява администраторите и другите служители да се поставят в положение, при което техните задължения към клиент на банката влизат в конфликт със задълженията им към друг клиент или техните собствени интереси влизат в конфликт със задълженията им към клиент на банката.

Чл. 52. Сделките, сключени от администратор в нарушение на чл. 51, са нищожни. Нищожността може да бъде прогласена от съда по искане на банката, на БНБ или на друго заинтересовано лице.

Чл. 53. Когато установи, че администратор нарушава чл. 51, БНБ може да задължи компетентния орган на банката да прекрати правомощията му в определен срок или го отстранява от длъжност, ако не бъде освободен в определен срок.

Чл. 54. Банките приемат правила, с които уреждат реда за разкриване на конфликти на интереси и за осигуряване на доверителност, за да не се допуска увреждане на интерес на клиент на банката за сметка на друг клиент или на администратор или служител на банката, както и на интерес на банката за сметка на интерес на нейни администратори или служители.

Глава седма

Отношения между банките и между банките и обслужваните от тях лица

Чл. 55. Банките могат да емитират в левове и в чуждестранна валута облигации, други дългови ценни книжа, както и права, свързани с тях.

Чл. 56. (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка създава и поддържа информационна система за паричните задължения на клиентите към:

1. (изм. – ДВ, бр. 98 от 2016 г.) банките и клоновете на банки, извършващи дейност на територията на страната;

2. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2023 г.) регистрираните лица по чл. 3а, с изключение на чуждестранните финансови институции, които извършват директно дейност на територията на Република България;

3. (изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) платежните институции и сдруженията за електронни пари, отпускащи кредити по реда на чл. 21 от Закона за платежните услуги и платежните системи.

4. (нова – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) инвеститори, предоставили заем по проект чрез доставчик на услуги за колективно финансиране, с изключение на чуждестранните доставчици, които извършват директно дейност на територията на Република България.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; изм. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Институциите по ал. 1, т. 1 – 3 и доставчиците на услуги за колективно финансиране по ал. 1, т. 4 са длъжни да предоставят и имат право да получават информация от системата. Българската народна банка не носи отговорност за вреди във връзка със съхраняваната в системата информация, предоставяна от институциите по ал. 1, т. 1 – 3 и доставчиците на услуги за колективно финансиране по ал. 1, т. 4.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) Достъп до информация от системата имат:

1. прокуратурата и следствените органи;

2. Главна дирекция „Национална полиция“, Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ и областните дирекции на Министерството на вътрешните работи;

2а. (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.; в сила от 8 юли 2022 г.) Дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз“ (АФКОС) на Министерството на вътрешните работи като структура, на която е възложено изпълнението на функциите на компетентен орган за целите на член 7, параграф 3а, алинея 1, буква „б“ от Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 септември 2013 година относно разследванията, провеждани от Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ), и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1073/1999 на Европейския парламент и на Съвета и Регламент (Евратом) № 1074/1999 на Съвета (ОВ, L 248/1 от 18 септември 2013 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013“.

3. Държавна агенция „Национална сигурност“;

4. (изм. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Комисията за противодействие на корупцията;

5. Комисията за финансов надзор;

6. Националната агенция за приходите;

7. Агенция „Митници“;

8. (доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет за целите на глава девета, раздели Ia и Ib от Закона за съдебната власт по отношение на имуществото на съдии, прокурори и следователи.

9. (нова – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Служба „Военно разузнаване“ към министъра на отбраната;

10. (нова – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Държавна агенция „Разузнаване“.

(4) Условията и редът за създаване и функциониране на информационната система и за предоставяне и получаване на информация от нея се определят с наредба на БНБ.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Включването и изключването от информационната система се извършва с акт на подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

(6) (Нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 98 от 2016 г.) Информация от системата се получава срещу заплащане на такси съгласно методика, определена с наредбата по ал. 4.

(7) (Нова – ДВ, бр. 98 от 2016 г.) Разходите, свързани с получаването на информация от системата от държавни и съдебни органи, когато е налице основание за това, са за сметка на държавния бюджет и могат да се изплащат от централния бюджет въз основа на сключен договор между Министерството на финансите и Българската народна банка.

(8) (Нова – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) В системата се съхранява и информация относно лицата, които са съдължници и поръчители по кредити.

(9) (Нова – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) Извън случаите по ал. 3 достъпът до информация в системата се осъществява по реда на чл. 62, ал. 5.

(10) (Нова – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) Информация в системата се съхранява за срок 5 години от датата на последния отчетен период.

(11) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2019 г.; доп. – ДВ, бр. 65 от 2023 г.) Физически и юридически лица могат да получават при поискване информация от БНБ за съдържащата се за тях информация в системата при условията и по реда на наредбата по ал. 4. При подаване на заявление за информация от упълномощено лице е необходимо предоставяне на изрично нотариално заверено пълномощно в оригинал или в нотариално заверен препис. Когато заявлението се подава по пощата, подписът на заявителя трябва да бъде нотариално заверен.

(12) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2019 г.; изм. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Достъпът до системата на институциите по ал. 2 и органите по ал. 3 се осъществява във връзка с изпълнение на служебните им задължения по повод на конкретни проверки.

(13) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2019 г.; изм. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Право на достъп до системата имат лицата, които управляват и представляват институциите по ал. 2 и органите по ал. 3, или оправомощени от тях длъжностни лица при спазване на задължение за опазване тайната на получената

информация. Институциите по ал. 2 и органите по ал. 3 приемат и прилагат вътрешни правила за ефективен контрол върху оправомощените лица с право на достъп до информацията по ал. 2 и за въвеждане на вътрешна организация за спазване на изискванията по ал. 12.

(14) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2019 г., в сила от 1 януари 2020 г.; изм. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Институциите по ал. 2 и органите по ал. 3 отговарят за създаването и поддържането на специален регистър, в който регистрират данни за извършените проверки, като записите в него се съхраняват 5 години от датата на направената проверка.

Чл. 56а. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2015 г., в сила от 1 януари 2017 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; доп. – ДВ, бр. 20 от 2018 г., в сила от 6 март 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 94 от 2019 г.) Българската народна банка създава и поддържа електронна информационна система, съдържаща данни за номерата на банковите сметки и на платежните сметки с международен номер на банкова сметка (IBAN), водени от банки, платежни институции и дружества за електронни пари, титулярите на сметки и упълномощените да се разпореждат със сметките лица, действителните собственици на титулярите на сметки, наличие на запори по сметки, както и за лицата, наематели на сейфове в банки, и техните пълномощници.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г., в сила от 6 март 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 94 от 2019 г., в сила от 10 септември 2020 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Банките, платежните институции и дружествата за електронни пари предоставят на БНБ информацията по ал. 1 най-малко веднъж седмично. Българската народна банка не носи отговорност за вреди във връзка със съхраняваната в системата информация, предоставяна от институциите по ал. 1.

(3) Достъп до информацията от системата имат:

1. органите на съдебната власт (съдилища, прокуратура и следствени органи);

2. (изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) Главна дирекция „Национална полиция“, Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ и областните дирекции на Министерството на вътрешните работи;

2а. (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.; в сила от 8 юли 2022 г.) Дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз“ (АФКОС) на Министерството на вътрешните работи като структура, на която е възложено изпълнението на функциите на компетентен орган за целите на член 7, параграф 3а, алинея 1, буква „а“ от Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013.

3. Държавна агенция „Национална сигурност“;

4. Националната агенция за приходите;

5. (изм. – ДВ, бр. 7 от 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Комисията за противодействие на корупцията;

6. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г.; доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет за целите на глава девета, раздели Ia и Ib от Закона за съдебната власт по отношение на имуществото на съдии, прокурори и следователи;

7. (нова – ДВ, бр. 98 от 2016 г.; доп. – ДВ, бр. 18 от 2020 г.) министърът на финансите по отношение на банковите и платежните сметки и сейфовете на бюджетните организации и лицата по чл. 156 от Закона за публичните финанси и информацията по ал. 10;

8. (нова – ДВ, бр. 98 от 2016 г.) министърът на правосъдието във връзка с изпълнението на Регламент (ЕС) № 655/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за създаване на процедура за европейска заповед за запор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела (ОВ, L 189/59 от 27 юни 2014 г.);

9. (нова – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) Агенция „Митници“;

10. (нова – ДВ, бр. 98 от 2016 г.; предишна т. 6 – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; предишна т. 9, изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) лицата по чл. 56, ал. 1;

11. (нова – ДВ, бр. 98 от 2016 г.; предишна т. 10, изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) държавните и частните съдебни изпълнители при образувано изпълнително дело;

12. (нова – ДВ, бр. 94 от 2019 г.) Комисията за финансов надзор;

13. (нова – ДВ, бр. 18 от 2020 г.) министърът на външните работи във връзка с изпълнението на задълженията, произтичащи от членството на страната в Организацията на обединените нации, Организацията на Северноатлантическия договор и други международни организации, както и от участието на страната в международни договори и международни режими.

14. (нова – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Служба „Военно разузнаване“ към министъра на отбраната;

15. (нова – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Държавна агенция „Разузнаване“.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 94 от 2019 г.; доп. – ДВ, бр. 65 от 2023 г.) Физически и юридически лица могат да получават при поискване информация от БНБ за съдържащата се за тях информация в системата при условията и по реда на наредбата по ал. 8. При подаване на заявление за информация от упълномощено лице е необходимо предоставяне на изрично нотариално заверено пълномощно в оригинал или в нотариално заверен препис. Когато заявлението се подава по пощата, подписът на заявителя трябва да бъде нотариално заверен.

(5) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 94 от 2019 г.; изм. – ДВ, бр. 18 от 2020 г.; изм. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Достъпът до системата на органите и институциите по ал. 3, т. 1–6 и т. 8–15 се осъществява във връзка с изпълнение на служебните им задължения по повод на конкретни проверки, а на министъра на финансите – във връзка с правомощията по текущото наблюдение на консолидираната фискална програма и банковото обслужване на сметките на бюджет-

ните организации и лицата по чл. 156 от Закона за публичните финанси. Органите и институциите по ал. 3, т. 1–6 и т. 8–15 създават и поддържат специален регистър, в който регистрират данни за извършените проверки, като записите в него се съхраняват 5 години от датата на съответната проверка.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 94 от 2019 г.) Право на достъп до системата имат лицата, които управляват и представляват органите и институциите по ал. 3, или оправомощени от тях длъжностни лица при спазване на задължение за опазване тайната на получената информация. Органите и институциите по ал. 3 приемат и прилагат вътрешни правила за ефективен контрол върху оправомощените лица с право на достъп до информацията по ал. 1 и за въвеждане на вътрешна организация за спазване на изискванията по ал. 5.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 98 от 2016 г.) Информация от системата се получава срещу заплащане на такси съгласно методика, определена с наредбата по ал. 8.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 94 от 2019 г., в сила от 10 септември 2020 г.) Обхватът, редът и сроковете на подаване на информация от банките, платежните институции и дружествата за електронни пари в системата, както и за получаване на информация от системата от съответните оправомощени институции и лица се определят с наредба на БНБ.

(9) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 94 от 2019 г.) Информацията по ал. 1 се съхранява 5 години от датата на закриване на сметката по ал. 1, съответно 5 години от датата на прекратяване на договора за наем на банков сейф.

(10) (Нова – ДВ, бр. 98 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 18 от 2020 г.) В електронната информационна система може да се включи и специфична за сметките и сейфовете на бюджетните организации и лицата по чл. 156 от Закона за публичните финанси информация, предоставяна от банките и Министерството на финансите, определена с наредбата по ал. 8, след предварително съгласуване с министъра на финансите. Промени в информационната система, свързани с получаването на такава специфична информация, се заплащат по ред, определен с договора по ал. 11.

(11) (Нова – ДВ, бр. 98 от 2016 г., в сила от 1 януари 2017 г.; изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г., в сила от 6 март 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 94 от 2019 г.; изм. – ДВ, бр. 18 от 2020 г.) Разходите, свързани с получаването на информация от системата от органите и институциите по ал. 3, т. 1–9, 12 и 13, са за сметка на държавния бюджет и могат да се изплащат от централния бюджет въз основа на сключен договор между Министерството на финансите и Българската народна банка.

(12) (Нова – ДВ, бр. 98 от 2016 г.) Министърът на финансите и Българската народна банка могат да договорят по реда на чл. 43, ал. 2, т. 4 от Закона за Българската народна банка електронен обмен на информацията за сметките

и сейфове на бюджетните организации и лицата по чл. 156 от Закона за публичните финанси.

(13) (Нова – ДВ, бр. 20 от 2018 г.) Включването и изключването на лица по ал. 3 в информационната система се извършва с акт на подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

Чл. 57. (1) Банката може да приема пари на влог само при обявени условия, които е длъжна да прилага към всички клиенти вложители.

(2) Условията по ал. 1 трябва да съдържат:

1. лихвените проценти и метода за изчисляване на лихвата;
2. периодите на лихвените плащания и данни дали лихвеният процент е променлив и при какви условия;
3. минималната сума, приемана на влог;
4. срока за предизвестие и последиците при предсрочно теглене на влога;
5. (изм. – ДВ, бр. 44 от 2009 г., в сила от 12 юни 2009 г.) приложимата система за гарантиране на влоговете, включително размера, до който влоговете са гарантирани, компетентния орган, който изплаща сумите по гарантираните влогове, и срока за изплащането им.

(3) (Нова – ДВ, бр. 44 от 2009 г., в сила от 12 юни 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Банката задължително посочва в условията по ал. 2 и в договора дали влогът е гарантиран или не при условията и по реда на Закона за гарантиране на влоговете в банките, размера на гаранцията и приложимата система за гарантиране на влоговете. Информационният бюлетин съгласно приложението се предоставя на вложителите преди сключване на договора и най-малко веднъж годишно след сключване на договора на езика и по начина, избрани по взаимно съгласие между вложителя и банката при откриването на сметката. Банките задължително маркират влоговете по начин и по ред, определени от БНБ, които позволяват незабавна идентификация на отговарящите на условията влогове по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на Закона за гарантиране на влоговете в банките.

(4) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) В случаите на срочен паричен влог с фиксиран лихвен процент банката не може да намалява лихвата до изтичане срока на договора.

(5) (Нова – ДВ, бр. 77 от 2011 г.) Когато банката предлага влог, чийто лихвен процент е обвързан с доходността от инвестиция в дялове на колективна инвестиционна схема, или консултира клиентите си във връзка с такъв влог, тя предоставя съгласно чл. 59, ал. 3 от Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране документа с ключовата информация за инвеститорите на своите клиенти. При констатиране на нарушение по изречение първо Българската народна банка уведомява Комисията за финансов надзор.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Българската народна банка уведомява вложителите за преобразуване на банка чрез сливане или вливане в друга банка най-малко един месец преди съответното действие да произведе правни последици чрез оповестяване на интернет страницата на БНБ. В срок три месеца от уведомяването вложителите могат да изтеглят или да прехвърлят в друга банка своите отговарящи на условията влогове по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на Закона за гарантиране на влоговете в банките заедно с натрупаните лихви над размера на гаранцията, без да дължат неустойки или такси за предсрочно прекратяване на договора за влог.

Чл. 58. (1) При отпускане на кредит банката предоставя безплатно и в писмена форма на клиента своите условия по кредитите, които съдържат най-малко:

1. данни за общите разходи по кредита (такси, комисиони и други разходи, пряко свързани с договора за кредит) и за обективните критерии, въз основа на които тези разходи могат да се изменят;

2. лихвения процент, изразен като годишен лихвен процент, метода за изчисляване на лихвата, както и условията, при които може да се променя лихвата до пълното погасяване на кредита;

3. допълнителните задължения, свързани с разплащанията;

4. условията и разходите при предсрочно погасяване на кредита.

(2) Разходите по кредита се определят изрично и изчерпателно с договора за кредит, включително за случаите на предсрочно погасяване.

(3) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) В случаите на промяна на лихвения процент или на такса, която води до увеличение на погасителната вноска по кредит, банката уведомява клиента по уговорен между страните начин за това преди влизане в сила на промяната.

(4) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Когато промяната на лихвения процент произтича от промяна на определен референтен лихвен процент, направен публично достояние чрез използване на подходящи средства, и информацията за новия лихвен процент може да бъде намерена в търговските помещения и на интернет страницата на кредитора, ал. 3 не се прилага.

(5) (Нова – ДВ, бр. 51 от 2018 г., в сила от 1 юли 2018 г.) Когато бенчмарк за лихвен процент, ползван от банка за референтен лихвен процент по договори за кредит, се промени съществено или вече не се изготвя, банката прилага план за действие, изготвен съгласно чл. 28, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестицион-

ни фондове, и за изменение на Директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ, L 171/1 от 29 юни 2016 г.).

(6) (Нова – ДВ, бр. 51 от 2018 г., в сила от 1 юли 2018 г.) Банката уведомява клиента по реда на ал. 3 и 4 за промените в договора за кредит, произтичащи от прилагането на плана по ал. 5. Към момента на прилагането на плана по ал. 5 новият лихвен процент по договора за кредит не може да е по-висок от размера на лихвения процент по договора преди този момент.

(7) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; предишна ал. 5 – ДВ, бр. 51 от 2018 г., в сила от 1 юли 2018 г.) Този член не се прилага за кредити по Закона за потребителския кредит и Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители.

Чл. 59. (1) Банката обявява условията по влоговете и кредитите в помещението, до което клиентите имат достъп.

(2) Условията по влоговете и кредитите се формулират ясно и по разбираем за клиентите начин.

(3) (Нова – ДВ, бр. 44 от 2009 г., в сила от 12 юни 2009 г.) При поискване от клиентите банката предоставя и допълнителна информация за условията по влоговете и кредитите, включително относно условията, реда и сроковете за изплащане на гарантираните размери на влоговете.

Чл. 60. (1) При предоставяне на кредити банката не може да приема като обезпечение акции, издадени от нея или от свързани с нея лица.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2007 г., в сила от 1 март 2008 г.; доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Когато кредитът или отделни вноски от него не бъдат издължени на договорените дати за плащане, както и в случаите, когато кредитът бъде обявен за предсрочно изискуем поради неплащане в срок на една или повече вноски по кредита, банката може да поиска издаване на заповед за незабавно изпълнение по реда на чл. 418 от Гражданския процесуален кодекс въз основа на извлечение от счетоводните си книги. Извлечението от счетоводните книги съдържа най-малко информация за:

1. броя на вноските, които не са издължени на договорените дати за плащане или са частично погасени, и общия размер на просрочената сума;

2. общия размер на непогасената част от общия размер на дължимата сума от потребителя, включваща главница и непогасената договорена лихва;

3. размера на обезщетението за забава за просрочените плащания.

(3) В договора може да се предвиди, че банката има право да продаде на търг заложената вещ по ред, установен с наредба, издадена съвместно от министъра на правосъдието и управителя на БНБ. Този ред не се прилага за залозите, учредени по Закона за особените залози.

(4) Банката има право на законна ипотека върху недвижимите имоти и вещните права върху тях, които се придобиват изцяло или частично чрез ползване на банков кредит.

(5) (Нова – ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23 юли 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Когато договорът за кредит е сключен при условията на чл. 24, ал. 2, т. 1 от Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители, кредиторът се удовлетворява изцяло и окончателно за вземанията си по кредита с получаване на сумата от продажбата на имота.

(6) (Предишна ал. 5, доп. – ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23 юли 2014 г.) При пълно погасяване на кредита банката заличава, съответно освобождава, предоставените обезпечения в срок не по-дълъг от 14 дни от искането на клиента и заплащане на дължимите такси. В същия срок и при същите условия се заличава обезпечението върху продадения имот по ал. 5.

Чл. 61. Банките могат да изискват от кредитополучателите да им предоставят отчетни и други документи, свързани с кредита и тяхната дейност, както и да извършват проверки на обезпеченията и за целевото използване на предоставените кредити.

Глава осма

Банкова и професионална тайна

Чл. 62. (1) (Доп. – ДВ, бр. 50 от 2015 г.; изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Служителите на банката, членовете на управителните и контролните органи на банката, длъжностните лица в БНБ, служителите и членовете на управителния съвет на Фонда за гарантиране на влоговете в банките, ликвидаторите, временните синдици и синдиците, както и всички други лица, работещи за банката, не могат да разгласяват, както и да ползват за лично или за членовете на семействата си облагодетелстване информация, представляваща банкова тайна.

(2) Банкова тайна са фактите и обстоятелствата, засягащи наличностите и операциите по сметките и влоговете на клиентите на банката.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Лицата по ал. 1 подписват декларация за пазене на банковата тайна при встъпване в длъжност, съответно преди пристъпване към изпълнение на възложената работа.

(4) Разпоредбата на ал. 1 се отнася и за случаите, когато отношенията на посочените лица с банката са прекратени или дейността им е преустановена.

(5) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 50 от 2015 г.; изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Освен на БНБ и за целите и при условията на чл. 56 банката може да дава сведения по ал. 2 за отделни клиенти само:

1. с тяхно съгласие;

2. по решение на съда, взето по реда на ал. 6 и 7;

3. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) с определение на съда, когато това е необходимо за изясняване на обстоятелствата по разглеждано от него дело;

4. (доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) в случаите по ал. 12 при банка в производство по несъстоятелност, или

5. (нова – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) при образувано международно арбитражно дело, по което Република България е страна.

(б) Съдът може да постанови разкриване на сведенията по ал. 2 и по искане на:

1. (доп. – ДВ, бр. 16 от 2018 г.) прокурора – при наличие на данни за извършено престъпление или в случаите по чл. 31 от Закона за Европейската заповед за разследване;

2. министъра на финансите или упълномощено от него лице – в случаите на чл. 143, ал. 4 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

3. директора на териториалната дирекция на Националната агенция за приходите, когато:

а) се представят доказателства, че проверяваното лице е осуетило извършването на проверка или ревизия или не води необходимата отчетност, както и че тя е непълна или недостоверна;

б) с акт на компетентен държавен орган е установено настъпването на събитие, довело до унищожаване на отчетна документация на проверяваното лице;

в) (нова – ДВ, бр. 66 от 2023 г.) е поискано от публичен изпълнител във връзка с обезпечаване и събиране на публично вземане.

4. (изм. – ДВ, бр. 38 от 2012 г., в сила от 19 ноември 2012 г.; изм. – ДВ, бр. 7 от 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Комисията за противодействие на корупцията и Комисията за отнемане на незаконно придобитото имущество;

5. директора на Агенцията за държавна финансова инспекция или упълномощени от него длъжностни лица, когато с акт на орган на агенцията е установено, че:

а) ръководството на проверяваната организация или лице осуетява извършването на контролна дейност от органите на агенцията;

б) в проверяваната организация или лице не се води счетоводна отчетност или тя е непълна или недостоверна;

в) има данни за липси;

г) с акт на държавен орган е установено настъпването на случайно събитие, довело до унищожаване на отчетна документация на проверяваната организация или лице;

б. (изм. – ДВ, бр. 95 от 2009 г., в сила от 1 декември 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 98 от 2018 г., в сила от 1 януари 2019 г.) директора на Агенция „Митници“ и директорите на териториалните дирекции в Агенция „Митници“, когато:

а) с акт на митническите органи е установено, че проверяваното лице е осуетило извършването на митническа проверка или не води необходимата отчетност, както и ако водената отчетност е непълна или недостоверна;

б) с акт на митническите органи са установени митнически нарушения;

в) е необходимо налагането на запори върху банкови сметки за обезпечаване на установени от митническите органи вземания, събирани от тях, както и за обезпечаване на глоби, законни лихви или други;

з) с акт на държавен орган е установено настъпването на случайно събитие, довело до унищожаване на отчетна документация на проверявания от митническите органи обект;

7. (изм. – ДВ, бр. 69 от 2008 г.; изм. – ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25 декември 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 44 от 2012 г., в сила от 1 юли 2012 г.; изм. – ДВ, бр. 52 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 53 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 14 от 2015 г. изм. – ДВ, бр. 81 от 2016 г., в сила от 14 октомври 2016 г.) директорите на Главна дирекция „Национална полиция“ и Главна дирекция „Борба с организираната престъпност“ на Министерството на вътрешните работи – за целите на разкриването и/или разследването на престъпления;

7а. (нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.; в сила от 8 юли 2022 г.) директора на дирекция „Защита на финансовите интереси на Европейския съюз“ (АФКОС) на Министерството на вътрешните работи за целите на член 7, параграф 3а, алинея 1, буква „б“ от Регламент (ЕС, Евратом) № 883/2013, въз основа на писмено искане на генералния директор на ОЛАФ или определено от него лице, когато е строго необходимо за целите на разследването на ОЛАФ.

8. (изм. – ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 1 януари 2008 г.) председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ – когато това е необходимо за защита на националната сигурност;

9. (нова – ДВ, бр. 109 от 2013 г., в сила от 1 януари 2014 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 66 от 2023 г.) изпълнителния директор на Националната агенция за приходите или оправомощено от него длъжностно лице – в случаите по чл. 143е, ал. 6, чл. 269г, ал. 2, чл. 269л и 269с от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс;

10. (нова – ДВ, бр. 22 от 2015 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) Фонда за гарантиране на влоговете в банките и на синдика на банка в производство по несъстоятелност, в случаите по чл. 60а от Закона за банковата несъстоятелност и по отношение на третите лица, когато срещу тях е предявен отменителен иск;

11. (нова – ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) синдика на банка в производство по несъстоятелност – относно длъжници на банката, чиито кредити са в просрочие;

12. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г.) главния инспектор или инспектор от Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(7) Районният съдия се произнася по искането по ал. 6 с мотивирано решение в закрито заседание не по-късно от 24 часа от настъпването му, като определя периода, за който се отнасят сведенията по ал. 1. Решението на съда не подлежи на обжалване.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 1 януари 2008 г.; изм. – ДВ, бр. 69 от 2008 г.; изм. – ДВ, бр. 93 от 2009 г., в сила от 25 декември 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 44 от 2012 г., в сила от 1 юли 2012 г.; изм. – ДВ, бр. 52 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 53 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 14 от 2015 г.) По писмено искане на директора на Националната следствена служба, на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ или на директора на Главна дирекция „Национална полиция“ на Министерството на вътрешните работи банките предоставят информация за наличностите и движението по сметките на дружествата с над 50 на сто държавно и/или общинско участие.

(9) По писмено искане на председателя на Държавната комисия по сигурността на информацията или на ръководителите на службите за сигурност и на службите за обществен ред банките предоставят информация, представляваща банкова тайна, за лица, които са обект на проучване за надеждност, при условията и по реда на Закона за защита на класифицираната информация. Към искането се прилага съгласие на проучваното лице за разкриването на тези сведения.

(10) (Изм. – ДВ, бр. 13 от 2020 г.) При наличие на данни за организирана престъпна дейност или за изпирание на пари главният прокурор или оправомощен от него заместник може да поиска от банките да предоставят сведенията по ал. 2. Отправените искания към банките и получената в отговор информация се завеждат в регистър при главния прокурор.

(11) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2006 г., в сила от 1 януари 2007 г.; доп. – ДВ, бр. 94 от 2015 г., в сила от 1 януари 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 63 от 2017 г.; доп. – ДВ, бр. 96 от 2019 г., в сила от 1 януари 2020 г.) Банките предоставят на изпълнителния директор на Националната агенция за приходите информацията по чл. 142б, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, както и по чл. 25, ал. 3 от Закона за Националната агенция за приходите.

(12) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) В 6-месечен срок от вписване в търговския регистър на решението по чл. 13 от Закона за банковата несъстоятелност синдикът на банка в производство по несъстоятелност оповестява:

1. (отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) ;

2. физически и юридически лица и размера на техните кредити и на влоговете по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за гарантиране на влоговете в банките, на които са били предоставени привилегирани лихвени условия в отклонение от обявените от банката условия, които прилага към своите вложители и кредитополучатели, за период от две години преди датата на неплатежоспособността;

3. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) физически и юридически лица, които са съобщили за прехвърляне на вземането си или са направили волеизявление за прихващане след решение на БНБ по чл. 36, ал. 1, 2 или 3;

4. кредитни сделки, по които:

а) не са договорени обезпечения или са договорени обезпечения на стойност по-ниска от размера на усвоения кредит;

б) не са учредени по надлежен начин договорените обезпечения;

в) след надлежно учредяване на обезпечения не са запазени правата на заложния кредитор върху тях по предвидения от закона ред, включително и когато не е подновено вписването на особен залог, не е предаден на кредитора или липсва към датата на оповестяването обектът на реалния залог;

г) имуществото с произход от банката по смисъла на § 1, т. 6 от допълнителните разпоредби на Закона за банковата несъстоятелност е предоставено от кредитополучател на други лица и размерът на която и да е от трансакциите надвишава 50 000 лв., като лицата се разкриват последователно; изискването за праг не се прилага за лицата по чл. 2, ал. 1 и 3 от Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности;

д) са преговаряни кредити по отношение на срока на изпълнение, размера и вида на обезпечението, когато не е уговорено в основния договор;

5. (нова – ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) физически и юридически лица и размера на техните кредити, по които са просрочени задължения към датата на оповестяването; списъкът се допълва периодично с изпадналите в забава длъжници след първоначалното му оповестяване;

6. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) размера на влоговете и кредитите на политическите партии, на лицата по чл. 2, ал. 1 и 3 от Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности, на членовете на надзорния съвет и на управителния съвет на банката и на юридическите лица, за които е предоставена информацията по ал. 15;

7. (предишна т. 6 – ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) консултантски договори, договори за наем и други възмездни и безвъзмездни договори, сключени между банката и лицата по чл. 2, ал. 1 и 3 от Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности, членовете на надзорния съвет и на управителния съвет на банката и юридическите лица, за които е предоставена информацията по ал. 15.

(13) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г.; изм. – ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) Сведенията по ал. 12, т. 4, 6 и 7 се отнасят за период от 5 години преди датата на отнемане на лиценза на банката в производство по несъстоятелност. Сведенията се отнасят и за лицата по чл. 2, ал. 1 и 3 от Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности, които в периода по изречение първо са заемали такива длъжности.

(14) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Ако в случаите по ал. 12, т. 4 има основание за завеждане на съдебно производство с правно основание по чл. 60а от

Закона за банковата несъстоятелност, сведенията по ал. 12, т. 4, буква „г“ се оповестяват след образуване на делото.

(15) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Председателят на Сметната палата предоставя на синдика в електронен формат:

1. списък на лицата по чл. 2, ал. 1 и 3 от Закона за публичност на имуществото на лица, заемачи висши държавни и други длъжности, включително на лицата, които са заемали такива длъжности в периода по ал. 13, изречение първо, в 14-дневен срок от датата на вписване на решението по чл. 13 от Закона за банковата несъстоятелност, и

2. информация за декларираните от лицата по т. 1 притежавани ценни книги, дялове в дружества с ограничена отговорност и командитни дружества, поименни акции в акционерни дружества, в това число придобити чрез участие в приватизационни сделки извън случаите на бонова (масова) приватизация, в 30-дневен срок от датата на вписване на решението по чл. 13 от Закона за банковата несъстоятелност.

В 14-дневен срок от извършване на проверката от Сметната палата по чл. 7 от Закона за публичност на имуществото на лица, заемачи висши държавни и други длъжности, председателят на Сметната палата уведомява синдиките за промяна в обстоятелствата по т. 2.

(16) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Сведенията по ал. 12 се оповестяват на интернет страницата на Фонда за гарантиране на влоговете в банките незабавно след получаването им от синдика. Оповестява се следната информация:

1. по ал. 12, т. 1 – имената на физическите лица, наименованията и правната форма на юридическите лица, едноличните търговци и неперсонифицираните правни субекти, салдата по влога към датата на поставяне на банката под особен надзор, видът и стойността на сделката;

2. по ал. 12, т. 2 – имената на физическите лица, наименованията и правната форма на юридическите лица, едноличните търговци и неперсонифицираните правни субекти, максималният размер на влоговете за двугодишния период;

3. по ал. 12, т. 3 – имената на физическите лица, наименованията и правната форма на юридическите лица, едноличните търговци и неперсонифицираните правни субекти, видът и стойността на сделката;

4. по ал. 12, т. 4 – имената на физическите лица, наименованията и правната форма на юридическите лица, едноличните търговци и неперсонифицираните правни субекти, разрешеният размер и максимално усвоеният размер на кредитите;

5. (нова – ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) по ал. 12, т. 5 – имената на физическите лица, наименованията и правната форма на юридическите лица, едноличните търговци и неперсонифицираните правни субекти, размер на кредита и на просроченото задължение;

6. (предишна т. 5 – изм., ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) по ал. 12, т. 6 – имената на физическите лица, заеманата от тях длъжност и политическите партии, максималният размер на влоговете за 5-годишния период, разрешеният размер и максимално усвоеният размер на кредитите;

7. (предишна т. 6 – изм., ДВ, бр. 33 от 2016 г., в сила от 26 април 2016 г.) по ал. 12, т. 7 – имената на физическите лица, заеманата от тях длъжност, предметът и стойността на сключените договори; под стойност се разбира общата сума на извършените от банката за периода по ал. 13 плащания по всеки един от договорите.

(17) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Сведенията по ал. 12, които се съдържат в доклад на парламентарна комисия, създадена с решение на Народното събрание, станали известни във връзка с проверка на факти и обстоятелства, свързани с дейността на банка в производство по несъстоятелност, може да се оповестяват публично, независимо от оповестяването им по реда на ал. 16.

Чл. 63. (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Професионална тайна е информацията, която БНБ придобива или създава за целите на банковия надзор или във връзка с него. Професионалната тайна не представлява служебна тайна по смисъла на Закона за защита на класифицираната информация.

(2) Не е професионална тайна информацията, която подлежи на публикуване или оповестяване съгласно нормативен акт.

(3) Членовете на управителния съвет, служителите, външните одитори, експертите и другите лица, работещи за БНБ, са длъжни да пазят професионалната тайна, включително след прекратяване на отношенията им с БНБ.

(4) Лицата по ал. 3 могат да използват информацията, представляваща професионална тайна, единствено за целите и при изпълнение на служебните си задължения. Тази информация не може да се разгласява или предоставя на други лица или органи освен посочените в чл. 64.

(5) Ограниченията по ал. 4 не се прилагат, ако информацията се предоставя в обобщен или резюмиран вид, така че да не могат да бъдат идентифицирани банката или лицата, за които се отнася.

(6) Информацията, получена от банка или от друго задължено лице по този закон, може да им се предостави обратно без ограничение.

Чл. 64. (1) Лицата по чл. 63, ал. 3 могат да предоставят информация, представляваща професионална тайна, на следните органи във връзка с изпълнението на техните функции или задължения:

1. органите на съдебната власт – в случаите на образувано наказателно производство;

2. съда;

а) в случаите на обжалване на административен акт на БНБ, издаден по реда на този закон;

б) (доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) във връзка със съдебно или арбитражно дело, засягащо извършени надзорни действия;

в) в случаите на образувано производство по ликвидация или несъстоятелност на банка, с изключение на информацията, която се отнася до трети лица, които желаят да придобият предприятието на банката;

3. (изм. – ДВ, бр. 109 от 2007 г., в сила от 1 януари 2008 г.; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) органите за финансов надзор в Република България, на Фонда за гарантиране на влоговете в банките и на Държавна агенция „Национална сигурност“ – в случаи и по ред, определени в Закона за гарантиране на влоговете в банките или съвместни инструкции или споразумения;

4. (изм. – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) временните синдици, синдиците или ликвидаторите на банки, както и на органите, които по закон осъществяват контрол върху банка в производство по ликвидация или несъстоятелност;

5. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) одиторите на финансовите отчети на кредитни институции, инвестиционни посредници, застрахователи или на финансови институции, както и на лицата, които по закон осъществяват контрол върху одиторите на кредитни институции, инвестиционни посредници, застрахователи или финансови институции;

5а. (нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Сметната палата за целите на извършваните от нея одити на дейността на Българската народна банка;

6. (нова – ДВ, бр. 7 от 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Комисията за противодействие на корупцията и/или на нейните органи;

7. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 6 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) органите на други държави членки, на които е възложено задължение да упражняват надзор над предприятията от финансовия сектор, финансовите пазари или платежните системи;

8. (предишна т. 7 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) органите на други държави членки, които участват в процедури по ликвидация или несъстоятелност на банки или в други подобни процедури, както и на органите на държави членки, които отговарят за контрола над банки в производство по несъстоятелност, ликвидация или в други подобни процедури;

9. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 8 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) органите на други държави членки, които отговарят за предвидените от закон одити на отчетите на кредитни институции, инвестиционни посредници, застрахователи и на финансови институции, както и на органите, които по закон осъществяват контрол върху одиторите на кредитни институции, инвестиционни посредници, застрахователи и на финансови институции;

10. (доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 9 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) организмите, които управляват схеми за гарантиране на влоговете или компенсиране на инвеститорите в държава членка;

11. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 10 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) организмите на други държави членки, на които е възложено да поддържат стабилността на финансовата система посредством използването на макропруденциални правила;

12. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 11 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) организмите на други държави членки за оздравяване или организмите, на които е възложена защитата на стабилността на финансовата система;

12а. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) организмите на други държави членки, отговарящи за прилагането на правилата за структурно разделение в рамките на група.

13. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 12 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) институционалните защитни схеми по член 113, параграф 7 от Регламент (ЕС) № 575/2013, както и на организмите, осъществяващи наблюдение и контрол върху тях;

14. (доп. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; предишна т. 10 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 13 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) Европейската централна банка и на централните банки на държави членки в качеството им на институции, провеждащи парична политика, когато тази информация е необходима за изпълнението на техните законоустановени функции, включително за провеждане на парична политика и свързаното осигуряване на ликвидност, надзор над платежните системи, системите за клиринг и сетълмент и за поддържане на финансова стабилност, включително при възникване на извънредна ситуация по чл. 93, ал. 1;

14а. (нова – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Европейската централна банка (ЕЦБ), когато тази информация е необходима за осъществяване на нейните задачи по Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ, L 287/63 от 29 октомври 2013 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 1024/2013“.*

15. (нова – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; предишна т. 11 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 14 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) Европейският съвет за системен риск (ЕССР), когато тази информация е необходима за осъществяване на неговите функции съгласно Регламент (ЕС) № 1092/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за пруденциалния надзор върху финансо-

* Съгласно ЗИД на ЗБНБ (ДВ, бр. 106 от 2018 г.), Преходни и заключителни разпоредби:

§ 15. Разпоредбите на чл. 64, ал. 1, т. 14а и на глава единнадесета „а“ от Закона за кредитните институции не се прилагат от датата на прекратяване на тясното сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 или от датата, на която дерогацията по отношение на Република България съгласно чл. 139 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) се отменя в съответствие с чл. 140, параграф 2 от ДФЕС.

вата система на Европейския съюз на макроравнище и за създаване на Европейски съвет за системен риск (ОВ, L 331/1 от 15 декември 2010 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 1092/2010“, включително при възникване на извънредна ситуация по чл. 93, ал. 1;

16. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 15 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване и Европейския орган за ценни книжа и пазари;

17. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г.; предишна т. 16 – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) главния инспектор или инспектор от Инспектората към Висшия съдебен съвет

(2) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) При възникване на извънредна ситуация съгласно чл. 93, ал. 1 лицата по чл. 63, ал. 3 могат да предоставят информация, представляваща професионална тайна, на органите на Република България и на другите държави членки, отговарящи за законодателството в областта на надзора върху кредитните и финансовите институции, инвестиционните посредници и застрахователите, когато е необходима за изпълнение на техните функции. Такова предоставяне на информация може да бъде извършено само когато е необходимо за целите на надзора, превенцията и реструктурирането на кредитните институции.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Органите по ал. 1 са длъжни да използват получената информация само за целите, за които им е предоставена, и да не я разпространяват и предоставят на трети лица освен при изпълнение на задължение, предвидено в закон.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Органите по ал. 1, т. 3–15 могат да получават информация от БНБ, ако са обвързани от задължение за опазване на професионална тайна, аналогично на установеното в този закон.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Когато професионалната тайна е и банкова тайна, прилага се предвиденият в този закон ред за разкриване на банкова тайна.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г., отм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.)

Чл. 65. (1) Разпоредбата на чл. 63 се прилага и за информацията, получена от БНБ от компетентните надзорни органи на държави членки. Тази информация може да се използва само в процеса на изпълнение на надзорните задължения на БНБ и само за следните цели:

1. за проверка дали са спазени условията за издаване на лиценз на банка съгласно глава трета или за да се улесни надзорът на неконсолидирана или консолидирана основа при извършването на такава дейност, включително за наблюдението на ликвидността, платежоспособността, големите експозиции, управленските и счетоводните процедури, както и на механизмите за вътрешен контрол;

2. за прилагане на мерки и санкции по реда на този закон;

3. в производства по обжалване на административни актове на БНБ по административен или съдебен рег.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 42 от 2019 г.) Лицата по чл. 63, ал. 3 могат да предоставят на компетентните надзорни органи на държава членка, на ЕССР, на ЕБО и на Европейския орган за ценни книжа и пазари информация, представляваща професионална тайна, включително по предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, при условие че тези органи спазват изискванията за опазване на такава тайна.

(3) Информацията, получена от БНБ от компетентните надзорни органи на други държави членки, може да се предоставя по реда на този закон на органите по чл. 64 или на други лица и органи, ако е налице изрично писмено съгласие на компетентния надзорен орган на държавата членка, от който е получена информацията, и при спазване на условията, при които е дадено това съгласие.

(4) Информацията, получена от служители на БНБ при извършване на проверки на място в държава членка, не може да се предоставя без изричното писмено съгласие на компетентния надзорен орган на държавата членка, в която е била извършена проверката, и при спазване на условията, при които е дадено това съгласие.

Чл. 65а. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) (Предишен текст на чл. 65а. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Член 63 не се прилага в случаите, когато БНБ публикува резултатите от стрес тестовете, извършвани съгласно чл. 32 от Регламент (ЕС) № 1093/2010, както и когато предоставя тези резултати на ЕБО с цел публикуването на резултатите за банковата система в Европейския съюз.

(2) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Членове 63 и 65 не се прилагат в случаите, когато БНБ предоставя информация на:

1. Международния валутен фонд и Световната банка за целите на оценките за Програмата за оценка на финансовия сектор;

2. Банката за международни разплащания за целите на проучванията на количественото въздействие;

3. Съвета за финансова стабилност за целите на надзорните му функции.

(3) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка предоставя информация, представляваща професионална тайна, само по изрично искане на лице по ал. 2 и когато са спазени най-малко следните условия:

1. искането е надлежно мотивирано с оглед на специфичните задачи, изпълнявани от лицето в съответствие с възложените му функции;

2. в искането достатъчно точно са указани естеството, обхватът и формата на исканата информация, както и начинът за нейното предоставяне;

3. исканата информация е необходима за изпълнението на специфичните задачи на лицето и е в рамките на възложените му функции;

4. информацията се предоставя единствено на представителите на лицето, които са пряко ангажирани с изпълнението на конкретната задача;

5. за представителите на лицето, които получават достъп до информацията, се прилагат изисквания за опазване на професионална тайна, които са най-малко равностойни на изискванията по чл. 63.

(4) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато искането е отправено от лице по ал. 2, БНБ може да предостави само обобщена или анонимизирана информация, а друга информация – единствено в служебните си помещения.

Чл. 66. Информация, представляваща професионална тайна, може да се предоставя на компетентен надзорен орган от трета държава въз основа на споразумение по чл. 88 и при условие че:

1. получателят осигурява най-малко същата защита на предоставената информация като предвидената в този закон;

2. получателят има правомощие и е съгласен да предоставя информация от същия вид при поискване от БНБ;

3. обмяната на информация има за цел изпълнението на надзорните функции на посочения надзорен орган;

4. получателят има основателна потребност от исканата информация.

Глава девета

Съхраняване, предоставяне и оповестяване на информация

Чл. 67. Банката създава, поддържа и осъвременява информационна система, която съдържа:

1. устава и другите вътрешни правила с всички изменения и допълнения в тях;

2. определени от БНБ данни за акционерите;

3. книги с протоколи от заседанията на общото събрание на акционерите и на другите органи за управление;

4. счетоводна информация, отразяваща ясно и вярно вида, размера и основанието на сключените сделки и отражението им върху финансовото състояние на банката, от която да може да се установи дали банката извършва дейността си в съответствие с разпоредбите на този закон;

5. информация по клиенти с данни за сключените с тях или за сметка на тях сделки и за кредитните и дебитните им салда;

6. (нова – ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23 юли 2014 г.) общите условия, които банката прилага по банковите си сделки, измененията и допълненията в тях;

7. (нова – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) подробна документация за финансовите договори по смисъла на § 1, т. 83 от допълнителните разпоредби на Закона за възстановяване и реструктуриране на

кредитни институции и инвестиционни посредници, по които банката е страна;

8. (предишна т. 6 – ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23 юли 2014 г.; предишна т. 7 – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) друга информация, изисквана по този закон и от актовете на БНБ.

Чл. 68. Банката създава и поддържа досиета за всеки кредит с данни за клиента, основанието, условията и размера на кредита и неговото обезпечение, решението на компетентния орган за отпускане на кредита и всички други данни, свързани със сключването и изпълнението на договора.

Чл. 69. (Изм. – ДВ, бр. 101 от 2010 г., в сила от 30 април 2011 г.) Банките представят на БНБ отчети и доклади по форма, съдържание и в срокове, определени от нея.

Чл. 69а. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Кредитна институция от трета държава, лицензирана да извършва банкова дейност в Република България чрез клон, предоставя на БНБ най-малко веднъж годишно следната информация:

1. общия размер на активите, които съответстват на дейностите на клона, включени в лиценза;

2. информация относно ликвидните активи, с които клонът разполага, по-специално наличността на ликвидни активи в левове, евро и други валути на държавите членки;

3. собствения капитал, който е на разположение на клона;

4. реда и условията за защита на влоговете, осигурявана на вложителите;

5. правилата за управление на риска;

6. правилата за управление, включително имената на лицата, които изпълняват основните функции във връзка с дейностите на клона;

7. плановете за възстановяване, обхващащи клона;

8. всяка друга информация, която БНБ счита за необходима за извършването на цялостно наблюдение на дейността на клона.

Чл. 70. (1) Всяка банка публикува на всеки 6 месеца най-малко в един централен ежедневник счетоводен баланс и отчет за приходите и разходите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Всяка банка оповестява на своята официална интернет страница информация за спазването на изискванията на този закон и актовете по прилагането му в областта на корпоративното управление и изискванията към вознагражденията в банките.

(3) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Когато банка извършва оповестяване на информация по част осма от Регламент (ЕС) № 575/2013 по-често от веднъж годишно, то се осъществява в тримесечен срок след края на периода, за който се отнася.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Оповестяването на информация по част осма от Регламент (ЕС) № 575/2013 се извършва чрез официалната интернет страница на банката и в поне една медия.

(5) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Предприятията майки ежегодно публикуват – в пълен вид или чрез препратки към равностойна информация – описание на правната си структура и управленската и организационната структура на групата, включително лицата, с които те са в тесни връзки, както и информация по чл. 89, ал. 3.

(6) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Всяка банка оповестява ежегодно, поотделно за Република България, за другите държави членки и за третите държави, в които банката има дъщерни дружества или е установила клонове, следната информация на консолидирана основа:

1. наименование, описание на дейностите и географско местоположение;
2. размер на оборота;
3. приравнен брой на служители на пълен работен ден;
4. финансов резултат от дейността преди данъчно облагане;
5. начислени данъци върху финансовия резултат от дейността;
6. доходност на активите, получена като отношение на нетната печалба към общото балансово число;
7. получени държавни субсидии.

(7) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Информацията по ал. 6 е предмет на независим финансов одит и се публикува като приложение към годишния финансов отчет на индивидуална или когато е приложимо, на консолидирана основа.

Чл. 71. (1) Банките в 10-дневен срок уведомяват писмено БНБ за взетите решения относно:

1. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) промени в състава на управителния съвет, надзорния съвет, съвета на директорите, както и за упълномощаване на прокуристи;
2. намаляване или увеличаване на капитала;
3. откриване и закриване на клонове в Република България и за временно спиране извършването на банкови операции от тях;
4. преустановяване извършването на определен вид сделки;
5. формиране на голяма експозиция по чл. 44 или на експозиция по чл. 45;
6. изменения в устава и другите вътрешни правила на банката;
7. (изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) назначаване на одитори по чл. 76.

(2) При изпадането на банка в неплатежоспособност лицата, които я управляват и представляват, уведомяват незабавно БНБ за това обстоятелство.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Промените в състава на управителния съвет (съвета на директорите), на надзорния съвет и упълномощаването на прокуристи се вписват в Търговския регистър след представяне на одобрението на БНБ по чл. 11, ал. 3.

(4) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Освобождаването на едно или повече лица от състава на управителния съвет (съвета на директорите) или надзорния съвет преди изтичането на мандата, за който са избрани, както и оттеглянето на упълномощаването на прокурист, се вписват в Търговския регистър след представяне на данни за извършеното уведомление по ал. 1, т. 1.

(5) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Измененията в устава се вписват в Търговския регистър след одобрение от БНБ. Българската народна банка издава или отказва издаване на одобрение в срок от 30 работни дни от уведомяването.

(6) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка отказва издаване на одобрение, ако измененията в устава противоречат на този закон, актовете по прилагането му и актове на БНБ.

Чл. 72. (1) Банките представят в БНБ копия от своите устави, правилници, инструкции и други актове, съдържащи разпоредби относно обхвата и реда за извършване на операциите, капитала и вътрешната организация на банката, в 10-дневен срок от приемането им, съответно от внасяне на измененията и допълненията в тях.

(2) Банките представят в БНБ копия от протоколите за проведените общи събрания на акционерите в 10-дневен срок от провеждането на съответното събрание.

(3) Банките поддържат в БНБ заверен и осъвременяван списък на лицата, които са оправомощени да представляват банката, включително относно дейността на неин клон, придружен с описание на техните правомощия и с образци от подписите им.

Глава десета

Организация, вътрешен контрол и годишно приключване

Чл. 73. (1) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Управителният орган на всяка банка приема и периодично актуализира в съответствие с най-добрите международно признати практики за корпоративно управление на банки политики, правила и процедури за организацията на банката, включващи най-малко:

1. управленската и организационната структура на банката с точно определени, прозрачни и последователни нива на отговорности;

2. правомощията и отговорностите на администраторите, включително разпределението на функциите на членовете в управителните и контролните органи на банката;

3. стратегията и плана за дейността на банката;

4. стратегиите и политиките за поемане, управление, наблюдение, контрол и редуциране на рисковете, на които е изложена или може да бъде изложена банката, включително рисковете, породени от макроикономическата среда, в която действа в съответната фаза на икономическия цикъл;

5. реда за изготвяне и обхвата на управленската информация;
6. организацията на оперативния контрол, включително правилата и процедурите по одобряване, изпълнение и отчитане на операциите;
7. рамката за вътрешен контрол, която включва независими служби за управление на риска, нормативно съответствие и вътрешен одит;
8. политиките за подбор и оценка на членовете на управителните и контролните органи на банката, за възвеждане в работата и обучението на членовете на управителните и контролните органи на банката и за насърчаване на многообразието на широк кръг качества и умения в тях;
9. политиката за предотвратяване конфликт на интереси;
10. политиката за възлагане на дейности на външни изпълнители;
11. системите за превенция срещу риска от изпирането на пари.
12. (нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) политики, правила и процедури по чл. 30, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1073/2009, когато банката е инициатор, спонсор или първоначален кредитор в секюритизация и за оценка и управление на произтичащите от секюритизациите рискове, включително свързаните с репутацията рискове.

(2) (Нова – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Политиките, правилата и процедурите по ал. 1 трябва да са всеобхватни и да съответстват на големината, естеството, мащаба и сложността на извършваната от банката дейност и на рисковете, на които тя е изложена, както и да осигуряват нейното разумно и ефективно управление.

(3) (Преишна ал. 2 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Алиней 1 се прилага съответно и за клоновете на банки от трети държави.

(4) (Нова – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; преишна ал. 3 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Българската народна банка може да дава препоръки и предписания за подобряване на корпоративното управление в съответствие с най-добрите международно признати практики и да следи за изпълнението им.

(5) (Преишна ал. 3 – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; преишна ал. 4 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Банките приемат правила за кредитната си дейност, които трябва да съдържат най-малко:

1. информацията, изисквана от кредитоискателя;
2. начина за оценка на кредитоспособността на кредитоискателя и на неговите поръчители и гарантите;
3. начина за оценка на предлаганите обезпечения;
4. начина за оценка на ефективността на предлагания за кредитиране проект;
5. реда за вземане на решение за отпускане на кредит съобразно неговия вид;
6. реда за ползване и издължаване на кредита;

7. реда за контрол върху целевото използване на кредита, текущото финансово състояние на длъжника и неговите поръчители и достатъчността на обезпечението;

8. видовете кредитни и други санкции и начина на прилагането им.

(6) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 5, изм. – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Техническите критерии, на които трябва да отговаря политиката на банките за управление и контрол на риска по ал. 1, т. 4, и изискванията към управленската и организационната структура на банката, включително към политиките, правилата и процедурите по ал. 1, се определят с наредба на БНБ.

(7) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 6 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) В случаите, когато Регламент (ЕС) № 575/2013 предоставя право на компетентния орган да прецени и наложи специфични изисквания или критерии във връзка с дейността на банките, тези изисквания и критерии може да се определят с наредба на БНБ.

Чл. 73а. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) (1) Банките изграждат надеждни, ефективни и цялостни стратегии и процеси на текуща база за оценка и поддържане на размера, видовете и разпределението на вътрешния капитал, който смятат за адекватен за покриване на характера и степента на рисковете, на които са или могат да бъдат изложени.

(2) Банките извършват редовен вътрешен преглед на стратегиите и процесите по ал. 1 с цел да се гарантира, че те са всеобхватни и пропорционални на характера, мащаба и сложността на осъществяваната от тях дейност.

(3) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Изискванията на ал. 1 се прилагат на индивидуална и на консолидирана основа от всяка банка.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Банките определят своя вътрешен капитал на адекватно ниво на собствения капитал, което е достатъчно, за да покрие всички рискове, на които е изложена банката, и да гарантира, че собственият ѝ капитал може да поеме потенциални загуби в резултат на стресовите сценарии, включително идентифицираните чрез стрес-тестовете за надзорни цели по чл. 80б.

(5) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) .

Чл. 73б. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) (1) Банките приемат и прилагат политика за възнагражденията на лицата, които работят за тях.

(2) По отношение на администраторите и другите лица, упражняването на чиито права и задължения оказва съществено влияние върху рисковия профил, политиката трябва да е съобразена с бизнес стратегията и дългосрочните цели на банката. Политиката за възнагражденията трябва да насърчава надеждното управление на риска и да не предразполага към поемане на риск, който излиза извън рамките на рисковия профил на банката.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Политиката за възнагражденията трябва да е неутрална по отношение на пола и да бъде изградена на принципи, осигуряващи съобразяването ѝ с големината, вътрешната организация на банката, както и с характера, обхвата и сложността на осъществяваните от нея дейности. Обхватът, принципите и изискванията за политиката по възнагражденията и нейното оповестяване се уреждат в наредба на БНБ.

Чл. 73в. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Всяка значима банка създава комитет за подбор на кандидати за членове на управителните и контролните органи. Членове на комитета могат да бъдат само членове на надзорния съвет или на съвета на директорите, които не са изпълнителни членове.

(2) Изискванията към дейността на комитета за подбор се определят с наредба на БНБ.

Чл. 73г. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.)

Чл. 74. (1) Всяка банка създава специализирана служба за вътрешен одит, чието ръководство се избира и освобождава от общото събрание на акционерите.

(2) Ръководството на службата за вътрешен одит информира незабавно БНБ за установените от него нарушения в управлението на банката, които са довели или могат да доведат до значителни вреди за банката.

(3) Банките приемат правила относно организацията и дейността на вътрешния контрол и създават системи за контрол, съобразени с обема на извършваните операции, разнообразието на сделките и видовете рискове, произтичащи от тях, в съответствие с наредба на БНБ.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Всяка банка създава подходяща и ефективна процедура, по която служителите ѝ може да сигнализират за нарушения в рамките на институцията по самостоятелен и независим ред. Минималните изисквания към процедурата се определят с наредба.

Чл. 74а. (Нов – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) Банките прилагат насоките, препоръките и другите мерки, приети от ЕБО, които се отнасят до тях и за които БНБ е оповестила, че спазва съгласно чл. 79а, ал. 1, т. 2.

Чл. 75. (1) Банките изготвят финансовите си отчети въз основа на Закона за счетоводството и съгласно изискванията на БНБ.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Банките представят на БНБ финансови отчети на индивидуална и на консолидирана основа.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Банките, които са дъщерни дружества в група, представят на БНБ консолидираните финансови отчети на групата, в която участват.

Чл. 76. (1) (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Годишните финансови отчети на всяка банка на индивидуална и на консолидирана основа подлежат на независим финансов одит съвместно от две одиторски дружества, които са регистрирани одитори съгласно Закона за независимия финансов одит.

(2) Лицата, които имат материални интереси в някоя банка, различни от тези на вложители, или са служители или представители на банката, не могат да бъдат избирани за нейни одитори или да участват в одита на банка.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.)

(4) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Всяка банка съгласува предварително с БНБ избора на одитори. Българската народна банка, съгласувано с Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори, приема критерии за съгласуване на избора.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Не може да бъде одитор лице, ако то или регистрираните одитори в него не са спазвали изискванията на този закон и нормативните актове по прилагането му през последните три години преди предлагането им за одитори.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Ако в срок от 30 работни дни от получаване на искането за съгласуване и всички необходими документи БНБ не е направила възражение, се приема, че предложението за избор на одитори е съгласувано.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) В доклада си одиторите дават заключение за обстоятелствата относно достоверното представяне на имущественото и финансовото състояние на банката и получения финансов резултат. Одиторите извършват преглед и изразяват одиторско мнение и относно:

1. надеждността на системите за вътрешен контрол;

2. (доп. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) съответствието на изготвените от банката годишни финансови и надзорни отчети с изискванията на този закон и на актовете по прилагането му.

(8) (Доп. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Резултатите от проверката по ал. 7 на годишните финансови отчети се отразяват и в отделен доклад за надзорни цели, изготвен според изискванията, определени с наредба на БНБ. Този доклад се предава на БНБ.

Чл. 77. (1) Одиторите информират незабавно и в писмена форма БНБ за всички обстоятелства, които са им станали известни в хода на проверката и които:

1. представляват нарушение на законите, подзаконовите нормативни актове и актовете на БНБ, които регулират банковата дейност;

2. засягат или могат да доведат до засягане нормалното функциониране на банката;

3. водят или биха могли да доведат до ситуация, при която банката няма да е в състояние да изпълнява своите парични задължения;

4. (изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) водят до отказ на одиторите да заверят отчетите или до заверка на отчетите с изразяване на резерви;

5. са свързани с действия на администратор на банката, които причиняват или могат да причинят значителни вреди на банката или на нейни клиенти;

6. са свързани с неверни или непълни данни в отчетите и докладите, които банките редовно представят в БНБ.

(2) Одиторите на банките са длъжни при писмено искане от БНБ да ѝ представят съответната документация относно обстоятелствата по ал. 1, както и друга информация и документи, придобити в хода на одита.

(3) Одиторите на дружества, с които банката се намира в тесни връзки, които произтичат от отношения на контрол, са длъжни да информират незабавно БНБ, когато установят обстоятелства, аналогични на посочените в ал. 1.

(4) Одиторите не носят отговорност за нарушаване на съответните законови или договорни условия за запазване на конфиденциалност в случаите, когато по реда на този закон добросъвестно са предоставили информация на БНБ.

(5) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка може да изиска незабавна замяна на одитор на банка, който не изпълнява задълженията си по този член.

Чл. 78. (1) (Изм. – ДВ, бр. 95 от 2016 г.) Годишният финансов отчет за дейността на клона в Република България на кредитна институция със седалище в трета държава се проверява и заверява съвместно от две одиторски дружества, които са регистрирани одитори съгласно Закона за независимия финансов одит, и се публикува съгласно Закона за счетоводството.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Аlineя 1 не се прилага за клонове на кредитни институции, лицензирани в държава членка, както и за клонове на кредитни институции от трети държави, в които счетоводната рамка е еквивалентна на изискванията на Директива на Съвета от 8 декември 1986 г. относно годишните счетоводни отчети и консолидираните счетоводни отчети на банки и други финансови институции (86/635/ЕИО) и за които е налице реципрочно третиране.

(3) Кредитна институция, лицензирана в друга държава членка или със седалище в трета държава, която извършва дейност в Република България чрез клон, публикува на български език при спазване изискванията на Закона за счетоводството годишния си финансов отчет на самостоятелна и консолидирана основа, както и доклада на одиторите.

(4) Годишният финансов отчет и докладът на кредитната институция по ал. 3 се представят във форма и съдържание съгласно изискванията на

държавата, където тя е лицензирана – ако това е държава членка, или където е седалището ѝ – ако това е трета държава. След публикуването им годишният финансов отчет и докладът трябва да бъдат на разположение в клона по всяко време.

Глава единадесета **Надзор върху банковата дейност**

Раздел I

Общи правила

Чл. 79. (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка упражнява надзор върху дейността на банките и когато е приложимо, на финансовите холдинги и на финансовите холдинги със смесена дейност, за да установи спазването на изискванията на този закон и на Регламент (ЕС) № 575/2013, както и на издадените актове по прилагането им за осигуряване на надеждно и сигурно управление на банките и на рисковете, на които те са изложени или може да бъдат изложени, както и за поддържане на адекватен на рисковете собствен капитал.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка упражнява и макропруденциален надзор върху банките с цел поддържане стабилността на банковата система и във връзка с предотвратяване или редуциране както на системните рискове – резултат от дейността на кредитните институции, така и на идентификацията и ограничаването на проявата на макроикономически фактори, застрашаващи стабилността на банковата система.

(3) (Нова – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) При упражняване на макропруденциалния надзор по ал. 2 Българската народна банка:

1. събира информация за нуждите на макропруденциалния си мандат;
2. наблюдава, идентифицира и оценява въздействието на системни рискове върху кредитните институции и банковата система;
3. разработва и въвежда мерки, насочени към ограничаване на системни рискове по смисъла на чл. 458, параграф 2, буква „г“ от Регламент (ЕС) № 575/2013;
4. разработва и въвежда мерки, насочени към ограничаване на системни рискове, свързани с акумулиране на прекомерен кредитен растеж; мерките засягат кредитната дейност на банките и могат да включват:
 - а) изисквания за съотношението между размера на кредита и стойността на обезпечението (LTV);
 - б) изисквания за съотношението между размера на кредита и годишния доход на кредитополучателя (LTI);

в) изисквания за съотношението между размера на текущите плащания във връзка с обслужването на дълга и месечния доход на кредитополучателя (DSTI);

з) изисквания по отношение на максималния срок на договора за кредит;

г) изисквания по отношение на начина за изплащане на кредита;

е) други изисквания, свързани с предоставянето на кредит;

5. разработва и въвежда мерки, свързани с ограничаване на риска от концентрация към определени икономически сектори и отрасли;

6. разработва и въвежда допълнителни минимални ликвидни изисквания;

7. извършва други действия, които са необходими за постигането на целта по ал. 2.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 3 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Информацията, създавана и събирана по реда на тази глава, е професионална тайна, освен когато законът изрично предвижда нейното оповестяване или публикуване.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 4 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Надзорът по ал. 1 и надзорният преглед по чл. 79в обхващат дейността на банките, лицензирани в Република България, включително за дейността им, осъществявана чрез клон или директно на територията на държава членка или на трета държава.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Българската народна банка упражнява надзор и върху дейността на клоновете на банки от трета държава, а в случаите, посочени в този закон – и върху дейността на клонове на банки от държави членки.

(7) (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; предишна ал. 6 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Дейността на финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност или на холдинг със смесена дейност, който има банка за дъщерно дружество, е обект на надзор на консолидирана основа, извършван от БНБ, освен ако в нормативен акт е предвидено друго.

(8) (Предишна ал. 7 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Българската народна банка има правомощията по чл. 80, ал. 1 и 3 и спрямо юридическите лица, които са контролирани от банка, ако това е необходимо за целите на надзора по ал. 1 и 6.

(9) (Предишна ал. 8 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Българската народна банка, нейните органи и оправомощените от тях лица не носят отговорност за вреди при упражняване на надзорните си функции, освен ако са действали умишлено.

(10) (Предишна ал. 9 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Предприятията, за които според обстоятелствата може да се предположи, че осъществяват банкова дейност без разрешение, са длъжни да предоставят на БНБ при поискване необходимата информация и документи. За целта оправомощените лица могат да извършват проверки на място.

(11) (Предишна ал. 10 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Българската народна банка има право да предявява искове пред съда за отмяна на незаконосъобразни решения на общото събрание на акционерите на банка или на нейните органи за управление в срок един месец от уведомяването на БНБ за вземане на съответното решение.

(12) (Предишна ал. 11 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) За издаване на разрешения и документи, както и за извършване на административни услуги, които произтичат от упражняването на банковия надзор, банките и другите лица заплащат на БНБ такси по ред и в размери, определени от управителния съвет на БНБ.

(13) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 12 – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Българската народна банка разглежда подадените сигнали за потенциални или извършени нарушения на този закон, на Регламент (ЕС) № 575/2013 и на актовете по прилагането им, като прилага специални процедури за приемането на сигнали, включително от служителите на банки, за които се прилага подходяща защита срещу неблагоприятни последици, защита на личните данни и поверителност на информацията.

(14) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2019 г.; изм. – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) Като орган за надзор Българската народна банка упражнява правомощията по чл. 108, ал. 4 и 6 от Закона за мерките срещу изпирането на пари и по чл. 14а, ал. 2 от Закона за мерките срещу финансирането на тероризма.

Чл. 79а. (1) (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; предишен текст на чл. 79а – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) При изпълнение на задължението си по този закон БНБ:

1. (изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) участва в дейността на ЕБО и, при необходимост, в надзорни колегии;

2. (изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) спазва насоките, препоръките и другите мерки, приети от ЕБО, освен в случаите, когато са налице основателни причини за неприлагането им, които е длъжна да изложи;

3. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) сътрудничи тясно с ЕССР и следва издадените от него препоръки, освен в случаите, когато са налице основателни причини за неприлагането им, които е длъжна да изложи.

(2) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка си сътрудничи с ЕБО и предоставя цялата необходима информация за изпълнение на задълженията му при условията и по реда на Регламент (ЕС) № 1093/2010.

(3) (Нова – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.) Българската народна банка издава наредби, указания или други актове за въвеждане на изисквания, критерии и условия, произтичащи от насоките, препоръките и другите мерки по ал. 1, т. 2.

(4) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка и Държавна агенция „Национална сигурност“ си сътрудничат в рамките на своята компетентност и си предоставят информация, която е необходима за изпълнението на правомощията им по този закон, Регламент (ЕС) № 575/2013, Закона за мерките срещу изпирането на пари и Закона за мерките срещу финансирането на тероризма, при условие че това не възпрепятства текуща проверка, разследване или производство съгласно приложимото законодателство.

Чл. 796. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) При упражняване на надзорните си функции спрямо банка, лицензирана в Република България, която осъществява дейност в една или повече държави членки, или спрямо банка, лицензирана в друга държава членка, която осъществява дейност чрез клон в Република България, БНБ отчита потенциалното въздействие на своите решения върху финансовата стабилност на тези държави членки, особено при извънредни ситуации, въз основа на наличната информация към съответния момент.

Чл. 796. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) (доп. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) Българската народна банка извършва надзорен преглед на правилата, стратегиите, процедурите и механизмите, въведени от банките в изпълнение на изискванията на този закон, на Регламент (ЕС) № 575/2013, Регламент (ЕС) № 648/2012 и на актовете по прилагането им, и оценява:

1. рисковете, на които банките са или може да бъдат изложени;
2. (Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.);
3. рисковете, идентифицирани чрез стрес тестове, като отчита характера, мащаба и сложността на дейността на банката.

(2) Въз основа на прегледа и оценката БНБ определя дали правилата, стратегиите, процедурите и механизмите, въведени от банките, начинът на тяхното прилагане, както и собственият им капитал и ликвидните им активи осигуряват стабилно управление и покритие на рисковете.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Периодичността и интензивността на надзорния преглед и на оценката се определят от големината на съответната банка, от системното ѝ значение, от характера, мащаба и сложността на дейността ѝ. Надзорният преглед и оценката се извършват най-малко веднъж годишно. При извършването им БНБ прилага принципа на пропорционалност в съответствие с критериите, които е оповестила по чл. 102, ал. 1, т. 3.

(4) Българска народна банка информира незабавно ЕБО за резултатите от прегледа, когато установи, че банка може да породи системен риск по смисъла на чл. 23 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

(5) Надзорният преглед обхваща елементи, определени с наредба на БНБ.

(6) Българската народна банка информира ЕБО за:

1. начина на функциониране на процеса за извършване на преглед и оценка;

2. методологията, по която се вземат решенията по ал. 1, по чл. 80б и 80в и за налагане на надзорни мерки и санкции.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато установи, че банки със сходен рисков профил са или може да бъдат изложени на сходни рискове или създават сходни рискове за финансовата система, БНБ може да извърши спрямо тези банки надзорния преглед и надзорната оценка по сходен или идентичен начин, без да се засяга възможността за прилагане на специфични на всяка отделна банка надзорни мерки по чл. 103 и чл. 103а, ал. 1. В тези случаи БНБ уведомява ЕБО.

(8) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато прегледът по ал. 1, и по-специално оценката на правилата за организацията, бизнес модела или дейностите на банка, дава на БНБ разумни основания за съмнение, че във връзка с тази банка се извършва, било е извършено или е имало опит да се извърши изпиране на пари или финансиране на тероризъм, или че е налице повишен риск за това, БНБ уведомява незабавно Държавна агенция „Национална сигурност“ и ЕБО. В случай на потенциален повишен риск от изпиране на пари или финансиране на тероризъм БНБ и Държавна агенция „Национална сигурност“ си сътрудничат и уведомяват незабавно ЕБО за своята обща оценка.

(9) (Предишна ал. 8 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Надзорният преглед и оценка, както и административните мерки и санкции се прилагат съобразно нивото на прилагане на разпоредбите на част първа, дял II от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Чл. 79г. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Българската народна банка извършва редовен преглед на нивото на вътрешния капитал, определено от всяка банка съгласно чл. 73а, ал. 4, като част от прегледите и оценките, извършени в съответствие с чл. 79в и 80в, включително на резултатите от стрест-тестовете по чл. 80б.

(2) Въз основа на прегледа по ал. 1 БНБ определя за всяка банка общото ниво на собствен капитал, което счита за подходящо.

(3) Българската народна банка уведомява всяка банка за своята препоръка за допълнителен собствен капитал, който е необходим, за да се достигне общото ниво на собствения капитал съгласно ал. 2.

(4) Условието и редът, при които банка прилага препоръката за допълнителен собствен капитал по ал. 3, се определят с наредба.

(5) Подуправителят, ръководещ управление „Банков надзор“ на БНБ, уведомява звеното по чл. 2, ал. 2 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници за всяка препоръка по ал. 3.

Чл. 80. (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка има право да изисква от банките и когато е приложимо, от финансовите холдинги и финансовите холдинги със смесена дейност, от техните акционери или съдружници да ѝ предоставят всички необходими счетоводни и други

документи, както и информация за дейността им, и да извършва проверки на място чрез оправомощени от нея служители и други лица и да събира доказателства за установяване на нарушения.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) За осъществяване на надзора на консолидирана основа БНБ има право да изисква от предприятията майки и от дъщерните дружества на банките всички необходими документи и информация, както и правото на достъп по ал. 3, т. 1.

(3) Органите на банковия надзор имат право:

1. (доп. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) на свободен достъп в служебните помещения и информационните системи на лицата, извършващи банкова дейност;

2. да изискват документи и да събират сведения във връзка с изпълнението на възложената задача;

3. (доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) да назначават за сметка на банката външни независими експерти;

4. (изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) да назначават външен одитор на банката, който да извърши финансов или друг одит на банката за нейна сметка;

5. да извършват насрещни проверки в други банкови и небанкови предприятия;

6. да присъстват на заседанията на управителните и контролните органи на банките, като изразяват становища, които се отразяват в протокола на заседанието;

7. (нова – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) да изискват копия от документи, заберени от лицата по чл. 10, ал. 1 или от упълномощено от тях лице, и да определят срока за представянето им;

8. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) да изискват обяснения от банките и лицата по ал. 6, от техните представители или служители;

9. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) да задават въпроси на всяко друго лице, което даде съгласие за това, с цел да съберат информация, свързана с предмета на проверката.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) При осъществяване на надзорните правомощия БНБ може да назначи извършването на оценка на активите на банката, за нейна сметка от независими експерти и да изиска от банката да отрази резултатите от оценката във финансовите или надзорните си отчети.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 109 от 2007 г.) Проверките на място в банката могат да бъдат извършвани съвместно със служители на Държавна агенция „Национална сигурност“, с Комисията за финансов надзор или с други компетентни органи.

(6) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка има правомощията по този член и по отношение на:

1. финансовите холдинги;

2. финансовите холдинги със смесена дейност;

3. холдингите със смесена дейност;
4. дъщерните дружества на банки или на лица по т. 1–3;
5. третите лица, които извършват изнесени дейности за банки или лица по т. 1–3.

(7) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Държавните органи и длъжностните лица са длъжни да оказват в рамките на своите правомощия съдействие на органите на банковия надзор при осъществяване на техните функции.

(8) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Лицата по ал. 1 са длъжни да осигуряват необходимите документи, информация и съдействие, изисквани при осъществяването на банковия надзор, както и да се въздържат от действия, които биха могли да попречат на неговото провеждане.

Чл. 80а. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) Българската народна банка веднъж годишно приема и при необходимост актуализира план за извършване на надзорни проверки на банките, в който се взема предвид процесът на надзорен преглед и надзорна оценка по чл. 79в. Планът съдържа:

1. описание на начина, по който БНБ планира да изпълни задачите си и да разпредели ресурсите си;
2. банките, за които БНБ прецени, че е необходима проверка;
3. банките, за които се планира да бъдат обект на засилен надзор, и действията за упражняване на такъв надзор;
4. график на проверките на място в банките, включително в клоновете и в дъщерните им дружества, в съответствие с чл. 81, ал. 2, чл. 87, ал. 5 и 7, чл. 91 и 97.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) В плана по ал. 1 се включват и банките, за които резултатите от стрес-тестовете или от извършения надзорен преглед и оценка показват значителни рискове за текущата им финансова стабилност или нарушения на този закон, на Регламент (ЕС) № 575/2013 и на актовете по прилагането им.

(3) По отношение на банките, които са обект на засилен надзор по ал. 1, т. 3, БНБ може да:

1. увеличи броя или честотата на проверките на място в банката;
2. разпреди постоянно присъствие на оправомощени от нея длъжностни лица в банката;
3. изиска допълнително или по-често представяне на информация от банката;
4. извършва допълнителни или по-чести прегледи на оперативните или стратегическите планове или на плановете за дейността на банката;
5. извършва тематични проверки за наблюдение на конкретни рискове, за които има вероятност да се реализират.

(4) Българската народна банка може да провежда надзорни проверки на дейностите, извършвани в Република България от клон на банка, лицензи-

рана в друга държава членка, независимо от плана за извършване на надзорни проверки, изготвен от компетентния орган на изпращащата държава.

(5) Изготвеният от БНБ план за извършване на надзорни проверки не възпрепятства компетентните органи на приемаща държава да провеждат за всеки отделен случай проверки и инспекции на място на дейностите, извършвани от клоновете на банки на тяхна територия.

(6) При изготвяне на плана за надзорни проверки БНБ взема предвид информацията и констатациите, получени от компетентния орган на приемащата държава в резултат на проверки на място в клон на банка, лицензирана в Република България, включително във връзка със стабилността на финансовата система в приемащата държава.

Чл. 80б. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка извършва най-малко веднъж годишно стрес тестове на банките за надзорни цели.

Чл. 80в. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) Българската народна банка прави най-малко веднъж на всеки три години редовен преглед за спазването от банките на изискванията по отношение на подходите, за които е необходимо разрешение за използването им за изчисляване на капиталовите изисквания в съответствие с част трета от Регламент (ЕС) № 575/2013, като обръща особено внимание на:

1. промените в дейността на банката, и
2. прилагането на тези подходи спрямо нови продукти.

(2) Българската народна банка анализира и преценява дали банката използва съвременни и добре разработени техники и практики при използването на вътрешни подходи.

(3) Когато банка, получила разрешение да използва вътрешен подход, престане да отговаря на изискванията за прилагане на този подход, БНБ изисква от банката да:

1. докаже по задоволителен начин, че неспазването на тези изисквания няма съществени последици, или
2. представи план за своевременно възстановяване спазването на изискванията, в който е посочен срок за изпълнението му; БНБ може да изиска промяна на плана, ако има вероятност той да не доведе до пълно спазване на изискванията или ако срокът не е подходящ.

(4) Ако вероятността банката да постигне възстановяване на спазването на изискванията съгласно ал. 3 е малка или тя не е представила убедителни доказателства, че ефектът от неспазването е несъществен, БНБ отнема разрешението за вътрешен подход или го ограничава до областите, в които изискванията са спазени, или може да се постигне спазване на изискванията в подходящ срок, определен съгласно ал. 3.

(5) При прегледа по ал. 2 БНБ взема предвид насоките на ЕБО, в които се посочват препоръчителни техники за последователното прилагане на адекватни вътрешни подходи.

Раздел II

**Особени правила за надзора над банки,
лицензирани в държава членка**

Чл. 81. (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Надзорът над банки, лицензирани в държава членка, извършващи дейност на територията на Република България чрез клон, се осъществява от компетентните надзорни органи на изпрацащата държава. Когато осъществяват надзорните си функции спрямо клонове, извършващи дейност на територията на Република България, тези органи могат да извършват проверки на място, като упражняват правомощията по чл. 80, ал. 3.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка може да извърши проверка на място в клон на банка, лицензирана в друга държава членка, и да изиска информация за дейността му и за надзорни цели, когато информацията е от значение за запазване стабилността на финансовата система в Република България.

(3) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Преди извършване на проверката БНБ провежда консултации с компетентните органи на изпрацащата държава. След извършване на проверката БНБ предоставя на компетентните органи на изпрацащата държава получената информация и направените констатации, които са от значение за оценката на риска на банката или за стабилността на финансовата система на Република България.

(4) (Предишна ал. 3, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.).

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.).

(6) (Предишна ал. 5, доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) За статистически цели БНБ изисква банките от държави членки, които имат клонове на територията на Република България, да представят периодични отчети за дейността си в страната. Формата и съдържанието на тези отчети се определят с наредби, издадени от БНБ. Българската народна банка може да изисква и информация, която ѝ е необходима за определянето на гаден клон за значим или за надзорни цели по отношение на осъществяваната от тях дейност в Република България.

(7) (Предишна ал. 6, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Мерките, които БНБ прилага по отношение на клоновете като компетентен орган на приемаща държава, както и мерките, установени от БНБ като част от нейната парична политика, не може да бъдат по-строги и ограничителни от тези, предприемани спрямо банките, лицензирани в Република България.

Чл. 82. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) Когато на базата на информацията по чл. 87, ал. 2 БНБ установи, че банка, лицензирана в държава членка, която има клон или предоставя директно услуги на територията на Република България, не спазва приложимите законови разпоредби за осъществяване на банкова дейност в страната или разпоредбите на Регла-

мент (ЕС) № 575/2013, както и когато има съществена вероятност да не ги спази, тя уведомява компетентния орган на изпращащата държава с оглед предприемане на съответни мерки за преустановяване или санкциониране на нарушенията.

(2) Ако БНБ прецени, че компетентният орган на изпращащата държава не е предприел необходимите мерки за осигуряване спазването на закона, на Регламент (ЕС) № 575/2013 и на актовете по прилагането им или за намаляване риска от неспазването им, тя може да отнесе въпроса до ЕБО и да поиска разглеждането му съгласно чл. 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

(3) Независимо от разпоредбите на ал. 1 и 2 и на чл. 81, ал. 7 БНБ може да предприеме мерки за предотвратяване или санкциониране на нарушения на този закон, на актовете по прилагането му или на разпоредби, свързани със защита на обществения интерес, включително да наложи забрана за извършване на сделки на територията на Република България от съответната банка.

(4) Мерките и санкциите, приложени от БНБ, се съобщават писмено чрез лицата, които представляват банката на територията на Република България.

(5) В случаите по ал. 3 засегнатата банка е длъжна да изпълни мерките и санкциите, приложени от БНБ.

Чл. 83. (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) В неотложни случаи и когато се налага предприемането на мерки за защита срещу финансова нестабилност, която би могла да застраши интересите на вложителите, инвеститорите и/или другите клиенти на банка по чл. 82, ал. 1, БНБ може да приложи необходимите превантивни мерки, включително спиране на плащанията, преди да се приложи процедурата по чл. 82 и компетентният орган на изпращащата държава да приложи съответни мерки за преустановяване или санкциониране на установени нарушения или оздравителни мерки. Мерките трябва да бъдат пропорционални на целта за прилагането им и не трябва да предоставят привилегия за кредиторите на банката в страната спрямо кредиторите в другите държави членки. В тези случаи БНБ уведомява незабавно Европейската комисия, ЕБО и компетентните надзорни органи на заинтересованите държави членки. Мерките, приложени от БНБ, се съобщават писмено чрез лицата, които представляват банката на територията на Република България.

(2) Действието на мерките по ал. 1 се прекратява с предприемането на оздравителни мерки от съответните административни или съдебни органи на изпращащата държава.

(3) Българската народна банка отменя мерките по ал. 1 в случаите, когато те повече не могат да постигнат своя ефект.

Чл. 84. При получаване на уведомление от компетентния надзорен орган за отнемане разрешението за извършване на банкова дейност на банка, коя-

мо има клон или предоставя услуги на територията на Република България, БНБ предприема мерки за незабавно преустановяване на дейността на тази банка в страната и за защита на интересите на нейните вложители.

Чл. 85. Банки, лицензирани в държава членка, могат свободно да рекламират банковите си услуги на територията на Република България, като използват всички налични комуникационни средства и при спазване на съответните изисквания на българското законодателство относно формата и съдържанието на рекламната дейност.

Чл. 86. При регулирането на дейността и осъществяването на надзорните си правомощия БНБ не може да поставя изисквания или ограничения, които водят до по-благоприятно третиране на клоновете на кредитни институции със седалище в трета държава от това на клоновете на банки, лицензирани в държава членка.

Раздел III

Надзорно сътрудничество

Чл. 87. (1) Във връзка с осъществяване на надзорните си правомощия БНБ си сътрудничи със съответните компетентни органи на държавите членки, когато банка, лицензирана в Република България, осъществява дейност чрез клон в друга държава членка или когато банка на друга държава членка осъществява дейност чрез клон в Република България.

(2) За целите на сътрудничеството по ал. 1 БНБ обменя със съответните компетентни органи на държавите членки всякакъв вид информация и документи относно:

1. управлението и собствеността върху кредитните институции, необходими за надзора или проверката на условията за тяхното лицензиране;

2. (изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) надзора над кредитните институции на индивидуална и на консолидирана основа, включително тяхната ликвидност, платежоспособност, гарантиране на депозитите, ограниченията за големите експозиции, управлението на рисковете, други фактори, които могат да повлияят на системния риск, породен от дейността на банката, административните и счетоводните процедури и механизмите за вътрешен контрол.

(3) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) По искане на компетентен орган на приемаща държава БНБ му предоставя разяснения как са взети предвид информацията и констатациите, предоставени от него по реда на ал. 2.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато БНБ не е съгласна с мерките, които компетентният орган на приемащата държава възнамерява да приложи въз основа на предоставената от БНБ информация и разяснения, тя може да отнесе въпроса за разглеждане от ЕБО съгласно чл. 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

(5) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) В случаите, когато банка, лицензирана в друга държава членка, извършва дейност в Република България чрез клон, БНБ може да отправи до компетентните органи на изпращащата държава искане за разяснения по какъв начин са взети предвид предоставените от нея информация и констатации.

(6) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато смята, че предоставената от нея информация по ал. 2 не е довела до предприемане на подходящи мерки, БНБ уведомява компетентните органи на изпращащата държава и ЕБО и предприема подходящи мерки за предотвратяване на последващи нарушения с цел защита на интересите на вложителите и потребителите на услуги или на стабилността на финансовата система.

(7) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато банка, лицензирана в Република България, извършва дейност чрез клон в други държави членки, БНБ незабавно изпраща на компетентните органи на приемащите държави информацията и направените констатации, получени във връзка с надзора върху ликвидността съгласно част шеста от Регламент (ЕС) № 575/2013 и с надзора на консолидирана основа, доколкото тази информация и направените констатации са от значение за защитата на вложителите или инвеститорите в съответната приемаща държава.

(8) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато по отношение на банка, лицензирана в Република България, извършваща дейност в една или повече държави членки чрез клон, възникнат или има основателни съмнения, че може да възникнат ликвидни затруднения, БНБ незабавно информира компетентните органи на всички приемащи държави, включително за изотвянето и прилагането на план за възстановяване и за предприетите надзорни мерки.

(9) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Компетентните надзорни органи на държава членка, отговорни за надзора над банки, които имат клонове на територията на Република България, след предварително уведомяване на БНБ могат да извършат самостоятелно или с помощта на упълномощени за целта лица проверка на информацията по ал. 2 в клона, действащ на територията на Република България. Проверките на място обхващат информацията и обстоятелствата, посочени в ал. 2.

(10) (Предишна ал. 4, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) При получаване на писмено уведомление по ал. 9 БНБ осигурява съдействие на чуждестранния надзорен орган.

(11) (Предишна ал. 5, доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка след предварително уведомление на съответните компетентни надзорни органи на държави членки може да извършва проверки на място в съответната държава относно дейността на банки, лицензирани на територията на Република България и осъществяващи дейност на територията на държава членка чрез клон. В тези случаи се прилага правото на съответната държава членка.

(12) (Предишна ал. 6, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) По искане на компетентните органи на изпрацащата държава за целите на надзора над клонове на банките от държава членка, извършващи дейност на територията на Република България, БНБ извършва проверка на място. В тези проверки може да участва представител на компетентния орган на изпрацащата държава или упълномощен от него одитор.

(13) (Предишна ал. 7, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка може да поиска от компетентните органи на приемащата държава извършване на проверка на място върху дейността на клон на банка, лицензирана в Република България, който извършва дейност на територията на приемащата държава.

Чл. 87а. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) (1) Българската народна банка може да поиска от консолидиращия надзорен орган, когато има такъв, или от компетентния орган от изпрацащата държава, определен клон на банка, лицензирана в държава членка, чрез който осъществява дейност в Република България, да се смята за значим. В искането се посочват причините за определяне на клона за значим, като изрично се отбелязва и следната информация:

1. дали пазарният дял на депозитите в съответния клон на банката надвишава 2 на сто в Република България;

2. възможното въздействие от спирането или прекратяването на дейността на банката върху пазарната ликвидност, платежните системи и системите за клиринг и сетълмент в Република България, и

3. размерът и значението на съответния клон, като се взема предвид броят на клиентите му спрямо банковата или финансовата система на Република България.

(2) Българската народна банка съвместно с компетентния орган от изпрацащата държава и консолидиращия надзорен орган, ако има такъв, вземат решение за определяне на даден клон като значим в двумесечен срок от постъпване на искането.

(3) Ако в срока по ал. 2 не бъде постигнато съвместно решение, БНБ взема самостоятелно решение в рамките на допълнителен срок от два месеца. Българската народна банка предоставя решението на консолидиращия надзорен орган и компетентния орган от изпрацащата държава.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Ако преди изтичането на срока по ал. 2 въпросът е отнесен за разглеждане от ЕБО, БНБ отлага вземането на решението по ал. 3 и изчаква решението, което ЕБО може да вземе в съответствие с чл. 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010. В този случай БНБ взема решение по ал. 3 в съответствие с решението на ЕБО.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Решенията по ал. 2 и 3 се мотивират, като в тях се посочват становищата на консолидиращия надзорен орган и на компетентния орган от изпрацащата държава.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато банка, лицензирана в друга държава членка, извършва дейност чрез значим клон в Република България и когато органът на изпращащата държава не е провел консултации с БНБ или когато след подобна консултация БНБ продължава да смята, че оперативните планове за възстановяване на ликвидността на банката не са подходящи, БНБ може да отнесе въпроса до ЕБО и да поиска съдействието му в съответствие с член 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

Чл. 87б. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) (1) Българската народна банка участва при вземането на решение относно искане от компетентен орган на приемаща държава за определяне на клон на банка за значим, когато:

1. банката е лицензирана в Република България, или
2. Българската народна банка е консолидиращ надзорен орган спрямо тази банка.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Решението по ал. 1 се взема в срок два месеца от получаване на искането. Ако БНБ прецени, че съвместно решение не може да бъде постигнато, преди изтичането на срока тя има право да отнесе въпроса за разглеждане от ЕБО.

(3) Когато не е постигнато съвместно решение по ал. 1 в двумесечен срок и компетентният орган на приемащата държава е взел самостоятелно решение, то е задължително за БНБ.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка си сътрудничи съгласно чл. 92, ал. 1, т. 3 с компетентния орган на приемащата държава, в която банка, лицензирана в Република България, извършва дейност чрез клон, определен като значим, и предоставя:

1. информацията по чл. 95, ал. 3, т. 3 и 4;
2. резултатите от оценките на риска, извършени в рамките на надзорния преглед по чл. 79б;
3. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) оценките на риска, извършени от БНБ или от друг консолидиращ надзорен орган – в случаите, когато са приложими;
4. информация за надзорните мерки по чл. 103, както и за наложените съгласно чл. 103а допълнителни изисквания – в случаите, в които посочените оценки и решения са от значение за съответните клонове.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка се консултира с компетентните органи на приемащите държави, в които са открити значими клонове на банки, лицензирани в Република България, относно оперативните планове за възстановяване на ликвидността, ако това е от значение за оценка на ликвидния риск, произтичащ от експозиции, деноминирани в местната парична единица в приемащата държава.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) При възникване на извънредна ситуация, посочена в чл. 93, ал. 1, която потенциално застрашава финансовата ста-

билност в Република България или в приемащата държава, БНБ уведомява органите по чл. 64, ал. 1, т. 13 и ал. 2.

Чл. 87б. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) (1) Когато чл. 92д не е приложим и БНБ упражнява надзор върху банка със значими клонове в други държави членки, БНБ създава и председателства надзорна колегия от компетентни органи от тези държави с цел улесняване на сътрудничеството по чл. 87 и чл. 87б, ал. 4 и 5. Надзорната колегия се създава и извършва дейността си въз основа на писмени правила, определени от БНБ след консултация със съответните компетентни органи.

(2) Българската народна банка определя компетентните органи, които ще участват във всяко заседание или дейност на колегията, като отчита значението на тези органи за надзорната дейност, която ще бъде планирана или координирана, включително възможното въздействие върху финансовата стабилност в съответните държави членки съгласно чл. 79б, и задълженията по чл. 87б, ал. 4 и 5.

(3) Българската народна банка предварително предоставя на всички членове на надзорната колегия информацията относно организацията на заседанието, основните въпроси, които ще се обсъждат, и действията, които ще се разглеждат. Българската народна банка предоставя своевременно на всички членове на надзорната колегия и цялата информация относно взетите на тези заседания решения и предприетите мерки.

(4) Когато не е приложим чл. 92е и в Република България е установен значим клон, БНБ участва в надзорна колегия, председателствана от компетентния орган на изпращащата държава.

Чл. 87г. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Определянето на даден клон за значим не засяга правомощията и функциите на БНБ по този закон.

Чл. 87д. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка, когато упражнява надзор върху банка или върху клон на банка със седалище в трета държава, които са част от група от трета държава, си сътрудничи с другите компетентни органи на държави членки, упражняващи надзор върху институции или клонове на банки, които са част от тази група, за да се осигури, че всички дейности на групата от трета държава в Европейския съюз са обект на всеобхватен надзор, да се предотвратят възможностите за заобикаляне на закона и да не се допусне евентуално отрицателно въздействие върху финансовата стабилност на Европейския съюз.

Чл. 88. (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) При упражняване на надзорните си функции БНБ може да сключва споразумения с други централни банки или надзорни органи на трети държави за сътрудничество и обмяна на информация на реципрочна основа при поемане на задължение за запазване на банковата и професионалната тайна.

Раздел IV

Надзор на консолидирана основа

Чл. 89. (1) (Предишен текст на чл. 89 – ДВ, бр. 52 от 2007 г., в сила от 1 ноември 2007 г.; доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка осъществява надзор на консолидирана основа спрямо банките, финансовите холдинги, финансовите холдинги със смесена дейност и холдингите със смесена дейност при условията и по реда на този закон, Регламент (ЕС) № 575/2013 и актовете по прилагането им.

(2) (Нова – ДВ, бр. 52 от 2007 г., в сила от 1 ноември 2007 г.; доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.) В обхвата на надзора на консолидирана основа съгласно този закон се включват лицата, управляващи алтернативни инвестиционни фондове, и управляващите дружества по начина и в степенята, в която са включени финансовите институции.

(3) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Банка, финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност или холдинг със смесена дейност, които са обект на надзор на консолидирана основа от страна на БНБ, въвеждат вътрешни правила, процедури и механизми, изисквани по този закон, и в дъщерните си дружества, включително в тези, които не са обхванати от този закон, както и установени в юрисдикции с преференциален режим. Правилата, процедурите и механизмите трябва да са последователни и добре интегрирани и да позволяват на дъщерните дружества да изготвят всякакви данни и информация от значение за целите на надзора. Дъщерните дружества, които не попадат в обхвата на този закон, спазват и специфичните за своя сектор изисквания на индивидуална основа.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато кредитна институция майка от Европейския съюз докаже пред БНБ, че прилагането на изискванията за въвеждане на правила, процедури и механизми по ал. 3 е незаконосъобразно съгласно законодателството на съответната трета държава, в която е установено дъщерно дружество, банката не прилага тези изисквания в отношенията си с него.

(5) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.).

Чл. 89а. (Нов – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка, когато е консолидиращ надзорен орган, предоставя на ЕБО информация за групата, получена във връзка с изпълнение на условията на чл. 14, ал. 3, т. 10 и 11, чл. 15, ал. 1, т. 4 и на задължението по чл. 74, ал. 3, в това число относно правната, управленската и организационната структура на групата.

Чл. 90. (1) Когато предприятието майка е кредитна институция майка в Република България или лицензирана в Република България кредитна институция майка от Европейския съюз, надзорът на консолидирана основа се упражнява от БНБ.

(2) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато предприятието майка е инвестиционен посредник майка в държава членка или инвестиционен посредник майка от Европейския съюз и най-малко едно от дъщерните му дружества е кредитна институция, лицензирана в Република България, или, при няколко кредитни институции – кредитната институция с най-голямо балансово число е лицензирана в Република България, надзорът на консолидирана основа се упражнява от БНБ.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; предишна ал. 2 – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато предприятието майка на банка, лицензирана в Република България, е финансов холдинг майка от държава членка, финансов холдинг майка със смесена дейност от държава членка, финансов холдинг от Европейския съюз или финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз, учреден в държава членка, надзорът на консолидирана основа се упражнява от БНБ, когато в групата няма друга банка.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; предишна ал. 3 – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато предприятието майка на кредитни институции, лицензирани в Република България и в една или повече други държави членки, е един и същ финансов холдинг майка от държава членка, финансов холдинг майка със смесена дейност от държава членка, финансов холдинг майка от Европейския съюз или финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз, надзорът на консолидирана основа се упражнява от БНБ, ако кредитната институция с най-голямо балансово число е лицензирана в Република България.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; предишна ал. 4 – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Аlineя 4 се прилага и когато е необходима консолидация съгласно чл. 18, параграфи 3 или 6 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; предишна ал. 5 – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) В случаите по ал. 4 и 5, когато компетентен орган упражнява надзор на индивидуална основа спрямо повече от една кредитна институция в рамките на групата, консолидиращият надзорен орган е БНБ, когато упражнява надзор на индивидуална основа спрямо една или повече кредитни институции в рамките на групата и сборът на балансовите числа на тези кредитни институции е по-голям от този сбор на кредитните институции, обект на надзор на индивидуална основа от всеки от другите компетентни органи.

(7) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; предишна ал. 6 – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) По споразумение с компетентните органи на съответните държави членки БНБ може да не приложи критериите по ал. 1, 2, 4 и 5, ако тяхното прилагане би било неподходящо, като се вземат предвид кредитните институции – участници в холдинга, и относителното значение на тяхната дейност в съответните държави членки или необходимостта да се гарантира непрекъснатост на надзора на консолидирана основа от съответния компетентен орган. В споразумението се определя компетентният орган, който ще упражнява надзора на консолидирана основа. Преди сключването

на споразумението БНБ и компетентните органи на съответните държави членки дават възможност, както е приложимо, на кредитната институция майка от Европейския съюз, на финансовия холдинг майка от Европейския съюз или на финансовия холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз, или на кредитната институция с най-голямо балансово число да изрази своето мнение.

(8) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; предишна ал. 7 – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка уведомява Европейската комисия и ЕБО за всяко споразумение по ал. 7, съгласно което тя ще осъществява надзора на консолидирана основа.

Чл. 91. (1) Когато компетентен орган на държава членка е изключил от надзора на консолидирана основа банка, лицензирана в Република България, БНБ може да поиска от предприятието майка информация, която може да улесни надзора над тази банка.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Когато БНБ е изключила от надзора на консолидирана основа дъщерните дружества на кредитни институции, на финансови холдинги или на финансови холдинги със смесена дейност, тя може да поиска от съответните дъщерни дружества информация за целите на надзора.

Чл. 92. (1) (Предишен текст на чл. 92 – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.) При упражняването на надзор на консолидирана основа върху кредитни институции майки от Европейския съюз и кредитни институции, контролирани от финансови холдинги майки от Европейския съюз или от финансови холдинги майки със смесена дейност от Европейския съюз, БНБ:

1. координира събирането и разпределението на подходяща или съществена информация текущо и в извънредни ситуации;

2. (изм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) планира и координира текущата надзорна дейност в сътрудничество със съответните компетентни органи от държави членки;

3. (изм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) планира и координира надзорната дейност в сътрудничество със съответните компетентни органи, а при необходимост – и с централните банки, при подготовката на действия в случай на извънредна ситуация, включително неблагоприятно развитие на състоянието на банките или финансовите пазари, като при възможност се използват установени канали за връзка при управлението на кризи.

(2) (Нова – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Планирането и координирането на надзорната дейност по ал. 1, т. 3 включва мерките по чл. 95, ал. 3, т. 4 и ал. 7, т. 2, изготвянето на съвместни оценки, изпълнението на планове за непредвидени обстоятелства и информирани на обществеността.

(3) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Когато съответните компетентни органи не сътрудничат с БНБ в степеня, необходима за изпълнението на задълженията на БНБ по ал. 1, БНБ може да отнесе въпроса за разглеждане от ЕБО.

(4) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Когато консолидиращ надзорен орган от друга държава членка не изпълнява възложени от националното му законодателство функции, съответстващи на тези по ал. 1, БНБ може да отнесе въпроса за разглеждане от ЕБО.

Чл. 92а. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Когато е консолидиращ надзорен орган, БНБ съвместно с другите компетентни органи, отговарящи за надзора над дъщерните дружества на кредитна институция майка от Европейския съюз, на финансов холдинг майка от Европейския съюз или на финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз, вземат съвместни решения за определяне на:

1. адекватността на консолидирания собствен капитал на групата от институции по отношение на финансовото състояние и рисковия ѝ профил и за определяне на допълнително капиталово изискване съгласно чл. 103, ал. 2, т. 5;

2. специални изисквания за ликвидност съгласно чл. 103а и адекватността на рамката за управление на ликвидния риск;

3. препоръка за допълнителен собствен капитал съгласно чл. 79г.

(2) Решенията по ал. 1 се прилагат както за всяка институция от групата, така и на консолидирана основа. Те следва да отчетат оценката на риска на дъщерните дружества, извършена от другите компетентни органи.

(3) Решенията по ал. 1 се вземат в срок 4 месеца от датата, на която БНБ е предоставила на другите компетентни органи доклад, свързващ:

1. по ал. 1, т. 1 – оценка на риска на групата в съответствие с чл. 103а, ал. 2 – 17;

2. по ал. 1, т. 2 – оценка на ликвидния риск профил на групата;

3. по ал. 1, т. 3 – оценка на риска на групата в съответствие с чл. 79г.

(4) В случай на невъзможност за постигане на съвместно решение по ал. 1, т. 1 или 2 БНБ, по искане на някой от другите компетентни органи или по собствена инициатива, се консултира с ЕБО.

(5) Ако в срока по ал. 3 не бъде постигнато съвместно решение, БНБ взема самостоятелно решение по ал. 1, т. 1 – 3 на консолидирана основа, като отчита оценката на риска на дъщерните дружества, извършена от другите компетентни органи.

(6) Ако в края на срока по ал. 3 въпросът е отнесен за разглеждане от ЕБО, БНБ отлага вземането на решение по ал. 5 и изчаква решението, което ЕБО може да вземе съгласно чл. 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010. В този случай БНБ взема решение в съответствие с решението на ЕБО.

(7) Решенията по ал. 1 и 5 се мотивират и се предоставят на кредитната институция майка от Европейския съюз, а по ал. 5 – и на другите компетентни органи. В мотивите на решението по ал. 5 се посочват становищата на другите компетентни органи, изразени в срока по ал. 3. Заедно с решението по ал. 5 БНБ предоставя и получените от другите компетентни органи самостоятелни решения на индивидуална основа в качеството ѝ на консолидиращ надзорен орган.

(8) Решенията по ал. 1 и 5 се преразглеждат ежегодно или при възникване на извънредни обстоятелства, когато някой от другите компетентни органи отправя мотивирано писмено искане до БНБ за актуализиране на решението. В случай на такова искане БНБ може да преразгледа решенията по ал. 1 и 5 само с участието на компетентния орган, отправил искането.

Чл. 92б. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Когато банка, лицензирана в Република България, е дъщерно дружество на кредитна институция майка от Европейския съюз, на финансов холдинг майка от Европейския съюз или на финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз, БНБ участва при вземането на съвместни решения за определяне на:

1. адекватността на консолидирания собствен капитал на групата от институции по отношение на финансовото състояние и рисковете ѝ профил и за определяне на допълнително капиталово изискване;

2. специални изисквания за ликвидност съгласно чл. 103а и относно адекватността на рамката за управление на ликвидния риск;

3. препоръка за допълнителен собствен капитал по чл. 79г.

(2) Решенията по ал. 1 се отнасят както за всяка институция в рамките на групата, така и на консолидирана основа.

(3) В случай на невъзможност за постигане на съвместно решение по ал. 1, т. 1 или 2 БНБ може да поиска консолидиращият надзорен орган да се консултира с ЕБО.

(4) Когато в срок от 4 месеца не бъде постигнато съвместно решение, БНБ взема самостоятелно решение по ал. 1, т. 1 – 3 спрямо банката, като отчита становището на консолидиращия надзорен орган и препоръката на ЕБО.

(5) Ако в края на срока по ал. 4 въпросът е отнесен за разглеждане от ЕБО, БНБ отлага вземането на решение по ал. 4 и изчаква решението, което ЕБО взема съгласно чл. 19, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1093/2010. В този случай БНБ взема решение в съответствие с решението на ЕБО.

(6) Решението по ал. 4 се мотивира и предоставя на консолидиращия надзорен орган. В мотивите на решението се посочват изразените в срока по ал. 4 становища на другите компетентни органи.

(7) Решенията по ал. 1 и 4 се преразглеждат ежегодно. При възникване на извънредна ситуация БНБ може да отправи мотивирано искане за прераз-

глеждане на решение по ал. 1 или на самостоятелното решение на консолидиращия надзорен орган за актуализиране на решението за прилагане на:

1. допълнително капиталово изискване;
2. специално изискване за ликвидност;
3. препоръка за допълнителен собствен капитал.

Чл. 92в. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.).

Чл. 92г. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.).

Чл. 92г. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка, когато е консолидиращ надзорен орган, създава надзорни колегии от компетентни органи за улесняване изпълнението на:

1. функциите по чл. 92, 92а и 93 и осигурява подходящо ниво на координация и сътрудничество със съответните компетентни органи на трети държави, когато е целесъобразно, при спазване на изискванията за поверителност съгласно ал. 5 и на правото на Европейския съюз;

2. функциите по чл. 92, ал. 1, чл. 93 и чл. 94, ал. 1, когато всички дъщерни дружества на кредитна институция майка от Европейския съюз, финансов холдинг майка от Европейския съюз или финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз са със седалище в трети държави, при условие че за компетентните органи на съответните трети държави се прилагат изисквания за поверителност, които са равностойни на изискванията по този закон, а когато е приложимо, и по чл. 24 и 25 от Закона за Комисията за финансов надзор.

(2) Надзорните колегии осигуряват подходяща организация за изпълнение на следните цели и задачи:

1. (доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) обмен на информация между компетентните органи и ЕБО в съответствие с чл. 21 от Регламент (ЕС) № 1093/2010;

2. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) постигане на съгласие по възлагане на задачи и делегиране на правомощия на доброволна основа;

3. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) определяне на план за извършване на надзорни проверки съгласно чл. 80а, основан на оценка на риска на групата съгласно чл. 79в;

4. повишаване ефективността на надзора чрез премахване на излишното дублиране на надзорни изисквания, включително във връзка с исканията за информация по чл. 93, ал. 2 и чл. 95, ал. 2;

5. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) последователно прилагане на предвидените в Регламент (ЕС) № 575/2013 и Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните

институции, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО (ОВ, L 176/338 от 27 юни 2013 г.), наричана по-нататък „Директива 2013/36/ЕС изисквания за разумен надзор по отношение на всички дружества в групата, без да се засягат възможностите и правото на преценка, предоставени от правото на Европейския съюз;

6. прилагане на чл. 92, ал. 1, т. 3 при отчитане на дейността на други форуми, които могат да бъдат създадени в тази област.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Българската народна банка си сътрудничи с ЕБО и с другите компетентни органи, които участват в надзорната колегия. Предвидените в чл. 63, 64 и 65 изисквания не възпрепятстват обмена на поверителна информация.

(4) За създаването и дейността на надзорните колегии БНБ след консултации с другите компетентни органи сключва с тях писмени споразумения по чл. 94.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) В надзорните колегии могат да участват ЕБО, компетентните органи, отговарящи за надзора върху дъщерни дружества на кредитна институция майка от Европейския съюз, на финансов холдинг майка от Европейския съюз или на финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз, компетентните органи на приемащата държава, в която са установени значими клонове, а когато е подходящо – и централните банки от ЕСЦБ, както и компетентните органи на трети държави, при спазване на изисквания за поверителност, които според всички участващи компетентни органи са еквивалентни на изискванията съгласно глава 1, раздел 2 от Директива 2013/36/ЕС и когато е приложимо – дял IV, глава 1, раздел 2 от Директива (ЕС) 2019/2034 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно пруденциалния надзор върху инвестиционните посредници и за изменение на директиви 2002/87/ЕО, 2009/65/ЕО, 2011/61/ЕС, 2013/36/ЕС, 2014/59/ЕС и 2014/65/ЕС (ОВ, L 314/64 от 5 декември 2019 г.).

(6) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) В надзорната колегия може да участва и компетентният орган на държавата членка, в която е седалището на финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност, който е получил одобрение от БНБ съгласно чл. 35а.

(7) (Преишна ал. 6 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка ръководи заседанията на надзорната колегия и определя компетентните органи, които ще участват във всяко заседание или дейност на колегията, като отчита значението за тези органи на надзорната дейност, която ще бъде планирана или координирана, включително възможното въздействие върху финансовата стабилност в съответните държави членки съгласно чл. 79б, и задълженията по чл. 87б, ал. 3 и 4.

(8) (Предишна ал. 7 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка предварително предоставя на всички членове на надзорната колегия информацията относно организацията на заседанието, основните въпроси, които ще се обсъждат, и действията, които ще се разглеждат. Българската народна банка предоставя своевременно на всички членове на надзорната колегия и цялата информация относно взетите на тези заседания решения и предприетите мерки.

(9) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; предишна ал. 8 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка информира ЕБО за дейността на надзорните колегии, включително при извънредни ситуации, и му предоставя цялата информация от съществено значение за целите на надзорната конвергенция.

(10) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 9 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) При настъпване на разногласия между компетентните органи, участващи в надзорната колегия, БНБ може да отнесе съответния въпрос до ЕБО и да поиска съдействието му в съответствие с чл. 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

(11) (Предишна ал. 9, доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 10 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Създаването и дейността на надзорна колегия не засягат правомощията на БНБ по този закон и по Регламент (ЕС) № 575/2013.

Чл. 92е. (Нов – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) (Предишен текст на чл. 92е – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка участва в надзорна колегия, организирана от съответния консолидиращ надзорен орган, когато извършва надзор на индивидуална основа върху банка, която е дъщерно дружество на кредитна институция майка от Европейския съюз, на финансов холдинг майка от Европейския съюз или на финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз. В тези случаи БНБ има правата и задълженията на компетентен орган, произтичащи от чл. 92д, включително правомощията на консолидиращ надзорен орган по чл. 92д, ал. 10.

(2) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка участва в надзорна колегия и в случаите по чл. 35а, ал. 4.

Чл. 93. (1) (Изм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) При възникване на извънредна ситуация, включително в случаите по чл. 18 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 или при неблагоприятно развитие на финансовите пазари, които потенциално застрашават ликвидността им или финансовата стабилност в Република България или в друга държава членка, където са лицензирани дружества от групата или са установени значими клонове, БНБ незабавно уведомява ЕБО, ЕССР и органите по чл. 64, ал. 1, т. 13 и ал. 2 в съответните държави членки и им предоставя цялата информация, която е съществена за упражняване на техните функции.

(2) Ако за целите на надзора на консолидирана основа, упражняван от БНБ, е необходима информация, която вече е била предоставена на друг ком-

петентен орган, за да се предотврати повторното ѝ докладване, БНБ се свързва със съответния компетентен орган, когато това е възможно.

Чл. 94. (1) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) За целите на надзора на консолидирана основа БНБ сключва писмени споразумения за координация и сътрудничество с компетентните органи за надзор на съответните държави членки. Със споразуменията на консолидиращия надзорен орган може да бъдат възложени допълнителни надзорни задачи, както и да бъдат предвидени процедури за вземане на решения и за сътрудничество с другите компетентни органи.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато банка, лицензирана в Република България, е контролирана от кредитна институция в друга държава членка, въз основа на споразумение по чл. 28 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 с компетентния орган на кредитната институция майка БНБ може да му делегира отговорността за надзора върху банката – дъщерно дружество.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато банка, лицензирана в Република България, е предприятие майка на кредитна институция, учредена в друга държава членка, въз основа на споразумение по чл. 28 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 с компетентния орган на държавата членка БНБ може да поеме отговорност за надзора над кредитната институция – дъщерно дружество.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Българската народна банка уведомява ЕБО за сключването и съдържанието на споразуменията по ал. 2 и 3. Българската народна банка предоставя информация за споразуменията и на компетентните органи на другите държави членки, както и на Европейския банков комитет.

(5) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка сключва писмени споразумения по ал. 1 и за целите на надзора на консолидирана основа спрямо финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност със:

1. компетентния орган на държавата членка по седалището на холдинга;
2. консолидиращия надзорен орган, когато седалището на холдинга е в Република България, но БНБ не е консолидиращ надзорен орган.

Чл. 95. (1) Българската народна банка предоставя на съответните компетентни органи на държава членка информацията, която е съществена за упражняване на надзорните им функции.

(2) Съществена е всяка информация, която би могла да повлияе върху оценката на финансовата стабилност на кредитна или финансова институция от съответна държава членка.

(3) Съществената информация по ал. 2 включва най-малко следните елементи:

1. (изм. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) описание на правната, управленската и организационната структура на групата, включва-

цо всички поднадзорни лица и нерегулирани дъщерни дружества, значимите клонове и предприятията майки в групата, както и информацията, получена във връзка с изпълнение на условията на чл. 14, ал. 3, т. 10 и 11, чл. 15, ал. 1, т. 4 и на задължението по чл. 74, ал. 3, и посочване на компетентните органи, упражняващи надзор върху поднадзорните лица в групата;

2. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) процедури за събиране и проверка на информация от кредитните институции в групата;

3. затруднения в дейността на кредитните институции или в дейността на други дружества от групата, които могат сериозно да засегнат дейността на кредитните институции;

4. надзорни санкции и мерки, наложени от БНБ по реда на този закон, включително налагането на допълнителни капиталови изисквания или ограничения във връзка с използване на вътрешни модели за операционния риск при изчисляване на собствения капитал за надзорни цели.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.) По искане на компетентните органи на държава членка, упражняващи надзор върху дъщерните дружества на кредитни институции майки от Европейския съюз или на кредитни институции, контролирани от финансови холдинги майки от Европейския съюз или от финансови холдинги майки със смесена дейност от Европейския съюз, върху които БНБ упражнява надзор на консолидирана основа, БНБ предоставя информацията, която е подходяща за упражняване на надзорните им функции.

(5) При необходимост от информация за надзора върху банка, контролирана от кредитна институция майка от Европейския съюз, лицензирана в друга държава членка, БНБ се свързва с органа за надзор на консолидирана основа в съответната държава членка, когато е възможно този орган да разполага с необходимата информация.

(6) (Нова – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Българската народна банка може да отнесе въпроса за разглеждане от ЕБО по реда на чл. 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010 в случаите, когато:

1. компетентен орган на държава членка не е предоставил на БНБ съществена информация;

2. искане за обмен на подходяща информация е отказано или не е изпълнено в разумен срок.

(7) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Преди да вземе решение, което е от значение и за дейността на надзорен компетентен орган, БНБ се консултира с компетентния орган за надзор на друга държава членка, ако решението се отнася до:

1. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) промени в акционерната, организационната или управленската структура на банка в групата, за които се изисква разрешение на БНБ;

2. надзорни санкции и мерки, приложени от БНБ, включително налагането на допълнителни капиталови изисквания или ограничения във връзка с използването на вътрешни модели за операционния риск при изчисляване на собствения капитал за надзорни цели.

(8) (Предишна ал. 7, изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) В случаите по ал. 7, т. 2 БНБ провежда консултации и с компетентния орган за надзор на консолидирана основа.

(9) (Предишна ал. 8, изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Българската народна банка може да не проведе консултациите по ал. 7 и 8 при необходимост от незабавно вземане на решение и в случаите, когато консултациите могат да затруднят или осуетят ефективността на съответно решение. В този случай БНБ уведомява незабавно компетентните органи по ал. 7 и 8.

Чл. 96. (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) (Предишен текст на чл. 96 – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Членовете на управителния и контролния орган, както и лицата, оправомощени да управляват и представляват финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност, трябва да отговарят на изискванията на чл. 10, ал. 4 – 7 и чл. 11, ал. 1 и 2. При преценка на репутацията се вземат предвид и данните от регистъра за административните санкции, воден от ЕБО.

(2) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Разпоредбите на чл. 11, ал. 3 – 5, 7 и 8 се прилагат съответно.

Чл. 97. (1) Когато холдинг със смесена дейност е предприятие майка на една или повече банки, лицензирани в Република България, БНБ може да изисква от холдинга и от неговите дъщерни дружества всяка информация, която би била подходяща за целите на надзора на консолидирана основа над дъщерните дружества банки.

(2) Българската народна банка може да извършва самостоятелно или с помощта на назначени за целта лица проверка на място на получената информация по ал. 1.

(3) Ако холдингът със смесена дейност или едно от неговите дъщерни дружества е застраховател, БНБ може да проверява получената информация по ал. 1 и по реда на чл. 99.

(4) Ако холдингът със смесена дейност или едно от неговите дъщерни дружества не са учредени в Република България, получената информация по ал. 1 може да бъде проверявана и по реда на чл. 100.

(5) За целите на надзора на консолидирана основа БНБ може да поиска информацията по ал. 1 от съответния надзорен орган в държава членка.

(6) Българската народна банка предоставя информацията по ал. 1 по искане на органа за надзор на консолидирана основа в държава членка.

(7) Правомощията на БНБ за събиране на информация по ал. 1 и 5 не водят до задължения за надзор на самостоятелна основа върху холдинга със смесена дейност и дъщерните му дружества, които не са банки, или върху

дъщерните му дружества, които не са включени в обхвата на надзора на консолидирана основа.

Чл. 97а. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) Когато холдинг със смесена дейност е предприятие майка на една или повече банки, лицензирани в Република България, БНБ упражнява общ надзор върху сделките между тези банки и холдинга и неговите дъщерни дружества, без да се нарушават изискванията на част четвърта от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(2) Банките по ал. 1 въвеждат адекватни процеси за управление на риска и механизми за вътрешен контрол, включително надеждни процедури за отчитане и осчетоводяване, за да идентифицират, измерват, наблюдават и контролират по подходящ начин сделките с холдинга майка със смесена дейност и неговите дъщерни дружества. Банките докладват пред БНБ всяка значима сделка с тях, различна от сделките по член 394 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(3) Процедурите и сделките по ал. 2 са обект на надзор от БНБ.

Чл. 97б. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Българската народна банка, когато упражнява надзор на консолидирана основа върху финансов холдинг със смесена дейност, за който действат еквивалентни разпоредби на този закон и на Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати, включително за рисков базирани надзор, може след консултация с компетентните органи за надзор над дъщерните дружества на холдинга да прилага за този холдинг само разпоредбите на Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати.

(2) Българската народна банка, когато упражнява надзор на консолидирана основа върху финансов холдинг със смесена дейност, за който действат еквивалентни разпоредби на този закон, Кодекса за застраховането или съответното законодателство на държава членка, включително за рисков базирани надзор, може по споразумение с компетентния орган за надзор в застрахователния сектор да прилага за този холдинг само разпоредбите на закона, който се отнася до най-значимия финансов сектор, определен съгласно чл. 3, ал. 4 от Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати.

(3) Българската народна банка уведомява ЕБО и Европейския орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване за вземането на решението по ал. 1 и 2.

Чл. 98. (1) Когато е орган за надзор на консолидирана основа върху предприятие майка, което не е учредено в Република България, БНБ може да поиска от компетентния надзорен орган в държава членка да събере от предприятието майка информацията, която би била необходима за надзора на консолидирана основа, и да ѝ я предостави.

(2) Когато предприятието майка е учредено в Република България, но БНБ не упражнява надзор на консолидирана основа, по искане на органа за

надзор на консолидирана основа БНБ има право да изисква от предприятието майка информацията, която би била необходима за надзора на консолидирана основа, и я предоставя на този компетентен орган.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Правомощията на БНБ за събиране на информация по ал. 1 и 2 не водят до задължения за надзор на самостоятелна основа върху предприятието майка, когато е финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност, финансова институция или дружество за спомагателни услуги.

Чл. 99. (1) (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Когато упражнява надзор на консолидирана основа върху банки, финансови холдинги, финансови холдинги със смесена дейност или холдинги със смесена дейност, които имат за дъщерни дружества един или повече застрахователи или инвестиционни посредници, чиято дейност подлежи на лицензиране, БНБ си сътрудничи и обмена информация с компетентните органи за надзор върху застрахователите и/или инвестиционните посредници.

(2) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато БНБ е консолидиращ надзорен орган по отношение на финансов холдинг майка със смесена дейност, но не е координатор по чл. 14 от Закона за допълнителния надзор върху финансовите конгломерати, БНБ си сътрудничи с координатора за целите на прилагането на този закон и на Регламент (ЕС) № 575/2013 на консолидирана основа. С цел осъществяване на ефективно сътрудничество БНБ сключва с координатора писмено споразумение.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; предишна ал. 2 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка поддържа списък на финансовите холдинги и на финансовите холдинги със смесена дейност, върху които упражнява надзор на консолидирана основа. Българската народна банка предоставя този списък на компетентните органи на другите държави членки, на Европейската комисия и на ЕБО и ги уведомява за настъпилите промени в списъка.

Чл. 100. (1) (Изм. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) По искане на компетентен надзорен орган на държава членка БНБ извършва проверка на определена информация за кредитна институция, финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност, финансова институция, дружество за спомагателни услуги, холдинг със смесена дейност или техни дъщерни дружества, които извършват дейност на територията на Република България.

(2) Проверката по ал. 1 може да бъде извършена самостоятелно от БНБ, от компетентния орган, поискал проверката, с негово участие или от външен одитор или експерт.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато кредитна институция, финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност, финансова институция, дружество за спомагателни услуги, холдинг със смесена дейност, негово дъщерно дружество извършва дейност в държава член-

ка, БНБ може да поиска от съответния надзорен орган в държавата членка да извърши проверка на определена информация за това лице.

(4) В случая по ал. 3 БНБ може да поиска да извърши самостоятелно проверката или да участва в извършването ѝ.

Чл. 101. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато банка, лицензирана в Република България, е дъщерно дружество на кредитна институция, финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност от трета държава и спрямо нея не се упражнява надзор на консолидирана основа от БНБ или друг надзорен орган на държава членка, БНБ проверява дали дъщерното дружество банка е обхванато от надзор на консолидирана основа, съответстващ на принципите по този закон и на Регламент (ЕС) № 575/2013.

(2) Българската народна банка извършва проверката по ал. 1 по своя инициатива или по искане на предприятието майка или на дъщерно дружество застраховател или инвестиционен посредник, лицензирани в държава членка, и провежда консултации с компетентните органи за надзор върху тези лица.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) При извършване на проверката по ал. 1 БНБ взема предвид становището на Европейския банков комитет дали правилата за надзор на консолидирана основа на съответната трета държава биха постигнали целите на надзора на консолидирана основа съгласно чл. 111–127 от Директива 2013/36/ЕС. След приключване на проверката и преди вземането на решение БНБ се консултира и с ЕБО.

(4) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Ако установи, че не се упражнява надзор на консолидирана основа или упражняваният надзор не съответства на принципите по този закон и по Регламент (ЕС) № 575/2013, БНБ може да приложи спрямо банката дъщерно дружество подходящи надзорни техники за постигане целите на надзора на консолидирана основа върху банката.

(5) Българската народна банка прилага надзорните техники по ал. 4 след консултации с другите компетентни органи от държави членки за надзор върху лицата по ал. 1, както и с надзорния орган от третата държава.

(6) Българската народна банка участва в консултации по искане на компетентен орган от друга държава членка в случаите, когато този орган възнамерява да приложи надзорни техники за постигане целите на надзора на консолидирана основа.

(7) (Доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.) Българската народна банка може да поиска учредяването на финансов холдинг или на финансов холдинг със смесена дейност, чийто адрес на управление да е на територията на която и да е държава членка и спрямо който да се прилагат принципите на надзора на консолидирана основа, установени в този закон.

(8) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Българската народна банка съобщава надзорните техники по ал. 4 на Европейската комисия, ЕБО и другите заинтересовани надзорни органи.

Чл. 101а. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Когато две или повече институции от държава членка, една от които е кредитна институция, лицензирана в Република България, са част от една и съща група от трета държава, чиято обща стойност на активите в Европейския съюз е над 40 милиарда евро, тези институции трябва да имат едно междинно предприятие майка от Европейския съюз.

(2) Българската народна банка съвместно с другите компетентни органи на институции по ал. 1 могат да разрешат на институциите да разполагат с две междинни предприятия майки от Европейския съюз, ако установят, че учредяването на едно междинно предприятие майка от Европейския съюз:

1. е несъвместимо с изискване за разделяне на дейностите, определено от законодателството или надзорните органи на третата държава, в която се намира главното управление на крайното предприятие майка на групата от третата държава, или

2. ще направи възможността за реструктуриране по-неефективна, отколкото ако има две междинни предприятия майки от Европейския съюз, съгласно преценката на съответния орган за реструктуриране на междинното предприятие майка от Европейския съюз.

(3) Когато БНБ е консолидиращ надзорен орган, междинното предприятие майка от Европейския съюз може да е кредитна институция, получила лиценз съгласно чл. 13, както и финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност, който е получил одобрение в съответствие с чл. 35а.

(4) Общата стойност на активите на групата от трета държава в Европейския съюз е сумата от:

1. общата стойност на активите на всяка институция от държава членка от групата, както са посочени в консолидирания ѝ баланс или в индивидуалните баланси, когато балансът на дадена институция не е консолидиран, и

2. общата стойност на активите на всеки клон на институция, лицензирана да извършва дейност в държава членка чрез клон – част от групата.

(5) Българската народна банка предоставя на ЕБО следната информация за всяка група от трета държава по ал. 1:

1. наименованията и общата стойност на активите на кредитните институции, лицензирани в Република България, които са част от групата;

2. наименованията и общата стойност на активите, съответстващи на клоновете на кредитни институции, лицензирани да извършват дейност в Република България чрез клон, които са част от тази група, както и видовете дейности, които имат право да извършват;

3. наименованието и вида на междинното предприятие майка от Европейския съюз по ал. 3, когато то е със седалище в Република България, и наименованието на групата от трета държава, от която то е част.

(6) Всяка кредитна институция, лицензирана в Република България, която е част от група от трета държава, трябва да отговаря на едно от следните условия:

1. има междинно предприятие майка от Европейския съюз;
2. е междинно предприятие майка от Европейския съюз;
3. е единствената институция в Европейския съюз от тази група; или
4. е част от група от трета държава с обща стойност на активите в Европейския съюз под 40 милиарда евро.

(7) (Нова – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) За целите на този член понятието „институция“ включва и инвестиционен посредник.

Раздел V

Надзорно оповестяване

Чл. 102. (1) Българската народна банка оповестява следната информация:

1. разпоредбите на нормативните актове, правилата и указанията в областта на регулирането и надзора на банковата дейност;
2. начина на прилагане от БНБ на диспозитивните норми от правото на Европейския съюз и на нормите, даващи право на дискреция;
3. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) общите критерии и методологии, използвани от БНБ при надзорния преглед и оценката по чл. 79в включително критериите за прилагане на принципа на пропорционалност;
4. (доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) обобщени статистически данни по основните елементи на банковия надзор, осъществяван от БНБ, както и броя и вида на надзорните мерки и на санкциите, наложени за нарушаване на този закон, на Регламент (ЕС) № 575/2013 г. и на актовете по прилагането им, без да се засягат разпоредбите за професионалната тайна.

(2) Оповестяването на информация трябва да дава възможност за съдържателно сравнение на подходите, възприети от БНБ, с тези, възприети от компетентните органи на другите държави членки.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Оповестяването по ал. 1 се извършва по начин и във форма, съгласувани от БНБ с ЕБО.

(4) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) За целите на част пета от Регламент (ЕС) № 575/2013 БНБ публикува:

1. приетите общи критерии и методики за преглед на спазването на чл. 405–409 от Регламент (ЕС) № 575/2013;
2. обобщено описание на годишна база на резултатите от надзорния преглед и описание на приложените надзорни мерки в случай на неспазване на чл. 405–409 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

Раздел VI

Назорни мерки

Чл. 103. (1) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка може да приложи мерките по ал. 2, когато установи, че банка или нейни администратори или акционери са извършили действия или са допуснали бездействия, изразяващи се във:

1. (доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) нарушаване или заобикаляне разпоредбите на този закон, на пряко приложимите актове на Европейския съюз, за прилагането на които са възложени правомощия на БНБ, включително на Регламент (ЕС) № 575/2013 или на актове на БНБ;

2. нарушаване на изискванията за доверителност;

3. сключване на банкови сделки, които засягат финансовата стабилност на банката, или на банкови сделки, които чрез използване на подставени лица осуетяват или заобикалят прилагането на разпоредбите на този закон, на нормативните и други актове и преписанията на БНБ;

4. неизпълнение на поети от банката писмени ангажименти към БНБ;

5. (доп. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) извършване на сделки или други действия в нарушение на издадения лиценз за банкова дейност или на издадено друго разрешение или одобрение от БНБ;

6. възпрепятстване упражняването на банков надзор;

7. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) неплащане на премийна вноска към Фонда за гарантиране на влоговете в банките или други действия, застрашаващи интересите на вложителите;

8. (изм. – ДВ, бр. 42 от 2019 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) нарушения на Закона за мерките срещу изпирането на пари или Закона за мерките срещу финансирането на тероризма и на актовете по прилагането им, установени при извършване на контрола по чл. 108, ал. 6 и на проверките по чл. 108, ал. 4 от Закона за мерките срещу изпирането на пари, както и в случаите по чл. 79в, ал. 8;

9. застрашаване стабилността на платежните системи;

10. (доп. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) нарушаване на условията, въз основа на които е издаден лицензът или друго разрешение или одобрение на банката;

11. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) наличие на множество случаи на превишения по чл. 366 от Регламент (ЕС) № 575/2013 при използване на вътрешния модел за пазарен риск, които показват, че моделът не е достатъчно точен;

12. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) представяне на непълна или неточна информация при изпълнение на задълженията по чл. 99, параграф 1, чл. 101, чл. 394, параграф 1, чл. 415, параграфи 1 и 2 и чл. 430, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 или оповестяване на непълна или неточна информация при изпълнение на задълженията по чл. 431, параграфи 1–3 и чл. 451, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

13. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) нееднократно или за продължителен период от време неспазване от банката на изискването по чл. 412 от Регламент (ЕС) № 575/2013;

14. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) неспазване на условията, установени в чл. 405 от Регламент (ЕС) № 575/2013, когато банка притежава секюритизираща позиция;

15. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) извършване на плащания към притежатели на инструменти, включени в собствения капитал на банката, в нарушение на ограниченията, определени с наредбата по чл. 39, ал. 3, или в случаите, в които съгласно чл. 28, 51 или 63 от Регламент (ЕС) № 575/2013 се забраняват такива плащания към притежатели на инструменти, включени в собствения капитал;

16. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) допускане от банката на едно или повече лица, които не отговарят на изискванията по чл. 10 или 11, да участват в състава на управителния съвет, на съвета на директорите или на надзорния съвет;

17. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) липса на одобрение от БНБ на плана за запазване на капитала, изготвен от банката съгласно наредбата по чл. 39, ал. 2.

18. (нова – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) непланиране на промени в дейността в определения от БНБ срок или по преценка на БНБ предложените от банката промени не са подходящи за отстраняването на слабостите и пречките във връзка с изготвяне и приемане на планове за възстановяване по глава втора, раздел I от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници.

19. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) непредприемане на необходимите действия за гарантиране на спазването на пруденциалните изисквания по част трета, четвърта, шеста или седма от Регламент (ЕС) № 575/2013, или наложени на основание ал. 2, т. 5 или чл. 103а, ал. 1 на консолидирана основа;

20. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; в сила от 28 юни 2021 г.) икономическата стойност на капитала на банката спада с повече от 15 на сто от капитала ѝ от първи ред в резултат на внезапна и неочаквана промяна на лихвените проценти, предвидена в шестте шокови сценария за надзорни цели, съгласно наредбата по чл. 73, ал. 6 и акта на Европейската комисия по чл. 98, параграф 5а от Директива 2013/36/ЕС;

21. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; в сила от 28 юни 2021 г.) нетният лихвен доход на банката спадне значително в резултат на внезапна и неочаквана промяна на лихвените проценти, предвидена в двата шокови сценария за надзорни цели, съгласно наредбата по чл. 73, ал. 6 и акта на Европейската комисия по чл. 98, параграф 5а от Директива 2013/36/ЕС;

22. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) прилагането на ограниченията по чл. 39, ал. 3 води до незадоволително подобрение на базовия собствен капитал от първи ред;

23. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) нарушение на минималното изискване за собствен капитал и приемливи задължения по чл. 70 или 70а от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници.

(2) В случаите по ал. 1 БНБ може да:

1. отпрати писмено предупреждение до банката;

2. (доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) свика общо събрание на акционерите или да насрочи заседание на управителния и надзорния съвет (съвета на директорите), като определи дневния ред за провеждане на общото събрание или заседанието, включително и да изиска приемане на решение за смяна на специализираното одиторско предприятие;

3. разпореди писмено да се преустановят и отстранят допуснатите нарушения;

4. разпореди писмено да се предприемат мерки за подобряване на финансовото състояние на банката;

5. (доп. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) изиска от банката да притежава собствен капитал, надвишаващ изискванията, установени с наредбата по чл. 39, ал. 2 и в Регламент (ЕС) № 575/2013;

6. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) разпореди отстраняването на недостатъците по отношение на обхващането на рисковете от вътрешен подход или предприемането на необходимите мерки за ограничаване на последиците от тях, в т.ч. чрез налагане на по-високи мултипликационни коефициенти;

7. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) отнеме разрешението за използване на вътрешен подход или да изиска своевременно усъвършенстване на подхода;

8. (предишна т. 6, доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) разпореди писмено на банката да предприеме действия за промени в лихвите, надежната структура и другите условия, отнасящи се до политиката и операциите на банката, както и да разпореди редуциране на риска, който е присъщ на дейността, продуктите и системите на банката, включително на риска при възложени на външен изпълнител дейности;

9. (предишна т. 7 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) ограничи дейността на банката, като ѝ забрани да извършва определени сделки, дейности или операции;

10. (предишна т. 8 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) ограничи обема на определен вид дейности, извършвани от банката;

11. (предишна т. 9 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) задължи писмено банката да увеличи капитала си;

12. (предишна т. 10, изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) изиска от банката да използва нетната си печалба за увеличаване на собствения капитал или да ѝ забрани:

а) плащането на дивиденди или разпределянето на капитал под друга форма, или

б) плащането на лихва на акционерите или държателите на инструменти на допълнителния капитал от първи ред, като спазването на тази забрана не представлява неизпълнение от страна на банката по инструментите;

13. (предишна т. 11 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) забрани извършването на дейност от чуждестранна банка чрез клон или директно; когато е наложена постоянна забрана за извършване на дейност от клон на банка, съответният орган на банката взема решение за прекратяване дейността на клона, за уреждане на отношенията с кредиторите на банката и за заличаването му от съответния търговски регистър;

14. (доп. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; предишна т. 12 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) изиска ограничаване на оперативните разходи на банката, включително на променливите възнаграждения като процент от общите нетни приходи, когато това е несъвместимо с поддържането на достатъчен собствен капитал, и/или да забрани изплащането им;

15. (предишна т. 13 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) изиска промени във вътрешните правила и процедури на банката;

16. (изм. и доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; предишна т. 14 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) разпореди писмено на банката да освободи едно или повече лица, оправомощени да управляват и представляват банката, както и членове на управителния съвет, съвета на директорите или на надзорния съвет, лица от висшия ръководен персонал или други администратори на банката; ако в определения от БНБ срок банката не освободи съответното лице, БНБ може да го отстрани от длъжност и може да назначи друго на негово място за времето до провеждане на съответния избор; от деня на получаването на акта на БНБ за отстраняване от длъжност правомощията на лицето – адресат на мярката, се преустановяват и извършените от него управителни и представителни действия след тази дата нямат действие спрямо банката;

17. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; предишна т. 15 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) лиши временно от право на глас акционер и/или му нареде писмено да прехвърли притежаваните от него акции в срок 30 дни;

18. (предишна т. 16 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) забрани извършването на сделки и операции с лица, с които банката е в тесни връзки или които принадлежат към същата консолидирана група, към която принадлежи и банката, или които са членове на органите за управление на банката, или които упражняват контрол върху банката, или имат квалифицирано дялово участие, или участват в управлението на лицата, които упражняват контрол върху банката;

19. (предишна т. 17; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) постави допълнителни изисквания към банката във връзка с извършваната от нея дейност вклю-

чително изиска публично оповестяване на допълнителна информация или промени в устава на банката;

20. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) изиска предоставяне на допълнителна отчетност или на по-кратки интервали, включително за капиталовите и ликвидните изисквания и изискванията за ливъридж;

21. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 20 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) изисква прилагане на специална политика за провизиране или третиране на активите чрез капиталовите изисквания;

22. (предишна т. 18 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; нова – ДВ, бр. 94 от 2019 г.; предишна т. 21 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) изиска представяне на план за привеждане в съответствие с изискванията на този закон, Регламент (ЕС) № 575/2013 и актовете по прилагането им и определи срок за изпълнението му, както и да изиска промени в обхвата и срока на плана;

23. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна т. 22 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) оповести публично информация за извършено нарушение с посочване на нарушителя;

24. (предишна т. 19 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; предишна т. 23 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) назначи двама или повече квестори на банката за определен срок в случаите, когато не са налице условията за назначаване на временен управител по чл. 46 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници;

24. (предишна т. 20 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.);

25. (доп. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; предишна т. 21 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) отнеме лиценза за извършване на банкова дейност или друго издадено от нея разрешение или одобрение; с акта за отнемането на лиценза БНБ задължително назначава квестори, ако такива не са били назначени преди издаването на този акт.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.)

(4) (Доп. – ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 1 януари 2019 г.; изм. – ДВ, бр. 37 от 2019 г.) Актовете за прилагане на мерките по ал. 2 подлежат на незабавно изпълнение.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Българската народна банка има право да иска обявяване на актовете за прилагане на мерките по ал. 2, съответно вписване на подлежащите на вписване обстоятелства, произтичащи от налагането на тези мерки, в търговския регистър.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато акционери са лишени временно от право на глас по реда на ал. 2, т. 17, размерът на притежаваните от тях акции не се взема предвид при изчисляване на необходимия кворум за провеж-

гане на общото събрание на акционерите и за вземане на решение от това събрание. В тези случаи, ако възникне опасност за надеждността или сигурността в управлението на банката или на нейните операции, БНБ може да приложи спрямо банката мерките по ал. 2, т. 9, 12 и 23.

(7) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) АLINEЯ 2, т. 20 се прилага само когато:

1. надзорната мярка е подходяща и пропорционална по отношение на целта, за която се изисква информацията;

2. (изм. – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) исканата информация не е същата или по същество същата като вече предоставена по друг начин на БНБ, включително в различна форма или на различно ниво на детайлност, което дава възможност на БНБ да изготви информация със същото качество и надеждност като информацията, която би получила от банката като допълнителна информация.

(8) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; в сила от 28 юни 2021 г.) В случаите по ал. 1, т. 20 и 21 БНБ може да приложи мярка по ал. 2 или да определи допускания за моделиране и параметри, различни от посочените в акта на Европейската комисия по чл. 98, параграф 5а от Директива 2013/36/ЕС, които да бъдат приложени от банката при изчислението на икономическата стойност на капитала, съгласно наредбата по чл. 73, ал. 6. Българската народна банка може да не прилага мярка по изречение първо, когато въз основа на прегледа и оценката по чл. 79в установи, че управлението на лихвения риск, произтичащ от дейността в банковия портфейл, е адекватно и че банката не е изложена прекомерно на лихвен риск.

(9) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 7 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка предприема подходящи мерки по ал. 2 спрямо банка, лицензирана в Република България, която осъществява чрез клон или директно дейност на територията на друга държава членка, в случаите, когато получи уведомление от компетентните органи на приемащата държава, че тази банка не спазва приложимите законови разпоредби за осъществяване на банкова дейност в съответната държава членка или на Регламент (ЕС) № 575/2013, както и когато има съществена вероятност да не ги спази. Видът и характерът на предприетите мерки се съобщават незабавно на компетентните органи на приемащата държава. Когато бъде уведомена от компетентния орган на приемаща държава за предприети превантивни мерки спрямо банката и БНБ прецени, че тези мерки не са подходящи, тя може да отнесе въпроса до ЕБО и да поиска разглеждането му съгласно чл. 19 от Регламент (ЕС) № 1093/2010.

(10) (Изм. – ДВ, бр. 52 от 2007 г., в сила от 1 ноември 2007 г.; изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.; предишна ал. 8 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; доп. – ДВ, бр. 51 от 2022 г.) Българската народна банка задължително отнема разрешението на банка за извършване на дейност по чл. 6, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти или за извършване на дейност като доставчик на

услуги за колективно финансиране, ако Комисията за финансов надзор поиска това с мотивирано предложение. Българската народна банка отнема разрешението на кредитна институция за извършване на дейност като доставчик на услуги за колективно финансиране и в случаите по чл. 17, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2020/1503.

(11) (Предишна ал. 9 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) В случаите по ал. 1 БНБ може да приложи съответните подходящи мерки по ал. 2 и спрямо клоновете на банки от трета държава и техните администратори, както и спрямо клоновете на банки от държава членка и техните администратори, при спазване изискванията на раздел II.

(12) (Изм. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; предишна ал. 10 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) При нарушение на този закон или на актовете по прилагането му, извършено от финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност или холдинг със смесена дейност или допуснато от лице, управляващо финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност или холдинг със смесена дейност, БНБ може да приложи мерки по ал. 2 спрямо финансовия холдинг, финансов холдинг със смесена дейност или холдинга със смесена дейност, както и спрямо неговите администратори.

(13) (Предишна ал. 11 – изм., ДВ, бр. 12 от 2021 г.) При прилагане на мерките по ал. 11 БНБ си сътрудничи с компетентните органи на съответните държави членки.

(14) (Нова – ДВ, бр. 22 от 2014 г., в сила от 11 март 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.; доп. – ДВ, бр. 83 от 2019 г.; предишна ал. 12 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; изм. – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) Българската народна банка може да приложи мерки по ал. 2 и при нарушаване разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1031/2010, на Регламент (ЕС) 2015/2365 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. относно прозрачността при сделките с финансиране на ценни книжа и при повторното използване и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ, L 337/1 от 23 декември 2015 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2015/2365“, на Регламент (ЕС) № 909/2014, на Регламент (ЕС) № 600/2014 и на Регламент (ЕС) 2019/1238.

(15) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 83 от 2019 г.; предишна ал. 13 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка може да приложи мерки по ал. 2 и в следните случаи:

1. когато съществува вероятност банката да наруши разпоредбите на този закон, на Регламент (ЕС) № 575/2013 и на актовете по прилагането им в рамките на следващите 12 месеца;

2. когато въз основа на прегледа и оценката, извършени в съответствие с чл. 79в, прецени, че правилата, стратегиите, процедурите и механизмите, въведени от банка, начинът на тяхното прилагане, собственият ѝ капитал или ликвидните ѝ активи не осигуряват стабилно управление и покритие на рисковете.

(16) (Нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишна ал. 14 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка информира ЕБО за всяка приложена постоянна забрана по ал. 2, т. 13, включително за обжалването ѝ и резултатите от него.

(17) (Нова – ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 1 януари 2019 г.; предишна ал. 15 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Индивидуалните административни актове по ал. 2 могат да се оспорват пред тричленен състав на Върховния административен съд относно законосъобразността им. Съдът се произнася по жалбата в 40-дневен срок от образуване на съответното първоинстанционно или касационно производство.

(18) (нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Когато установи, че банка, в качеството си на спонсор, инициатор, първоначален кредитор или институционален инвеститор, нейни администратори или други служители на банката са извършили нарушение на Регламент (ЕС) 2017/2402, БНБ може да приложи мярка по ал. 2 или да:

1. забрани временно на банката инициатор или спонсор да уведомява съгласно чл. 27, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2017/2402, че дадена секюритизация отговаря на изискванията, посочени в чл. 19 – 22 или чл. 23 – 26 от същия регламент;

2. забрани временно заемането на длъжност като член на управителния или контролния орган на банката или на всяко друго лице, за което се смята, че носи отговорност за нарушението.

Чл. 103а. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) Българската народна банка може да наложи специално изискване за ликвидност, ако въз основа на прегледа и оценката, извършени в съответствие с чл. 79в, прецени, че не са обхванати всички рискове, свързани с ликвидността, на които е изложена или може да бъде изложена банката, като взема предвид:

1. модела на стопанска дейност на банката;
2. правилата за управление на ликвидността на банката;
3. резултатите от надзорния преглед и оценката по чл. 79в;
4. (отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.);

(2) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка прилага допълнително капиталово изискване по чл. 103, ал. 2, т. 5, когато въз основа на прегледите и оценките по чл. 79в и 80в установи:

1. че банката е изложена на рискове или на елементи на риска, които не са покрити или не са покрити в достатъчна степен от капиталовите изисквания по части трета, четвърта и седма от Регламент (ЕС) № 575/2013 и по глава втора от Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 година за определяне на обща рамка за секюритизациите и за създаване на специфична рамка за опростени, прозрачни и стандартизирани секюритизации, и за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2009/138/ЕО и 2011/61/ЕС и регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 648/2012

(ОВ, L 347/35 от 28 декември 2017 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) 2017/2402“;

2. че банката не отговаря на изискванията по чл. 73, ал. 1 и 2, чл. 73а, ал. 1 и 2 или чл. 393 от Регламент (ЕС) № 575/2013 и е малко вероятно други надзорни мерки да са достатъчни, за да се осигури изпълнението им в подходящ срок;

3. че извършените корекции в стойността по чл. 105 от Регламент (ЕС) № 575/2013 не позволяват в достатъчна степен на банката да продаде или хеджира позициите си в кратък срок, без да понесе съществени загуби при обичайни пазарни условия;

4. че прегледът по чл. 80в, ал. 3 и 4 разкрива, че неспазването на изискванията за прилагане на разрешените подходи има вероятност да доведе до неадекватни капиталови изисквания;

5. че банката нееднократно не успява да установи или да поддържа адекватно ниво на допълнителен капитал за покриване на общото ниво на собствения капитал съгласно препоръката за допълнителен собствен капитал, издана от БНБ по чл. 79г, ал. 3;

6. други относими към банката обстоятелства, които според БНБ пораждат сериозни надзорни притеснения.

(3) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка налага допълнителното капиталово изискване по чл. 103, ал. 2, т. 5 единствено за покриване на рисковете, свързани с дейността на банката, включително тези, които отразяват въздействието на икономически фактори и промени на пазара върху рисковия профил на банката.

(4) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Условията по ал. 2, т. 1 са налице, когато размерът, видовете и разпределението на капитала, които БНБ счита за адекватни на базата на прегледа на оценката на банката по чл. 73а, ал. 1, са по-големи от капиталовите изисквания по части трета, четвърта и седма от Регламент (ЕС) № 575/2013 и по глава втора от Регламент (ЕС) 2017/2402.

(5) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) За целите на ал. 4 БНБ, като взема предвид рисковия профил на банката, извършва оценка на рисковете, на които банката е изложена, включително:

1. специфични за банката рискове или техни елементи, които са изрично изключени или не са изрично покрити от капиталовите изисквания по части трета, четвърта и седма от Регламент (ЕС) № 575/2013 и по глава втора от Регламент (ЕС) 2017/2402;

2. специфични за банката рискове или техни елементи, които има вероятност да са подценени, въпреки че са спазени приложимите изисквания по части трета, четвърта и седма от Регламент (ЕС) № 575/2013 и по глава втора от Регламент (ЕС) 2017/2402.

(6) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Алия 5, т. 2 не включва рисковете или елементи на риска, които са предмет на преходни разпоредби по този закон или по Регламент (ЕС) № 575/2013.

(7) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Капиталът се счита за адекватен съгласно ал. 4, когато покрива всички рисковете или елементи на рисковете, определени като съществени съгласно оценката на БНБ по ал. 5.

(8) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Лихвеният риск, произтичащ от дейността в банковия портфейл, може да се счита за съществен най-малко в случаите по чл. 103, ал. 1, т. 20 и 21, освен ако БНБ при осъществяването на прегледа и оценката установи, че управлението на лихвения риск, произтичащ от дейността в банковия портфейл, е адекватно и че банката не е прекомерно изложена на такъв риск.

(9) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка определя нивото на допълнителния собствен капитал за рисковете, различни от риска от прекомерен ливъридж, които не са покрити в достатъчна степен съгласно чл. 92, параграф 1, буква „г“ от Регламент (ЕС) № 575/2013, като разлика между капитала, който тя счита за адекватен съгласно ал. 4, и съответните капиталови изисквания по части трета и четвърта от Регламент (ЕС) № 575/2013 и глава втора от Регламент (ЕС) 2017/2402.

(10) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка определя нивото на допълнителния собствен капитал за риск от прекомерен ливъридж, който не е покрит в достатъчна степен съгласно чл. 92, параграф 1, буква „г“ от Регламент (ЕС) № 575/2013, като разлика между капитала, който тя счита за адекватен съгласно ал. 4, и съответните капиталови изисквания по части трета и седма от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(11) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Банката изпълнява допълнителното капиталово изискване, наложено за рисковете, различни от риска от прекомерен ливъридж със собствен капитал, който отговаря на следните условия:

1. най-малко три четвърти от допълнителното капиталово изискване се състои от капитал от първи ред;

2. най-малко три четвърти от капитала от първи ред по т. 1 се състои от базов собствен капитал от първи ред.

(12) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Банката изпълнява допълнително капиталово изискване, наложено за риска от прекомерен ливъридж, с капитал от първи ред.

(13) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка може мотивирано да изиска от банката да изпълни допълнителното капиталово изискване с по-висок дял капитал от първи ред или базов собствен капитал от първи ред, като отчита специфичните обстоятелства, свързани с банката.

(14) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Собственият капитал, с който се изпълнява изискването за ниво на допълнителен собствен капитал по ал. 9, не може да се използва за покритие на:

1. капиталовите изисквания по чл. 92, параграф 1, букви „а – в“ от Регламент (ЕС) № 575/2013;

2. изискванията за поддържане на буфери;

3. препоръката за допълнителен собствен капитал по чл. 79г, ал. 3, когато тази препоръка се отнася за рискове, различни от риска от прекомерен ливъридж.

(15) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Собственият капитал, с който се изпълнява изискването за ниво на допълнителен собствен капитал по ал. 10, не може да се използва за покритие на:

1. капиталовото изискване по чл. 92, параграф 1, буква „г“ от Регламент (ЕС) № 575/2013;

2. изискването за буфер на отношението на ливъридж по чл. 92, параграф 1а от Регламент (ЕС) № 575/2013;

3. препоръката за допълнителен собствен капитал по чл. 79г, ал. 3, когато тази препоръка се отнася за риска от прекомерен ливъридж.

(16) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Решението на БНБ за прилагане на допълнително капиталово изискване се мотивира, като включва най-малко описание на цялостната оценка на елементите, посочени в ал. 2 – 13. В случаите по ал. 2, т. 5 мотивите включват посочване на причините, поради които прилагането на препоръката за допълнителен собствен капитал вече не се счита за достатъчно.

(17) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Подуправителят, ръководещ управление „Банков надзор“ на БНБ, уведомява звеното по чл. 2, ал. 2 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници за наложеното на банка допълнително капиталово изискване.

Чл. 103б. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Когато установи, че финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност не отговаря или е престанал да отговаря на условията по чл. 35а, ал. 5, БНБ прилага подходящи надзорни мерки, за да се осигури, съответно възстанови непрекъснатостта и целостта на консолидирания надзор, и да се гарантира спазването на изискванията на консолидирана основа, предвидени в този закон и в Регламент (ЕС) № 575/2013.

(2) Надзорните мерки по ал. 1 могат да включват:

1. временно лишаване от право на глас по акциите, съответно дяловете, на дъщерните институции, притежавани от финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност;

2. издаване на разпореждания на финансовия холдинг, финансовия холдинг със смесена дейност, членовете на управителния или контролния орган или на лицата, които ги управляват или представляват, за предотвратяване или преустановяване на допуснатите нарушения по този закон и Регламент (ЕС) № 575/2013;

3. издаване на разпореждане на финансовия холдинг или на финансовия холдинг със смесена дейност за прехвърляне на собствениците му на участието в неговите дъщерни институции;

4. временно определяне на друг финансов холдинг, финансов холдинг със смесена дейност или институцията в рамките на групата като отговорни за спазването на изискванията на този закон и Регламент (ЕС) № 575/2013 на консолидирана основа;

5. налагане на ограничения или забрана върху разпределенията или изплащането на лихви на притежателите на инструменти от собствения капитал;

6. налагане на изискване на финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност да прехвърли или да намали дяловете си участия в институции или в други предприятия от финансовия сектор;

7. налагане на изискване на финансовия холдинг или финансовия холдинг със смесена дейност да представи план за привеждане в съответствие с изискванията на закона.

(3) При прилагане на мерки на финансов холдинг със смесена дейност се отчита влиянието им върху финансовия конгломерат.

(4) При прилагане на мерки по ал. 2 се прилагат съответно и разпоредбите на чл. 103, ал. 3 – 6 и 17.

Чл. 104. (1) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) В случаите, когато БНБ е приложила мярката по чл. 103, ал. 2, т. 2 или 11, общото събрание на акционерите се свиква от БНБ чрез покана, която се обявява в търговския регистър. В този случай чл. 223, ал. 1–3 и 5 и чл. 223а от Търговския закон, както и разпоредбите от устава на банката относно свикване на общото събрание не се прилагат.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Общото събрание на акционерите се открива и провежда не по-рано от 7 дни от обявяването на поканата в търговския регистър.

(3) При липса на кворум в случаите по ал. 1 се насрочва ново заседание на общото събрание на акционерите за следващия работен ден и то е законно независимо от представения на него капитал. Датата на новото заседание се посочва в поканата за първото заседание.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) В случаите по чл. 103, ал. 2, т. 11 определеният от общото събрание срок за записване и извършване на вноските по записаните акции не може да е повече от 30 дни от датата на обявяването в търговския регистър на поканата за записване на акции.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) В случаите по чл. 103, ал. 2, т. 11 разпоредбата на чл. 194, ал. 3, изречение второ от Търговския закон не се прилага, а правото на акционерите по чл. 194, ал. 1 и 2 от

Търговския закон се погасява в срок 14 дни след обявяването в търговския регистър на поканата за записване на акции.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Ако акционери, които притежават квалифицирано дялово участие, с дейността или с влиянието си в управлението на банката са навредили на нейната надеждност или сигурност или ако по преценка на БНБ не разполагат с финансови възможности за участие в увеличаването на капитала до определения от БНБ размер, БНБ има право при прилагане на мярката по чл. 103, ал. 2, т. 11 да ограничи или да лиши акционерите на банката от правото им да участват съответно на дела им в увеличаването на капитала по реда на чл. 194, ал. 1 и 2 от Търговския закон.

(7) В случаите по ал. 6 БНБ може да задължи банката да увеличи капитала си под условие, че новите акции се закупят от лица и по цена, определени от БНБ.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) При прилагане на мярката по чл. 103, ал. 2, т. 11, както и в случаите на увеличаване на капитала по реда на чл. 110 спрямо банка – публично дружество, разпоредбите на чл. 112–112в от Закона за публичното предлагане на ценни книжа не се прилагат, а се прилага редът, установен в Търговския закон и в този закон.

Раздел VII

Квестор

Чл. 105. (1) Квесторът е физическо лице.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Квесторът трябва по преценка на БНБ да притежава квалификация, способности и познания, необходими за изпълнение на възложените функции и задачи, и да отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 1 и т. 3–9. Той не трябва да се намира с банката или с неин длъжник в отношения, които пораждаат основателно съмнение за неговата безпристрастност.

(3) Назначените квестори вземат решения с единодушие и упражняват правомощията си съвместно, освен ако БНБ реши друго.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Квесторът декларира писмено пред БНБ обстоятелствата по ал. 2, изречение второ и чл. 11, ал. 5. Той е длъжен да уведоми незабавно БНБ за промените в тези обстоятелства.

Чл. 106. (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) Квесторите се назначават и освобождават от БНБ, като изискването за издаване на одобрение по чл. 11, ал. 3 не се прилага.

(2) Освен в случаите по ал. 3 срокът, през който банката се управлява от квестори, не може да надхвърля общо 6 месеца. Ако в този срок не е отнет лицензът на банката, с изтичането на срока правомощията на квесторите се прекратяват и правата на всички органи на банката се възстановяват.

(3) Ако БНБ е отнела лиценза на банката, правомощията на квесторите се прекратяват след назначаването от съда на ликвидатор, съответно на синдик.

(4) Българската народна банка може по всяко време да прекрати правомощията на квестора и да назначи друг на негово място. Актът на БНБ не подлежи на обжалване.

(5) След издаването на акта за назначаване на квестор БНБ го връчва незабавно на съответната банка и публикува съобщение най-малко в един централен ежедневник.

Чл. 107. (1) С назначаването на квестори всички правомощия на надзорния и управителния съвет, съответно на съвета на директорите, на банката се преустановяват и се упражняват от квесторите, доколкото в акта за назначаването им не са предвидени ограничения.

(2) По време на управлението на квесторите общото събрание на акционерите може да се свиква само от квесторите и да взема решение само по обявения от тях дневен ред. При условията на чл. 109 и 110 квесторите упражняват правомощията на общото събрание на акционерите.

(3) Българската народна банка може да издава задължителни предписания на квесторите във връзка с дейността им.

(4) Квесторите могат да прехвърлят някои от правомощията си на други лица, включително на администратори, чиито правомощия са преустановени.

(5) Квесторите се отчитат за дейността си само пред БНБ и при поискване ѝ представят незабавно отчет за дейността си.

(6) Действия и сделки, извършени от името и за сметка на банката без предварително упълномощаване от квесторите, са нищожни.

Чл. 107а. (Нов – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) (1) С акта за назначаването на квестор БНБ може да:

1. му предостави правото да одобрява решенията на органите по чл. 107, ал. 1, които запазват правомощията си; техните решения не пораждат действие без одобрението на квестора;

2. определи сделките, дейностите и операциите, които банката може да извършва само с предварителното разрешение на квестора.

(2) Освен правомощията по ал. 1 квесторът има право:

1. на достъп до всички документи за заседанията на органите по чл. 107, ал. 1;

2. да присъства на заседанията и да предлага включване на въпроси в дневния ред;

3. да възлага на специализирана служба за вътрешен одит извършването на проверки по определени от него въпроси.

Чл. 108. (1) Квесторите имат неограничен достъп и контрол върху помещението на банката, счетоводната и другата документация, нейното имущество и дъщерните ѝ дружества.

(2) По искане на квесторите прокуратурата и органите на Министерството на вътрешните работи са длъжни да оказват съдействие за упражняване на правомощията им по ал. 1.

(3) Веднага след назначаването им квесторите осигуряват защита на активите на банката, като могат да предприемат всички необходими действия, насочени към опазване на активите, документите и информацията на банката, включително като:

1. променят реда за влизане в сградите на банката и в помещението;
2. променят пароли за достъп до компютрите на банката и предоставят достъп само на ограничен брой служители;
3. издават нов вид пропуски за влизане в помещението на банката на оправомощените служители и контролират достъпа на другите служители до тези помещения.

(4) Квесторите прекратяват пълномощията на всички лица, които могат да задължават или да извършват каквито и да са действия от името и за сметка на банката, и упълномощават други лица.

(5) Квесторите информират банките кореспонденти, регистраторите и агентите по ценни книжа, лицата, управляващи активи за сметка на банката, както и съответните трети лица за обстоятелствата по ал. 4.

(6) В 5-дневен срок от назначаването им квесторите изпращат до всеки клон на банката, включително до клоновете ѝ в държави членки и в трети държави и до дъщерните ѝ дружества, препис от акта на БНБ за назначаване.

(7) Квесторите прекратяват плащанията на дивиденди или друга форма за разпределение на капитал на акционери, както и плащанията на администратори, освен на дължими трудови възнаграждения или възнаграждения за извършените от тях услуги на банката по искане на квесторите.

Чл. 109. (1) Ако лицензът на банката не е отнет, квесторите имат право да вземат решение за преобразуване чрез вливане или сливане с друга банка, което подлежи на одобряване от БНБ след представяне на разрешение от Комисията за защита на конкуренцията, когато издаването му е задължително. В тези случаи квесторите упражняват всички правомощия на общото събрание на акционерите, предвидени в Търговския закон във връзка с преобразуването.

(2) Българската народна банка дава одобрението по ал. 1 само ако прецени, че преобразуването няма да доведе за придобиващата или новосъздадената банка до нарушаване на изискванията за осъществяване на банкова дейност съгласно този закон и актовете за неговото прилагане, както и ако при преобразуването се поемат всички задължения на управляваната от квесторите банка.

Чл. 110. (1) Ако лицензът на банка не е отнет, квесторите с одобрение на БНБ могат да вземат решение за увеличаване на капитала чрез издаване на нови акции, които предлагат на акционерите. Вноските до размера на емисионната стойност се внасят изцяло в определен от квесторите срок.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) В случаите по ал. 1 разпоредбата на чл. 194, ал. 3, изречение второ от Търговския закон не се прилага, а правото на акционерите по чл. 194, ал. 1 и 2 от Търговския закон се погасява в срок 14 дни след обявяването в търговския регистър на поканата за записване на акции.

(3) Незаписаните акции, както и акциите, вноските по които не са направени по реда на ал. 2, се предлагат от квесторите на други лица.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Ако не е отнет лицензът на банка, която не отговаря на изискванията за собствения капитал по чл. 39 или на Регламент (ЕС) № 575/2013, квесторите с одобрение на БНБ могат да вземат решение за увеличаване на капитала чрез издаване на нови акции и да отнемат правата на акционерите по чл. 194, ал. 1 и 2 от Търговския закон. В тези случаи новите акции се предлагат, без да се прилага процедурата по чл. 194 от Търговския закон. Лицата, участващи в увеличаването на капитала, придобиват новите акции, при условие че получат одобрение от БНБ, ако такова се изисква.

(5) Българската народна банка дава одобрение по ал. 4, когато:

1. акционерите на банката с дейността или с влиянието си в управлението ѝ са навредили на нейната надеждност или сигурност, или

2. по преценка на БНБ акционерите на банката не разполагат с финансови възможности за увеличаване на капитала до определения от БНБ размер, или

3. по преценка на БНБ предоставянето на възможност за упражняване правата на акционерите по чл. 194, ал. 1 и 2 от Търговския закон може да осуети или да забави в неприемлив за нуждите на оздравяване на банката срок увеличаването на капитала на банката.

Чл. 111. (1) Квесторите могат да предприемат действия и мерки, насочени към оздравяване на банката, включително да договарят с кредиторите на банката намаляване, разсрочване и новирание на вземанията им.

(2) Квесторите могат да спрат изпълнението на решения, взети от общото събрание или от управителните органи на банката.

(3) (Нова – ДВ, бр. 22 от 2018 г.) Квесторите нямат право да заличават учредени от длъжници обезпечения.

Чл. 112. (1) Квесторът упражнява правомощията си с грижата на добър стопанин. Той носи отговорност само за вреди, причинени от него умислено.

(2) Всички служители на банката са длъжни да съдействат на квестора при осъществяване на неговите правомощия.

Чл. 113. Квесторът получава за своята работа възнаграждение за сметка на банката, чийто размер се определя от БНБ.

Чл. 114. (1) Българската народна банка може да назначи квестор в клона на банка със седалище в трета държава, като в тези случаи разпоредбите на този раздел се прилагат съответно.

(2) Квесторът по ал. 1 се подчинява единствено на разпорежданията на БНБ.

Раздел VIII

Специален надзор при опасност от неплатежеспособност

(Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.)

Чл. 115. (1) (Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 12 февруари 2021 г.)

Чл. 116. (Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 12 февруари 2021 г.)

Чл. 117. (Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 12 февруари 2021 г.)

Чл. 118. (Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 12 февруари 2021 г.)

Чл. 119. (Отм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 12 февруари 2021 г.)

Чл. 120. (Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 12 февруари 2021 г.)

Чл. 121. (Отм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г., в сила от 12 февруари 2021 г.)

Раздел IX

План за реструктуриране на банка

(Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.;

отм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.)

Чл. 121а. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.)

Глава единадесета „а“

ТЯСНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

(Нова – ДВ, бр. 106 от 2018 г.)

Чл. 121б. (Нов – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) (1) Считано от датата, от която започва тясното сътрудничество съгласно решението на ЕЦБ за установяване на тясно сътрудничество по чл. 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1024/2013, БНБ спазва насоките и исканията, издадени от ЕЦБ, и предприема необходимите мерки за изпълнение на правните актове на ЕЦБ по Регламент (ЕС) № 1024/2013, включително като издава необходимите административни актове.

(2) По отношение на значимите поднадзорни лица или значими поднадзорни групи по смисъла на Регламент (ЕС) № 1024/2013, установени в Република България, БНБ издава индивидуални административни актове единствено при искане, издадено от ЕЦБ в изпълнение на задачите ѝ по упражняване на пруденциален надзор по чл. 4, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕС) № 1024/2013, и в пълно съответствие с него.

(3) По отношение на по-малко значимите поднадзорни лица или по-малко значимите поднадзорни групи по смисъла на Регламент (ЕС) № 1024/2013, установени в Република България, в случаите по изпълнение на задачите на ЕЦБ по чл. 4, параграф 1, букви „а“ и „в“ от Регламент (ЕС) № 1024/2013, БНБ издава индивидуални административни актове единствено при искане, издадено от ЕЦБ, и в пълно съответствие с него, освен ако в Регламент (ЕС) № 1024/2013 или в правен акт на ЕЦБ не е предвидено друго. В случай на издадени от ЕЦБ искания БНБ издава индивидуални административни актове по изпълнение на задачите по чл. 4, параграф 1, букви „б“, „г“ – „ж“ и „и“ от Регламент (ЕС) № 1024/2013 в пълно съответствие с тях.

(4) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) С индивидуалните административни актове по ал. 2 и 3, с които се дават разрешения, одобрения или се предоставяят права, може да се определят условия, след изпълнението на които актът поражда действие, както и допълнителни задължения и препоръки.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) По отношение на изпълнение на задачите по чл. 5 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 БНБ прилага издадените от ЕЦБ искания за прилагането на по-високи изисквания за капиталови буфери или за прилагането на по-строги мерки, имащи за цел отстраняване на системните или макропруденциалните рискове на равнището на кредитните институции, в случаите, когато ЕЦБ прецени, че такива по-високи изисквания или по-строги мерки са необходими.

(6) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) В случаите по ал. 2 и 3, когато издаденият в изпълнение на искането на ЕЦБ индивидуален административен акт би засегнал неблагоприятно правата на адресата, адресатът се уведомява за подготвяния акт, неговото основно съдържание, основни факти, съображения и правни основания. Адресатът може да изрази писмено становище по фактите, съображенията и правните основания в срок от 14 дни от датата на уведомяването, а в случаите на издаване на лиценз, отнемане на лиценз, придобиване на квалифицирано дялово участие, както и при особени обстоятелства – в срок от три работни дни от датата на уведомяването. Уведомлението се връчва на адресата по реда на чл. 151, ал. 7.

(7) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Българската народна банка може да не приложи ал. 6, когато, за да се предотврати значителна вреда за финансовата система, е необходимо неотложното издаване на индивидуален административен акт. В този случай адресатът има право да изрази писмено становище по фактите, съображенията и правните основания по акта в срок от 14 дни от датата на неговото получаване. С оглед становището на адресата и при искане на ЕЦБ и в пълно съответствие с него, БНБ преразглежда акта, като може да го потвърди, измени, отмени или замени с нов акт.

Чл. 121б. (Нов – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) Българската народна банка уведомява своевременно ЕЦБ за издадените актове по чл. 121б.

Чл. 121г. (Нов – ДВ, бр. 106 от 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 14 от 2020 г.) (1) Считано от датата, от която започва тясното сътрудничество съгласно решението на ЕЦБ за установяване на тясно сътрудничество по чл. 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 1024/2013, в случай на издадени от ЕЦБ искания, Българската народна банка налага имуществена санкция за нарушение на Регламент (ЕС) № 575/2013 или на други директно приложими актове на Европейския съюз от кредитна институция, финансов холдинг или смесен финансов холдинг или за нарушение или неизпълнение от кредитна институция, финансов холдинг или смесен финансов холдинг на административен акт, издаден на основание чл. 121б, в размерите и по реда на глава петнадесета.

(2) В случай на издадени от ЕЦБ искания на основание чл. 18, параграф 5 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 в рамките на установеното тясно сътрудничество Българската народна банка започва процедура за налагане на административно наказание по реда на глава петнадесета.

Чл. 121г. (Нов – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) За целите на обмена на информация по чл. 6 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 БНБ предоставя на ЕЦБ цялата информация, необходима за изпълнение на задачите на ЕЦБ по същия регламент, включително такава, която съставлява банкова и професионална тайна.

Глава дванадесета **Ликвидация, продажба на предприятие и закриване на клон**

Раздел I

Доброволна ликвидация

Чл. 122. (1) Решение за доброволна ликвидация на банка може да се вземе от общото събрание на акционерите след предварително разрешение на БНБ.

(2) Към искането за издаване на разрешение по ал. 1 банката представя в БНБ одобрен от управителния ѝ орган план за ликвидацията.

(3) Българската народна банка издава разрешение, ако установи, че банката е платежоспособна и може да изпълни без отлагане задълженията си към кредиторите.

(4) С издаване на разрешението от БНБ лицензът на банката се смята за обезсилен. БНБ предприема необходимите мерки, за да уведоми обществеността за обезсилването.

(5) Българската народна банка може да откаже даването на разрешение за доброволна ликвидация, ако:

1. прецени, че банката няма да може да изплати без отлагане или да уреди по друг начин своите задължения към кредиторите;

2. прецени, че предложеният план за ликвидация не е в интерес на кредиторите на банката;

3. представените от банката документи съдържат непълна, противоречива или недостатъчна информация;

4. не са представени в определения срок допълнително поисканите документи, необходими за извършване на преценката дали са налице условията за издаване на разрешение или за отказ.

(6) Условията и редът за издаване на разрешение за доброволна ликвидация се определят с наредба на БНБ.

Чл. 123. Разноски по ликвидацията са:

1. възнаграждението на ликвидаторите;

2. трудовете възнаграждения, осигурителните вноски и другите суми, дължими по трудовете правоотношения със служителите на банката в производство по ликвидация;

3. възнагражденията на наетите от ликвидатора експерти, консултанти и пълномощници във връзка с упражняването на правомощията му;

4. други разходи по сключени договори и дейности, които се налагат от производството по ликвидация.

Чл. 124. (1) (Доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.; в сила от 8 юли 2022 г.) Вземанията на вложителите в банката и вземанията на кредиторите по покрити облигации по чл. 26, ал. 2 от Закона за покритите облигации се смятат за предявени пред ликвидатора.

(2) Ликвидаторът съставя списък на предявените вземания на кредиторите на банката, който се предоставя на тяхно разположение в помещението на банката.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Ликвидаторът разпределя набраните средства в производството по ликвидация на банка по чл. 2, ал. 1, т. 1 по реда на чл. 94, ал. 1, т. 1 – 8 от Закона за банковата несъстоятелност, а на банка по чл. 2, ал. 1, т. 2 – по реда на чл. 271 и 272 от Търговския закон.

(4) Кредиторите по вземания, свързани с разноски, които се налагат от производството по ликвидация, получават плащане на падежа, а когато не са получили плащане на падежа, се удовлетворяват по реда на чл. 123, т. 4.

Чл. 125. (1) Когато ликвидаторът на банка установи в процеса на доброволна ликвидация, че банката е неплатежеспособна по смисъла на чл. 36, ал. 2, той предлага на БНБ да поиска от съда откриване на производство по несъстоятелност. Към предложението ликвидаторът прилага доклад и документи, удостоверяващи финансовото състояние на банката.

(2) Българската народна банка извършва проверка на предложението по ал. 1.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Ако предложението по ал. 1 е основателно, Управителният съвет на БНБ по предложение на подуправителя, ръководещ управление „Банков надзор“, в срок 5 работни

дни от предложението по ал. 1 взема решение, с което установява, че банката се намира в състояние на неплатежоспособност, и за отправяне на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Съдът разглежда искането на БНБ при условията и по реда, предвидени в Закона за банковата несъстоятелност по отношение на банките по чл. 2, ал. 1, т. 1 и по реда на Търговския закон по отношение на банките по чл. 2, ал. 1, т. 2.

Раздел II

Принудителна ликвидация

Чл. 126. (Доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) На всяка банка по чл. 2, ал. 1, т. 1, на която е отнет лицензът за извършване на банкова дейност на основание чл. 36, ал. 1, т. 1 – 7 или ал. 3, Фондът за гарантиране на влоговете в банките назначава ликвидатори.

Чл. 127. (1) Ликвидатор в производство по ликвидация на банка може да бъде само физическо лице.

(2) Разпоредбите на чл. 25, ал. 1 и 2 от Закона за банковата несъстоятелност се прилагат съответно и за ликвидатора на банка.

(3) Правомощията на ликвидатор на банка се осъществяват най-малко от две лица.

(4) Българската народна банка има право по всяко време да извършва проверки за наличието на изискванията на ал. 2. Ако БНБ установи, че ликвидаторът не отговаря на тези изисквания, тя може да отправи искане до Фонда за гарантиране на влоговете в банките за освобождаването му.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Ако са налице изискванията на този член, за ликвидатор могат да бъдат назначени и квесторите на банката, както и нейните временни или извънредни управители.

(6) Разпоредбата на чл. 34 от Закона за банковата несъстоятелност се прилага съответно и за ликвидатора на банка.

Чл. 128. (1) Ликвидаторът представя в БНБ и във Фонда за гарантиране на влоговете в банките доклади и отчети, чийто вид, съдържание и срокове се определят от подуправителя на БНБ, ръководещ управление „Банков надзор“.

(2) Ликвидаторът внася паричните средства, получени от осребряване на имуществото на банката или при събиране вземанията на банката, по особени сметки в левове, съответно в чуждестранна валута.

Чл. 129. Разпоредбите на чл. 123 и 124 се прилагат и за производството по принудителна ликвидация.

Чл. 130. (1) (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Когато Фондът за гарантиране на влоговете в банките или ликвидаторът установи в процеса на принудителна ликвидация на банка, че банката е неплатежоспособна по смисъла на чл. 36, ал. 2 или че банката не изпълнява свои изискуеми парични задължения повече

от 60 дни, той предлага на БНБ да поиска от съда откриване на производство по несъстоятелност. Към предложението фондът или ликвидаторът прилага доклад и документи, удостоверяващи финансовото състояние на банката.

(2) Българската народна банка извършва проверка на предложението по ал. 1.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Ако предложението по ал. 1 е основателно, Управителният съвет на БНБ по предложение на подуправителя, ръководещ управление „Банков надзор“, взема решение, с което установява, че банката се намира в състояние на неплатежоспособност, и за отправяне на искане до компетентния съд за откриване на производство по несъстоятелност.

(4) Съдът разглежда искането на БНБ при условията и по реда, предвидени в Закона за банковата несъстоятелност.

Раздел III

Продажба на предприятието на банка

Чл. 131. (1) Предприятието на банка може да бъде продадено само на друга банка, при условие че БНБ даде предварително одобрение на сделката за продажба на предприятието.

(2) Едновременно с влизането в сила на договора за продажба на предприятието на банката се открива производство по доброволна ликвидация за тази банка.

(3) Преди сключване на сделката за продажба на предприятието на банка банката отправя към БНБ искане за предварително одобрение на сделката и за издаване на разрешение по чл. 122, ал. 1.

(4) Към искането по ал. 3 се прилагат пазарна оценка на предприятието на банката, проект на договора за продажба и други документи, определени с наредба на БНБ.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) При продажба на предприятието на банка кредиторите на банката продавач и на банката купувач се уведомяват чрез съобщение, обявено в търговския регистър и публикувано най-малко в два централни ежедневника. В тези случаи чл. 15, ал. 1, изречение второ от Търговския закон не се прилага.

(6) Българската народна банка може да не одобри сделката за продажба на предприятието на банка и да откаже даването на разрешение за доброволна ликвидация, ако:

1. прецени, че банката купувач няма да може да изплати в срок или да уреди по друг начин задълженията към кредиторите си, включително към кредиторите на банката продавач;

2. прецени, че при продажбата няма да бъдат защитени в достатъчна степен интересите на кредиторите на продавача и купувача;

3. прецени, че продажбата ще доведе до нарушаване по отношение на банката купувач на изискванията за осъществяване на банкова дейност съгласно този закон и актовете по прилагането му;

4. представените от банката документи съдържат непълна, противоречива или недостатъчна информация, или

5. не са представени в определения срок допълнително поисканите документи, необходими за извършване на преценката дали са налице условията за издаване на разрешение или за отказ.

(7) Ликвидаторът на банка, чието предприятие е било продадено, извършва между акционерите на банката разпределение на получената при продажбата цена след изтичане на срока по чл. 16а, ал. 1 от Търговския закон.

(8) Банка, която се намира в производство по ликвидация, може да бъде продадена като предприятие или да се влее в друга банка само с разрешение на БНБ. Българската народна банка издава разрешение само ако задълженията на тази банка се поемат изцяло от придобиващата или поемащата банка и ако прецени, че са налице обстоятелствата по ал. 6 или по чл. 109, ал. 2.

Раздел IV

Закриване на клон на банка

Чл. 132. (1) Когато банка, лицензирана в Република България, реши да закрие клон в чужбина, тя уведомява незабавно БНБ, като прилага подробен план относно начина, по който ще бъдат уредени задълженията, възникнали във връзка с дейността на клона.

(2) Българската народна банка преценява дали предложеният план защитава в достатъчна степен интересите на кредиторите на банката в чужбина и дали осигурява уреждане на отношенията с тях в подходящ срок. Българската народна банка може да направи възражения срещу плана в 30-дневен срок от представянето му и да даде съответните указания на банката.

(3) Банката има право да пристъпи към изпълнение на плана след одобрението му от БНБ.

(4) Клонът не може да бъде закрит, преди да бъдат уредени всички отношения между банката и кредиторите в съответната държава.

(5) Преди подаване на заявлението за заличаване на клона от съответния публичен регистър представляващите банката лица представят в БНБ писмена декларация, че са уредени всички отношения между банката и кредиторите в съответната държава, възникнали във връзка с дейността на клона.

(6) Разпоредбите на ал. 1–5 се прилагат съответно и за случаите, когато банка от трета държава, получила разрешение да извършва дейност чрез клон на територията на Република България, реши да закрие клона в Република България.

Глава тринадесета

Оздравителни мерки и прекратителни процедури

Раздел I

Общи положения

Чл. 133. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Оздравителни мерки са мерките спрямо местна или чуждестранна банка, предприети от БНБ или от компетентните органи на друга държава членка, както и от техните съдилища спрямо банка, включително нейните клонове в държава членка, с цел защита или възстановяване на нейната финансова стабилност, които мерки могат да засегнат съществуващи права на трети лица, включително мерките, свързани със спиране на плащанията, спиране на изпълнителни производства или намаляване размера на вземанията към банката. Оздравителните мерки включват прилагане на инструментите за реструктуриране и упражняване на правомощията за реструктуриране по Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници или по съответното законодателство на друга държава членка.

(2) Прекратителни процедури са процедурите по ликвидация или несъстоятелност на банка, лицензирана в Република България или в друга държава членка, включително по отношение на нейните клонове в чужбина, или принудително прекратяване на дейността на клон на българска банка в държава членка или в трета държава, клон на банка, учредена в държава членка, както и всяка друга подобна процедура, свързана с прекратяване на дейността и провеждане на колективно производство по осребряване и разпределение на активите на банка, открито и контролирано от съответните административни или съдебни органи на държава членка, включително когато производството приключва със споразумение или по друг подобен начин.

(3) По смисъла на тази глава акционерите на банката и нейните администратори не се смятат за трети лица.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) Мерките по ал. 1 са мерките, прилагани от БНБ и от компетентните органи на друга държава членка в качеството им на надзорни органи и органи за реструктуриране.

Раздел II

Оздравителни мерки

Чл. 134. (1) Българската народна банка е компетентният орган по прилагане на оздравителни мерки спрямо банка, лицензирана в Република България, включително спрямо нейните клонове на територията на държавите членки. Условията и процедурата за прилагането и обжалването на такива

мерки, както и правните им последици се уреждат от българския закон, освен ако в тази глава е предвидено друго.

(2) Когато прилага оздравителни мерки спрямо банка, която има клонове в други държави членки, БНБ уведомява своевременно компетентните органи на тези държави членки преди прилагането на мерките, а когато това е невъзможно с оглед защитата на интересите на кредиторите на банката – едновременно с прилагането им. В уведомлението БНБ посочва правните и други последици от прилагането на мярката.

(3) В срок два работни дни от датата на издаването им актовете на БНБ за прилагане на оздравителни мерки се публикуват най-малко в два централни ежедневника в Република България.

(4) Актовете на БНБ за прилагане на оздравителни мерки, включително актовете за прилагане на оздравителни мерки спрямо клон на банка от трета държава, се публикуват в резюме в „Официален вестник“ на Европейския съюз, както и в два национални вестника на всяка държава членка, в която съответната банка има клон. Резюмето на акта се публикува на български език и на езиците на държавите членки, в които съответната банка осъществява дейност.

(5) Резюмето на акта по ал. 4 следва да съдържа описание на правните и фактическите основания за издаването на акта, името и адреса на съда, пред който актът може да бъде обжалван, както и срока за обжалване.

Чл. 135. (1) Преди да приложи оздравителни мерки спрямо клон на банка със седалище в трета държава, която има клонове и на територията на една или повече държави членки, БНБ уведомява компетентните органи на тези държави членки за намерението си да приложи оздравителни мерки спрямо такъв клон, както и за техните правни и други последици. В случаите, когато не е възможно предварително уведомяване на компетентните надзорни органи, БНБ ги уведомява незабавно след прилагането на мерките.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Когато БНБ смята, че на територията на Република България трябва да бъдат приложени оздравителни мерки спрямо банка от държава членка, БНБ уведомява компетентните органи на изпращащата държава.

Чл. 136. (1) Оздравителните мерки, предприети от компетентен орган на държава членка спрямо банка, лицензирана в тази държава членка, се признават пряко и без формалности в Република България, и от момента, в който подлежат на изпълнение, имат действие спрямо клона на тази банка, извършващ дейност в Република България, както и спрямо третите лица в Република България. Правните последици на оздравителните мерки се уреждат от правото на съответната държава членка, освен ако в този закон е предвидено друго.

(2) Лицата, които административат на територията на Република България оздравителни мерки, приложени от компетентен орган на държава

членка, се ползват със същия статут и правомощия, каквито имат според законодателството на тази държава членка. Тези лица прилагат българския закон при реализацията на активи на банката на територията на Република България и при уреждането на трудови правоотношения, възникнали на територията на Република България.

(3) Оздравителните мерки, приложени от компетентен орган на държава членка спрямо клон на банка, лицензирана в трета държава, се признават пряко и без формалности в Република България, и от момента, в който подлежат на изпълнение, имат действие спрямо третите лица в Република България.

Раздел III

Прекратителни процедури за банка

Чл. 137. (1) Компетентни да вземат решение за ликвидация или за откриване на производство по несъстоятелност на банка, лицензирана в Република България, са българските съдебни или административни органи. Решението на тези органи има действие и спрямо клоновете на банката в други държави членки.

(2) Освен ако в този закон е предвидено друго, по отношение на производството по ликвидация и производството по несъстоятелност на банка, лицензирана в Република България, се прилага българското законодателство, включително относно:

1. движимите вещи, които са обект на производството, и правния режим относно движимите вещи, придобити от банката след откриване на производството;
2. правата на банката и правомощията на нейния ликвидатор или синдик;
3. условията, при които могат да се правят прихващания;
4. последиците от откриването на производството върху текущите договори, по които банката е страна;
5. действието на производството върху делата, водени от отделни кредитори срещу банката;
6. вземанията, които се предявяват към банката, както и правния им режим, ако те са възникнали след откриване на производството;
7. реда и изискванията за предявяване и приемане на вземанията към банката;
8. правилата относно разпределението на набраните парични средства от осребряването на активи, поредността на вземанията на кредиторите на банката, както и правата на кредиторите, които са получили частично удовлетворение след откриването на производството по несъстоятелност в резултат на реализация на вещни обезпечения или чрез прихващане;
9. условията за прекратяване на производство по несъстоятелност и последиците от това;

10. правата на кредиторите след прекратяване на производството;
11. режима относно разноските в производството;
12. условията и реда за обявяване на правните актове, увреждащи интересите на кредиторите, за нищожни, унищожяеми или непроотивопоставими спрямо тях.

Чл. 138. (1) Българската народна банка уведомява своевременно компетентния орган на съответните държави членки, в които банката по чл. 137, ал. 1 осъществява дейност чрез клон, че е поискано започването на принудителна ликвидация или откриването на производство по несъстоятелност, съответно че е издадено разрешение за доброволна ликвидация на тази банка.

(2) Българската народна банка уведомява компетентния орган по ал. 1 за решението за започване на ликвидация или за откриване на производство по несъстоятелност и го информира за правните и други последици, произтичащи от тях.

(3) Редът за уведомяване по ал. 1 и 2 се прилага и в случаите на прекратяване на клон в Република България на банка със седалище в трета държава, когато същата банка има открит клон и в друга държава членка. В тези случаи БНБ и компетентният орган координират действията си в рамките на производството със съответните компетентни административни и съдебни органи в другите приемащи държави членки.

Чл. 139. (1) Решението на компетентния съдебен или административен орган за ликвидацията, откриването на прекратителна процедура на банка, лицензирана в държава членка, осъществяваща дейност на територията на Република България, се признава пряко и без формалности в Република България и поражда действие в страната от момента, в който решението е влязло в сила и е породило действие на територията на съответната държава членка, където е открито производството.

(2) Решението по ал. 1 подлежи на вписване по седалището на клона в Република България. Вписването на решението има оповестително действие.

(3) При прекратителна процедура на банка по ал. 1 се прилага законът на държавата членка, в която е лицензирана банката, освен ако в този закон е предвидено друго.

Чл. 140. (1) Ликвидаторът или синдикът на банка, лицензирана в Република България, с клонове в други държави членки публикува на български език извлечение от решението за започване на ликвидация, съответно за откриване на производство по несъстоятелност, на банката в „Официален вестник“ на Европейския съюз и поне в два национални вестника във всяка от държавите членки, където банката има клонове.

(2) Ликвидаторът или синдикът на банка по ал. 1 е длъжен да уведоми и покани писмено кредиторите на банката от други държави членки, които имат известен адрес, да предявят вземанията си, с изключение на кредито-

рите, за чиито вземания не се изисква предявяване и се смятат за служебно приети от синдика или ликвидатора.

(3) Поканата до кредиторите по ал. 2 задължително съдържа информация на български език за:

1. започването на ликвидация или откриването на производство по несъстоятелност на банката по ал. 1;

2. сроковете за предявяване на вземанията;

3. необходимостта от прилагане на доказателства;

4. органа, пред който трябва да бъдат предявени вземанията или становищата във връзка с вземанията и изискванията за предявяване на вземанията;

5. последиците от непредявяването на вземанията в срок или от непредявяването им изобщо, в т.ч. последиците след прекратяване на производството по ликвидация или несъстоятелност на банката в държавата, където тя е лицензирана.

(4) Поканата по ал. 2 трябва да информира дали кредиторите с привилегирани вземания или с вземания, обезпечени с вещни права, трябва да ги предявят с оглед признаването им, както и други съществени обстоятелства относно вземанията.

(5) Поканата, която се изпраща до кредиторите по ал. 2, е със заглавие: „Покана за предявяване на вземане. Срокове, които трябва да бъдат спазени“ на всички официални езици на Европейския съюз. Когато се налага представяне на становище във връзка с вземанията, поканата е със заглавие: „Покана за представяне на становище във връзка с вземане. Срокове, които трябва да бъдат спазени“ на всички официални езици на Европейския съюз.

(6) Всеки кредитор по ал. 2, включително когато е публичен орган, има право да предяви вземанията си или да представи становище във връзка с тях на официалния език или на един от официалните езици на съответната държава членка. В този случай предявяването на вземането става под заглавие на български език „Предявяване на вземане“.

(7) Ликвидаторът или синдикатът имат право да изискат представянето на превод на български език на документите по ал. 6.

(8) Освен ако в закон е предвидено друго, всеки кредитор по ал. 2 изпраща копия от удостоверяващите вземането му документи, ако има такива, и посочва вида на вземането, датата на възникването и размера му, позоваването на привилегия, предоставеното вещно обезпечение или правото на задържане, както и какви активи са обхванати от обезпечението му.

(9) Вземанията на всички кредитори на банка, лицензирана в Република България, за която се извършва ликвидация или има открито производство по несъстоятелност, се третират равнопоставено и имат поредност на изплащане въз основа на едни и същи критерии независимо от това, дали са

възникнали на територията на Република България или на територията на други държави членки.

(10) Ликвидаторът и синдикът редовно и по подходящ начин информират кредиторите на банката по ал. 1, за която се извършва ликвидация или има открито производство по несъстоятелност, относно хода на производството.

Раздел IV

Общи разпоредби при оздравителни мерки или прекратителни процедури

Чл. 141. При прилагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителни процедури за банка правните последици се уреждат, както следва:

1. за трудовете договори и отношенията, свързани с тях – от правото на държавата членка, приложимо към съответния трудов договор;
2. за договорите, даващи право на ползване или придобиване на недвижима вещ – от правото на държавата членка по местонахождението на вещта, според което се определя и кои вещи са недвижими и движими;
3. за правата на банката във връзка с недвижима вещ, кораб или самолет, които права подлежат на регистрация в публичен регистър – от правото на държавата членка, където се води регистърът.

Чл. 142. (1) Прилагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителни процедури спрямо банка не засяга произтичащи от вещни обезпечения права на кредитори или на трети лица във връзка с материални или нематериални активи, включително недвижими или движими, индивидуално или родово определени вещи или съвкупности от вещи, които принадлежат на банката, но се намират на територията на друга държава членка по време на прилагането на тези мерки или на откриването на прекратителната процедура за банката.

(2) Правата по ал. 1 включват:

1. правото да иска осребряване или да осребри активи и да се удовлетвори от получените при осребряването приходи, включително когато активите са обект на залог или ипотeka;
2. правото на предпочитително удовлетворение, включително по силата на залог върху вземане или по силата на прехвърляне на вземане като обезпечение;
3. правото на лицето, което има права върху вещ, да изисква нейното връщане или възстановяване от този, който я владее или ползва без правно основание;
4. правото на ползване на плодовете на предоставените като обезпечениe активи.

(3) Право, вписано в публичен регистър и противоположимо на трети лица, по силата на което може да бъде придобито право по ал. 1, се смята за право по ал. 1.

(4) Разпоредбата на ал. 1 не изключва възможността да се иска обявяване на определени правни актове за нищожни, унищожяеми или непроотивопоставими по реда на чл. 137, ал. 2, т. 12.

Чл. 143. (1) Прилагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителна процедура за банка, която е купувач на вещь, не засяга правата на продавача върху тази вещь по договор за продажба със запазване на собствеността до пълно изплащане на цената, когато по времето на прилагането на тези мерки или на откриването на прекратителна процедура за банката вещта се е намирала на територията на друга държава членка.

(2) Прилагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителна процедура за банка, която е продавач на вещь по договор по ал. 1, не дава основание за разваляне или прекратяване на договора, ако вещта е била доставена, както и не представлява пречка за придобиване на собствеността върху вещта от купувача, когато по времето на прилагането на тези мерки или на откриването на прекратителната процедура за банката вещьта – предмет на покупко-продажбата, се е намирала на територията на друга държава членка.

(3) Разпоредбите на ал. 1 и 2 не изключват възможността да се иска обявяване на определени правни актове за нищожни, унищожяеми или непроотивопоставими по реда на чл. 137, ал. 2, т. 12.

Чл. 144. (1) Прилагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителна процедура за банка не засяга правото на кредиторите ѝ за прихващане на свои вземания срещу вземания на банката към тях, когато са налице условията за това съгласно закона, приложим към вземането на банката.

(2) Разпоредбата на ал. 1 не изключва възможността да се иска обявяване на определени правни актове за нищожни, унищожяеми или непроотивопоставими по реда на чл. 137, ал. 2, т. 12.

Чл. 145. При прилагането на оздравителни мерки или откриването на прекратителна процедура за банка приложимото право е:

1. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; изм. – ДВ, бр. 83 от 2019 г.) за правото на собственост или други права върху финансови инструменти по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 50, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 575/2013, съществуването или прехвърлянето на които права предполага вписването им в регистър, в сметка или в депозитарна институция, която се намира или се води в държава членка – правото на държавата членка, където се намира или се води съответният регистър, сметка или депозитарна институция;

2. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) за споразуменията за нетиране – правото, което се прилага към договора, който предвижда

нетуране при спазване на разпоредбите на чл. 100 и 103 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници или съответни разпоредби на законодателство на държава членка;

3. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) за споразуменията за обратно изкупуване – правото, което се прилага към договора за обратно изкупуване, при условие че не се нарушава т. 1, при спазване на разпоредбите на чл. 100 и 103 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници или съответни разпоредби на законодателство на държава членка;

4. за сделките, извършвани на регулиран пазар – правото, приложимо към договора относно тези сделки, при условие че не се нарушава т. 1;

5. за висящите съдебни дела относно вещи или права, отнети от банката – правото на държавата членка, където се води съответното дело.

Чл. 146. (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Лицата, които административат оздравителни мерки, ликвидаторът, синдикът или друг компетентен съдебен или административен орган на изпращащата държава предприемат всички необходими мерки за вписване на оздравителните мерки или за започване на прекратителна процедура за банка в съответния търговски, имотен или друг публичен регистър на територията на Република България в случаите, когато тази регистрация е задължителна съгласно българското законодателство.

(2) Разноските по вписването се смятат за част от разноските по оздравителните мерки или по прекратителната процедура за банка.

Чл. 147. (1) Разпоредбата на чл. 137, ал. 2 не се прилага към правилата за обявяване за нищожни, унищожяеми или непротивопоставими на актове, увреждащи всички кредитори, когато лицето, ползващо се от акта, представи доказателства, че към акта, увреждащ всички кредитори, се прилага правото на друга държава членка и това право не допуска оспорването на съответния акт в конкретния случай.

(2) Когато оздравителна мярка, определена от съдебен орган, съдържа правила относно нищожност, унищожяемост или непротивопоставимост на актове, увреждащи всички кредитори, които актове са били извършени преди прилагането на самата мярка, правилото по чл. 134, ал. 1, изречение второ не се прилага в случаите по ал. 1.

Чл. 148. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.; изм. – ДВ, бр. 83 от 2019 г.) Действителността на акт, сключен след прилагането на оздравителна мярка или след започването на прекратителна процедура за банка, по силата на който банката се разпорежда възмездно с недвижима вещ, кораб или самолет, подлежащи на регистрация в публичен регистър, или с финансови инструменти по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 50, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 575/2013 или права по такива инструменти, съществува-

нето или прехвърлянето на които предполага вписването им в регистър, в сметка или в депозитарна институция, която се намира или води в държава членка, се определя от правото на държавата членка, където се намира тази вещ или се води регистърът, сметката или депозитарната институция.

Чл. 149. Всички лица, които дават или получават информация във връзка с уведомителните или консултативните процедури по тази глава, са длъжни да опазват банковата и професионалната тайна.

Чл. 150. (1) Решението на компетентния орган в държава членка за назначаването на лице, което администрира оздравителните мерки или прекратителните процедури за банка, лицензирана в държавата членка, има действие на територията на Република България. Лицата доказват своето назначение с представяне на заверен препис от акта за назначаването, придружен от превод на български език, който не се легализира.

(2) Назначените лица по ал. 1, както и упълномощените от тях лица имат право да упражняват правомощията си, които произтичат от законите в държавата членка, и спрямо клона на банката на територията на Република България, освен ако в този закон е предвидено друго. Те подпомагат кредиторите на съответната банка в Република България във връзка с упражняването на техните права.

(3) Когато упражняват правомощията си на територията на Република България, назначените лица по ал. 1 са длъжни да спазват българското законодателство, включително процедурите за осребряване на активите и предоставяне на информация на работниците и служителите. При упражняването на тези правомощия те не могат да упражняват принуда или да разрешават правни спорове.

Глава четирнадесета

Издаване и обжалване на административни актове

Чл. 151. (1) (Изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 97 от 2017 г., в сила от 5 декември 2017 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Индивидуалните административни актове по този закон, Регламент (ЕС) № 575/2013, Регламент (ЕС) № 648/2012, Регламент (ЕС) 2015/2365, Регламент (ЕС) № 909/2014, Делегиран регламент (ЕС) № 529/2014 на Комисията от 12 март 2014 г. за допълване на Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета с регулаторни технически стандарти за оценяване на степенята на същественост на разширяването на обхвата и изменянето на вътрешнорейтинговия подход и на усъвършенствания подход за измерване (ОВ, L 148/36 от 20 май 2014 г.), Регламент (ЕС) № 1031/2010, актовете по прилагането им и други относими пряко приложими актове на Европейския съюз се издават от управителния съвет на БНБ по предложение на подуправителя, ръководещ управление „Банков надзор“, с изключение на индивидуалните административни актове по чл. 3а, които се издават от подуправителя, ръководещ

управление „Банков надзор“, и по чл. 56 и 56а, които се издават от подуправителя, ръководещ управление „Банково“.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.) Административните актове по ал. 1 се мотивират и подлежат на незабавно изпълнение, като регистърното производство в търговския регистър във връзка с тези актове не подлежи на спиране.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 22 от 2015 г., в сила от 24 март 2015 г.) Административните актове по ал. 1 могат да се оспорват пред Върховния административен съд относно тяхната законосъобразност. Съдът не може да спре изпълнението на акта до окончателното произнасяне по жалбата. Съдът се произнася по жалбата в едномесечен срок от образуване на съответното първоинстанционно или касационно производство.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.) В съдебното производство по ал. 3, когато е необходимо извършването на съдебно-счетоводна или съдебно-икономическа експертиза, съдът назначава вещи лица от списък, утвърден от председателя на Върховния административен съд. Българската народна банка предоставя на председателя на Върховния административен съд информацията относно специализираните одиторски предприятия, които са проверявали годишните финансови отчети на банка или клон на банка от трета държава по реда на чл. 76 и 78 през последните пет години. Тези предприятия предоставят на председателя на Върховния административен съд списък с най-малко двама дипломирани експерт-счетоводители, които са участвали в посочените дейности. Председателят на Върховния административен съд утвърждава списък с вещите лица, които се актуализира най-малко на всеки пет години.

(5) В случаите, когато БНБ не се е произнесла по молба за издаване на лиценз в 6-месечен срок от постъпването на молбата и всички изискуеми документи и информация, смята се, че е налице мълчалив отказ, който може да бъде обжалван по реда на ал. 3. Мълчалив отказ е налице и когато БНБ не се е произнесла по молба за издаване на лиценз в 12-месечен срок от постъпването ѝ.

(6) В случаите, когато БНБ не се е произнесла по молба за издаване на разрешение в тримесечен срок от постъпването на молбата и всички изискуеми документи и информация, смята се, че е налице мълчалив отказ, който може да бъде обжалван по реда на ал. 3.

(7) (Доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) Индивидуалните административни актове по този закон се съобщават на адресатите им чрез връчване срещу подпис, чрез препоръчано писмо с обратна разписка или чрез електронна поща или факс, ако страната е посочила такива. Връчването с препоръчано писмо с обратна разписка се извършва на постоянния адрес на лицето, ако то е физическо лице, или по неговото седалище и адрес на управление, ако е юридическо лице.

(8) Ако административният акт не бъде връчен по един от посочените в ал. 7 начини, той се смята за връчен с поставянето му на специално определено за целта място в сградата на БНБ. Последното обстоятелство се удостоверява с протокол, съставен от длъжностни лица, определени със заповед на подуправителя, ръководещ управление „Банков надзор“.

Чл. 151а. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) (1) Когато индивидуален административен акт на БНБ по отношение на по-малко значима банка или по-малко значима поднадзорна група, извън случаите по чл. 121б, ал. 6, би засегнал неблагоприятно правата на адресата, адресатът се уведомява за подготвяния акт, неговото основно съдържание, основни факти, съображения и правни основания. Адресатът може да изрази писмено становище по фактите, съображенията и правните основания в срок от 14 дни от датата на уведомяването, а при особени обстоятелства – в срок от три работни дни от датата на уведомяването. Уведомлението се връчва на адресата по реда на чл. 151, ал. 7.

(2) Българската народна банка може да не приложи ал. 1, когато, за да се предотврати значителна вреда за финансовата система, е необходимо неотложно издаване на индивидуален административен акт.

(3) АLINEU 1 и 2 не се прилагат, когато с акта се определят задължения, които:

1. възпроизвеждат изрични разпоредби на закона, които адресатът трябва да спазва;

2. са свързани с искане за представяне на информация по чл. 80.

Глава петнадесета

Административнонаказателни разпоредби

Чл. 152. (1) (Доп. – ДВ, бр. 22 от 2014 г., в сила от 11 март 2014 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 83 от 2019 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции; изм. и доп. – ДВ, бр. 14 от 2020 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ, L 287/63 от 29 октомври 2013 г.) Който извърши или допусне извършването на нарушение на този закон, на Регламент (ЕС) № 575/2013, на Регламент (ЕС) № 648/2012, на Регламент (ЕС) 2015/2365, на Регламент (ЕС) № 909/2014, или на други относими директно приложими актове на Европейския съюз или на нормативен

акт по прилагането им или на Регламент (ЕС) № 1031/2010, или не изпълни или допусне неизпълнение на издаден индивидуален административен акт по този закон, ако деянието не съставлява престъпление, се наказва с глоба от 1000 до 4000 лв., а при повторно нарушение – от 3000 до 12 000 лв.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Ако нарушителят по ал. 1 е банка, финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност, се налага имуществена санкция в размер от 50 000 до 200 000 лв., а при повторно нарушение – от 200 000 до 500 000 лв.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Ако нарушителят по ал. 1 е юридическо лице, различно от банка, финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност, се налага имуществена санкция в размер от 5000 до 20 000 лв., а при повторно нарушение – от 20 000 до 50 000 лв.

(4) (Отм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.)

(5) (Нова – ДВ, бр. 83 от 2019 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции; изм. и доп. – ДВ, бр. 14 от 2020 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ, L 287/63 от 29 октомври 2013 г.)) При издадено искане от ЕЦБ на основание чл. 121г, ал. 1 за налагане на имуществена санкция за нарушение на Регламент (ЕС) № 575/2013 или на други директно приложими актове на Европейския съюз от кредитна институция, финансов холдинг или смесен финансов холдинг на нарушителя се налага имуществена санкция в размер до двойния размер на реализираната печалба или избегнатата загуба вследствие на нарушението. Когато размерът на реализираната печалба или избегнатата загуба не може да бъде определен, в случаите по изречение първо се налага имуществена санкция в размер до 10 на сто от общия годишен оборот съгласно годишния финансов отчет за предходната финансова година.

(6) (Нова – ДВ, бр. 83 от 2019 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции; изм. и доп. – ДВ, бр. 14 от 2020 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи

относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ, L 287/63 от 29 октомври 2013 г.) При издадено искане от ЕЦБ на основание чл. 121г, ал. 1 за налагане на имуществена санкция за нарушение или неизпълнение от кредитна институция, финансов холдинг или смесен финансов холдинг на административен акт, издаден на основание чл. 121б, на нарушителя се налага имуществена санкция в размер съгласно ал. 5 или периодична имуществена санкция в размер до 5 на сто от среднодневния оборот на ден за периода на нарушението или неизпълнението, но за не повече от 6 месеца от датата на връчване на наказателното постановление за налагането ѝ. Среднодневният оборот се определя, като общият годишен оборот съгласно годишния финансов отчет за предходната финансова година се раздели на 365.

(7) (Нова – ДВ, бр. 83 от 2019 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции) В случаите по ал. 5 и 6, когато юридическото лице е дъщерно дружество на предприятие майка, за общ годишен оборот се приема оборотът съгласно консолицирания отчет на крайното предприятие майка за предходната финансова година.

(8) (Нова – ДВ, бр. 14 от 2020 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ, L 287/63 от 29 октомври 2013 г.)) При издадено искане от ЕЦБ на основание чл. 121г, ал. 2, в случай че БНБ установи извършването на нарушение на акт по ал. 1, на извършителя се налага имуществена санкция или глоба в размерите по ал. 1–3.

(9) (Нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) На лице, което възпрепятства БНБ, управителя, ръководещ Управление „Банков надзор“ или надлежно упълномощени от тях служители при осъществяване на надзорни правомощия, се налага:

1. когато е физическо лице – глоба от 1000 до 4000 лв., а при повторно нарушение – от 3000 до 12 000 лв.;

2. когато е юридическо лице – имуществена санкция от 50 000 до 200 000 лв., а при повторно нарушение – от 200 000 до 500 000 лв.

Чл. 152а. (Нов – ДВ, бр. 105 от 2011 г., отм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.)

Чл. 152б. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 21 от 2021 г.; доп. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) При извършено нарушение по чл. 13а, ал. 1, чл. 28, ал. 1, чл. 33, ал. 1 или 2, или на Регламент (ЕС) № 2017/2402 на нарушителя се налага:

1. когато е физическо лице – глоба в размер до левовата равностойност на 5 млн. евро;

2. когато е юридическо лице – имуществена санкция в размер до 10 на сто от годишния оборот, включително брутните приходи, състоящи се от вземания по лихви и други подобни доходи, доходи от акции и други ценни книжа с променлива или фиксирана доходност и вземания от комисиони и/или такси.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Когато стойността на придобитото в резултат на нарушението по чл. 28, ал. 1, чл. 33, ал. 1 или 2, или на Регламент (ЕС) № 2017/2402 може да бъде определена, на лицето се налага глоба, съответно имуществена санкция, до двойния размер на придобитото.

(3) В случаите по ал. 1, т. 2 за брутни приходи се приемат брутните приходи съгласно консолидирания отчет на крайното предприятие майка за преходната година.

Чл. 152в. (Нов – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) (1) Когато банка получи регистрация на ПЕПП чрез неверни или подвеждащи твърдения или всякакви други неправомерни способности в нарушение на чл. 6 и 7 от Регламент (ЕС) 2019/1238, извършва дейност по разпространение на продукти с обозначението „паневропейски персонален пенсионен продукт“ или „ПЕПП“, които не са регистрирани съгласно същия регламент, или като доставчик на ПЕПП не предостави услугата за преносимост в нарушение на чл. 18 или 19 от същия регламент или информацията относно тази услуга, изисквана съгласно чл. 20 и 21 от същия регламент, или не изпълни изискванията или задълженията, определени в глави IV и V, чл. 50 и глава VII от същия регламент, или не изпълни изискванията на глава двадесет и осем „а“ на Кодекса за социално осигуряване, на нарушителя се налага:

1. когато е физическо лице – глоба в размер до левовата равностойност на 700 000 евро;

2. когато е юридическо лице – имуществена санкция в размер до 10 на сто от годишния оборот, но не повече от левовата равностойност на 5 000 000 евро.

(2) Когато стойността на реализираната печалба или избегнатата загуба в резултат на нарушението може да бъде определена, на лицето се налага глоба, съответно имуществена санкция, до двойния размер на реализираната печалба, съответно на избегнатата загуба.

Чл. 152г. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишен чл. 152в, изм. – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 42 от 2019 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) При извършено нарушение по чл. 34, ал. 1 и 2, чл. 35а, чл. 36, ал. 1, т. 3, както и за нарушенията, посочени в чл. 103, ал. 1, т. 12–16, на нарушителя се налага:

1. когато е физическо лице – глоба в размер до левовата равностойност на 5 млн. евро;

2. когато е юридическо лице – имуществена санкция в размер до 10 на сто от годишния оборот, включително брутните приходи, състоящи се от вземания по лихви и други подобни доходи, доходи от акции и други ценни книжа с променлива или фиксирана доходност и вземания от комисиони и/или такси.

(2) Когато стойността на реализираната печалба или избегнатата загуба в резултат на нарушението може да бъде определена, на лицето се налага глоба, съответно имуществена санкция, до двойния размер на реализираната печалба, съответно избегнатата загуба.

Чл. 152г. (Нов – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; предишен чл. 152г, изм. – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) (1) Българската народна банка публикува своевременно на официалната си интернет страница информация за всички влезли в сила наказателни постановления, с които са наложени наказания за нарушения на закона, на Регламент (ЕС) № 575/2013 и на актовете по прилагането им, включително за нарушението, нарушителя, вида и размера на санкцията.

(2) Българската народна банка публикува информацията по ал. 1 в обобщен вид, когато прецени, че:

1. публикуването на лични данни за физическо лице, на което е наложена санкция, е прекомерно;

2. публикуването би застрашило стабилността на финансовите пазари или всякащо наказателно производство;

3. публикуването би причинило прекомерни вреди на засегнатите лица.

(3) Публикуването по ал. 1 се отлага за подходящ срок, ако има вероятност обстоятелствата по ал. 2 да отпадат.

(4) Публикуваната информация е достъпна на официалната интернет страница на БНБ в срок не по-кратък от 5 години.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) Българската народна банка информира ЕБО за всички наложени административни наказания по чл. 152, 152б – 152г, включително за всяко обжалване по тях и резултатите от него.

Чл. 153. (1) (Доп. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.; изм. – ДВ, бр. 20 от 2018 г.; изм. – ДВ, бр. 83 от 2019 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции; изм. – ДВ, бр. 14 от 2020 г., в сила от деня, в който започва да се прилага решението на Европейската централна банка за тясно сътрудничество по чл. 7 от Регламент (ЕС) № 1024/2013 на Съвета от 15 октомври 2013 г. за възлагане на Европейската централна банка на конкретни задачи относно политиките, свързани с пруденциалния надзор над кредитните институции (ОВ, L 287/63 от 29 октомври 2013 г.); изм. – ДВ, бр. 85 от 2023 г.) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 152, 152б – 152г се

съставят от длъжностни лица, оправомощени от подуправителя, ръководещ управление „Банков надзор“, в срок 5 години от деня на нарушението, а в случаите на продължено нарушение – в срок 5 години от деня, в който нарушението е преустановено.

(2) Наказателните постановления се издават от подуправителя, ръководещ управление „Банков надзор“, или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Съставянето на актовете, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Допълнителни разпоредби

§ 1. (1) По смисъла на този закон:

1. „Администратор“ е:

а) членът на надзорен или управителен съвет (съвет на директорите) на банката;

б) прокуристите и лицата, чиято длъжност според вътрешната структура на банката включва изпълнение на функции по ръководство и контрол на структурни звена, които имат пряко отношение към осъществяване на основния предмет на дейност на банката;

в) (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) ръководителите на службите за управление на риска, нормативно съответствие и вътрешен одит.

2. „Влог“ е всяка сума, получена със задължение за връщане, освен ако тя е дадена:

а) (изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) като кредит от банка;

б) като отметнина или задатък, осигуряващи изпълнението по търговска или друга сделка;

в) като авансово плащане по договор за продажба или за извършване на услуга или друга дейност и подлежи на връщане при неизпълнение на договора;

г) за други цели в случаи, определени от БНБ.

3. „Публично привличане на влогове или други възстановими средства“ е приемането на влогове или други възстановими средства от повече от 30 лица, които не са банки или други институционални инвеститори. При издаване на облигации или други дългови ценни книжа не по реда на Закона за публичното предлагане на ценни книжа се смята, че е налице публично привличане на влогове или други възстановими средства, когато:

а) емисиите от облигации или от други дългови ценни книжа са придобити при първичното предлагане от общо повече от 30 лица, които не са банки или други институционални инвеститори;

б) това представлява една от основните дейности на емитента, и

в) емитентът предоставя заеми по занятие или по занятие извършва други финансови услуги.

4. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) „Свързани лица“ са:

а) съпружките, роднините по права линия без ограничения, по сребрена линия до четвърта степен включително и роднините по сватовство до трета степен включително;

б) съдружниците;

в) лицата, едното от които участва в управлението на другото или на негово дъщерно дружество;

г) лицата, в чийто управителен или контролен орган участва едно и също юридическо или физическо лице, включително когато физическото лице представлява юридическо лице;

д) дружество и лице, което притежава повече от 10 на сто от дяловете или акциите, издадени с право на глас в дружеството;

е) лицата, едното от които упражнява контрол спрямо другото;

ж) лицата, чиято дейност се контролира от трето лице или от негово дъщерно дружество;

з) лицата, които съвместно контролират трето лице или негово дъщерно дружество;

и) лицата, едното от които е търговски представител на другото.

4а. (нова – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) „Лица, действащи съгласувано“ са две или повече лица, за които според характера на отношенията между тях или между всяко от тях и трето лице според тяхното пазарно поведение или сключените от тях търговски сделки може да се направи основателно предположение, че те упражняват или ще упражняват правата по притежаваните от тях акции в банката в съответствие с изрично или мълчаливо споразумение с друг акционер. Такива са и свързаните лица.

4б. (нова – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) „Близък сътрудник на заявител за придобиване на квалифицирано дялово участие“ е:

а) всяко физическо лице, което заема ръководна длъжност в юридическо лице, в което заявителят заема ръководна длъжност, или е негов действителен собственик;

б) всяко физическо лице, което е действителен собственик на юридическо лице, в което заявителят заема ръководна длъжност;

в) всяко физическо лице, което е действителен собственик на юридическо лице съвместно със заявителя;

г) всяко физическо лице, свързано със заявителя по смисъла на т. 4, буква „а“, както и всяко лице, което има тесни делови взаимоотношения със заявителя извън тези по букви „а“ – „в“.

4в. (нова – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) „Близък сътрудник на кандидат за одобрение по чл. 10 – 11а“ е:

а) всяко физическо лице, което заема ръководна длъжност в юридическо лице, в което кандидатът за одобрение заема ръководна длъжност или е негов действителен собственик;

б) всяко физическо лице, което е действителен собственик на юридическо лице, в което кандидатът за одобрение заема ръководна длъжност;

в) всяко физическо лице, което е действителен собственик на юридическо лице съвместно с кандидата за одобрение;

г) всяко физическо лице, свързано с кандидата за одобрение по смисъла на т. 4, буква „а“, както и всяко лице, което има тесни делови взаимоотношения с кандидата за одобрение извън тези по букви „а“ – „в“.

4г. (нова – ДВ, бр. 84 от 2023 г.) „Действителен собственик“ е лице по смисъла на § 2, ал. 1 от допълнителните разпоредби на Закона за мерките срещу изпирането на пари.

5. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) „Икономически свързани лица“ са две или повече лица, които са носители на общ риск, тъй като са финансово (делово) обвързани по такъв начин, че ако едно от тях има финансови проблеми, включително при финансиране или погасяване на задълженията си, има вероятност другото или всички останали също да изпитат затруднения при финансиране на дейността или при изпълнение на задълженията си. Такива са и две или повече лица, свързани по един или по няколко от следните начини:

а) спрузите и роднините по права и по сребрена линия до втора степен;

б) (отм. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.)

в) лицата по т. 4, букви „в“ – „з“.

б. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Квалифицирано дялово участие“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 36 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

ба. При определяне на квалифицираното дялово участие се включват и:

а) правата на глас, притежавани от трето лице, с което лицето е сключило споразумение за следване на трайна обща политика по управление на дружеството чрез съвместно упражняване на притежаваните от тях права на глас;

б) правата на глас, притежавани от трето лице, с което лицето е сключило споразумение, предвиждащо временното им прехвърляне;

в) правата на глас, свързани с акции, предоставени като обезпечение на лицето, при условие че то може да контролира правата на глас по тях и изрично е декларирало намерението си да ги упражнява;

г) правата на глас, свързани с акции, предоставени за ползване на лицето;

д) правата на глас, които се притежават или могат да бъдат упражнявани съгласно т. ба, букви „а“ – „г“ от дружество, върху което лицето упражнява контрол;

е) правата на глас, свързани с акции, депозирани в лицето, които то може да упражнява по своя преценка без специални нареждания от акционерите;

ж) правата на глас, притежавани от трети лица от тяхно име, но за сметка на лицето;

з) правата на глас, които лицето може да упражнява в качеството си на пълномощник, когато то може да ги упражнява по своя преценка без специални нареждания от акционерите.

6б. При определяне на квалифицираното дялово участие не се включват:

а) акциите, придобити единствено с цел извършване на клиринг и сетълмент в рамките на обичайния сетълмент цикъл, който не може да бъде по-дълъг от три работни дни от сключването на сделката, както и когато акциите са държани от попечители в това им качество и при условие че могат да упражняват правата на глас, свързани с акциите, единствено по нареждане на клиента, дадено в писмена или електронна форма;

б) акциите, притежавани от маркетмейкър в това му качество, при условие че той е получил лиценз за извършване на дейност като инвестиционен посредник, не участва в управлението на дружеството и не упражнява влияние върху дружеството за покупка на акциите или за поддържане на цените им;

в) (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) правата на глас или акциите, които инвестиционните посредници или кредитните институции могат да притежават като резултат от поемане на емисия на финансови инструменти или пласиране на финансови инструменти на базата на твърд ангажимент, предвидени в чл. 6, ал. 2, т. 6 от Закона за пазарите на финансови инструменти, при условие че тези права не се упражняват или използват по друг начин за намеса в управлението на издателя и доколкото те се прехвърлят в срок една година след придобиването.

6в. При определяне на квалифицираното дялово участие към правата на глас на предприятието майка на управляващо дружество не се прибавят правата на глас на управляващото дружество, свързани с акции, включени в индивидуален портфейл, управляван от него съгласно чл. 202, ал. 2, т. 1 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа, при условие че управляващото дружество упражнява правата на глас независимо от предприятието майка. Това не се отнася за случаите, когато предприятието майка или друго дружество, контролирано от предприятието майка, е инвестирало в акции с право на глас, управлявани от управляващото дружество, но без управляващото дружество да има право да ги упражнява по собствена преценка, а само в съответствие с преки или косвени указания, дадени му от предприятието майка или от другото дружество, контролирано от предприятието майка.

6г. (изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) При определяне на квалифицираното дялово участие към правата на глас на предприятието майка на инвестицио-

нен посредник, получил лиценз за извършване на дейност съгласно чл. 3 от Директива 93/22/ЕИО на Съвета от 10 май 1993 г. относно инвестиционните услуги в областта на ценните книжа, не се прибавят правата на глас на инвестиционния посредник, свързани с акции, включени в индивидуален портфейл, който той управлява съгласно § 1, т. 8 от допълнителните разпоредби на Закона за пазарите на финансови инструменти, при условие че инвестиционният посредник:

а) (изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г.) има право да извършва управление на индивидуален портфейл съгласно чл. 6, ал. 2, т. 4 от Закона за пазарите на финансови инструменти;

б) може да упражнява правата на глас по акциите само по нареждане, дадено в писмена форма или по електронен начин, или да гарантира, че управлението на индивидуалния портфейл се извършва независимо от други услуги и при условия, еквивалентни на условията по Директива 85/611/ЕИО на Съвета от 20 декември 1985 г. относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби относно предприятията за колективно инвестиране в прехвърлими ценни книжа (ПКИПЦК), чрез прилагане на подходящи мерки;

в) упражнява правата си на глас независимо от предприятието майка.

бг. Точка бг не се прилага в случаите, когато предприятието майка или друго дружество, контролирано от предприятието майка, е инвестирало в акции с право на глас, включени в индивидуален портфейл, управляван от инвестиционния посредник, но без инвестиционният посредник да има право да ги упражнява по собствена преценка, а само в съответствие с преки или косвени указания, дадени му от предприятието майка или от другото дружество, контролирано от предприятието майка.

7. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Контрол“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 37 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

8. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Предприятие майка“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 15 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

9. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Дъщерно дружество“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 16 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

10. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Тесни връзки“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 38 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

11. (изм. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) „Група“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 138 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

12. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Финансов холдинг“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 20 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

12а. (нова – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Финансов холдинг със смесена дейност“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 21 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

13. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Холдинг със смесена дейност“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 22 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

14. „Разпределение на капитал“ е предоставянето на пари или друго имущество на банката на нейни акционери, с изключение предоставянето на нови акции в резултат на увеличаване на капитала чрез превръщането на печалба в капитал.

15. „Държава членка“ е държава, която е членка на Европейския съюз, или друга държава, която принадлежи към Европейското икономическо пространство.

16. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Изпращаща държава“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 43 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

17. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Приемаща държава“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 44 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

18. „Трета държава“ е държава, която не е държава членка по смисъла на т. 15.

19. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Компетентен орган“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 40 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

20. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Лиценз“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 42 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

21. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Дружество за спомагателни услуги“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 18 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

22. (изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Клон“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 17 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

23. (изм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.) „Парично брокерство“ е посредничеството при междубанково кредитиране.

24. „Дериватни инструменти“ са права и задължения, чиято стойност пряко или косвено се влияе от цената на ценни книжа, чуждестранни валути, стоки, лихвени проценти, индекси, от оценката на кредитния риск или от други подобни променливи стойности.

25. „Семейство“ включва съпрузите, роднините по права линия, братята, сестрите, както и лицата, които съжителстват трайно.

26. (изм. и доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г., отм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.)

27. (изм. и доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Кредитна институция майка от Европейския съюз“ е кредитна институция по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 29 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

28. (изм. и доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Финансов холдинг майка от държава членка“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 30 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

28а. (нова – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Финансов холдинг майка със смесена дейност от държава членка“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 32 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

29. (изм. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Финансов холдинг майка от Европейския съюз“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 31 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

29а. (нова – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 33 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

30. „Повторно“ е нарушението, извършено в едногодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление, с което е наложено наказание за същото по вид нарушение.

31. (нова – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Консолидиращ надзорен орган“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 41 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

32. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Инвестиционен посредник“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 2 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

33. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Застраховател“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 5 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

34. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Презастраховател“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 6 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

35. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Висш ръководен персонал“ са физическите лица, които упражняват изпълнителни функции в банка и които отговарят и се отчитат пред управителния съвет или съвета на директорите във връзка с текущото ѝ управление.

36. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Системен риск“ е риск от смущения във финансовата система, който е в състояние да предизвика сериозни отрицателни последици за финансовата система и реалната икономика.

37. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Управляващо дружество“ е дружество за управление на активи по смисъла на чл. 4, параграф 1, точка 19 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

38. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Предприятие от финансовия сектор“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 27 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

39. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Централен контрагент“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 34 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

40. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Централни банки от ЕСЦБ“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 45 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

41. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Централни банки“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 46 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

42. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „На консолидирана основа“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 48 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

43. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Финансов инструмент“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 50 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

44. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Собствен капитал“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 118 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

45. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Операционен риск“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 52 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

46. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Регулиран пазар“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 92 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

47. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Вътрешни подходи“ са вътрешнорейтинговият подход по чл. 143, параграф 1, подходът на вътрешните модели по чл. 221, подходът за собствените оценки по чл. 225, усъвършенстваните подходи за измерване по чл. 312, параграф 2, методът на вътрешните модели по чл. 283 и 363 и подходът на вътрешната оценка по чл. 259, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

48. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Консолидирано състояние“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 47 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

49. (нова – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) „Секюритизираща позиция“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 62 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

50. (нова – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) „Значима банка“ е банка, определена от БНБ като значима предвид нейната големина и вътрешна организация, както и с оглед естеството, мащаба и сложността на извършваната от нея дейност. Условията и редът за определяне на банка като значима се определят с наредба.

51. (нова – ДВ, бр. 106 от 2018 г.) „Главен финансов директор“ е лицето, което носи отговорност за дейностите по управление на финансовите ресурси, за финансовото планиране и финансовата отчетност.

52. (нова – ДВ, бр. 83 от 2019 г.) „Спомагателни услуги от банков тип“ са услугите по раздел В от приложението към Регламент (ЕС) № 909/2014.

53. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) „Орган за реструктуриране“ е орган за реструктуриране съгласно § 1, т. 42 от допълнителните разпоредби на Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници.

54. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) „Група от трета държава“ е група, чието предприятие майка е със седалище в трета държава.

55. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) „Неутрална по отношение на пола политика за възнагражденията“ е политика за възнагражденията, основана на равно заплащане на мъжете и жените за еднакъв или равностоен труд.

56. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) „Институция“ е понятие по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 3 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

57. (нова – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) „Анонимизирана информация“ е информация, която съобразно съществуващите най-добри практики е изменена с цел максимално ограничаване на риска от пряко или непряко идентифициране на лицата, за които се отнася.

58. (нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) „Секюритизация“ е сделка или схема по смисъла на чл. 2, т. 1 от Регламент (ЕС) 2017/2402.

59. (нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) „Инициатор“ е лице по смисъла на чл. 2, т. 3 от Регламент (ЕС) 2017/2402.

60. (нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) „Спонсор“ е лице по смисъла на чл. 2, т. 5 от Регламент (ЕС) 2017/2402.

61. (нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) „Първоначален кредитор“ е лице по смисъла на чл. 2, т. 20 от Регламент (ЕС) 2017/2402.

62. (нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) „Институционален инвеститор“ е лице по смисъла на чл. 2, т. 12 от Регламент (ЕС) 2017/2402.

§ 1а. (Нов – ДВ, бр. 12 от 2021 г.) За да се гарантира, че изискванията и надзорните правомощия, предвидени в този закон и в Регламент (ЕС) № 575/2013, се прилагат на консолидирана или подконсолидирана основа в съответствие с този закон или посочения регламент, понятията „кредитна институция“, „кредитна институция майка от Европейския съюз“ и „предприятие майка“ включват също:

1. финансови холдинги и финансови холдинги със смесена дейност, които са получили одобрение в съответствие с чл. 35а;

2. институции, определени за целите на чл. 35а, ал. 6, т. 3 и контролирани от финансов холдинг майка от Европейския съюз, финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз, финансов холдинг майка от държава членка или финансов холдинг майка със смесена дейност от държава членка, когато съответният холдинг майка не подлежи на одобрение в съответствие с чл. 35а, ал. 6;

3. финансови холдинги, финансови холдинги със смесена дейност или институции, определени за целите на чл. 103б, ал. 2, т. 4;

4. инвестиционни посредници – майки в случаите по чл. 90, ал. 2.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.)

§ 2. (1) (Предишен текст на § 2 – ДВ, бр. 27 от 2014 г.) Доколкото в този закон не е предвидено друго, функциите на БНБ относно надзора върху банковата система се осъществяват от нейния подуправител, ръководещ управление „Банков надзор“, самостоятелно и независимо или от оправомощени от него длъжностни лица.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г.)

§ 3. (Изм. – ДВ, бр. 59 от 2016 г.) Организацията и контролът по обезпечаването на сигурността на банките се определят с наредба, издадена съвместно от министъра на вътрешните работи и управителния съвет на БНБ.

§ 4. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. – ДВ, бр. 105 от 2011 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 70 от 2013 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 27 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 12 от 2021 г.; предишен текст на § 4 – ДВ, бр. 21

от 2021 г.; изм. – ДВ, бр. 25 от 2022 г.) Този закон въвежда разпоредбите на Директива 89/117/ЕИО на Съвета относно задълженията на клоновете на кредитни институции и на финансови институции, установени в държава членка, чиито главни управления се намират извън тази държава членка, относно публикуването на годишни счетоводни документи, Директива 2000/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно предприемането, осъществяването на дейност и надзора над дейността на институциите за електронни пари, Директива 2001/24/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно реорганизацията и прекратяването на кредитни институции, Директива 2006/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно предприемането и осъществяването на дейност от кредитни институции (поправка), на Директива 2009/111/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 г. за изменение на директиви 2006/48/ЕО, 2006/49/ЕО и 2007/64/ЕО по отношение на банки – филиали на централни институции, определени елементи на собствения капитал, големи експозиции, надзорна уредба и управление при кризи (ОВ, L 302/97 от 17 ноември 2009 г.), на Директива 2010/78/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. за изменение на директиви 98/26/ЕО, 2002/87/ЕО, 2003/6/ЕО, 2003/41/ЕО, 2003/71/ЕО, 2004/39/ЕО, 2004/109/ЕО, 2005/60/ЕО, 2006/48/ЕО, 2006/49/ЕО и 2009/65/ЕО във връзка с правомощията на Европейския надзорен орган (Европейски банков орган), Европейския надзорен орган (Европейски орган за застраховане и професионално пенсионно осигуряване) и Европейския надзорен орган (Европейски орган за ценни книжа и пазари) (ОВ, L 331/120 от 15 декември 2010 г.), на Директива 2011/89/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. за изменение на директиви 98/78/ЕО, 2002/87/ЕО, 2006/48/ЕО и 2009/138/ЕО по отношение на допълнителния надзор върху финансовите предприятия във финансов конгломерат (ОВ, L 326/113 от 8 декември 2011 г.), на Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО, на Директива (ЕС) 2019/2034 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 г. относно пруденциалния надзор върху инвестиционните посредници и за изменение на директиви 2002/87/ЕО, 2009/65/ЕО, 2011/61/ЕС, 2013/36/ЕС, 2014/59/ЕС и 2014/65/ЕС (ОВ, L 314/64 от 5 декември 2019 г. и на Директива (ЕС) 2019/878 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2019 г. за изменение на Директива 2013/36/ЕС по отношение на освободените субекти, финансовите холдинги, финансовите холдинги със смесена дейност, възнагражденията, надзорните мерки и правомощия и мерките за запазване на капитала (ОВ, L 150/253 от 7 юни 2019 г.).

(2) (Нова – ДВ, бр. 21 от 2021 г.) Този закон предвижда мерки по прилагането на Регламент (ЕС) 2017/2402 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2017 г. за определяне на обща рамка за секюритизациите и за създаване на специфична рамка за опростени, прозрачни и стандартизирани секюритизации и за изменение на директиви 2009/65/ЕО, 2009/138/ЕО и 2011/61/ЕС и регламенти (ЕО) № 1060/2009 и (ЕС) № 648/2012 (ОВ, L 347/35 от 28 декември 2017 г.).

Преходни и заключителни разпоредби

§ 5. Законът за банките (обн., ДВ, бр. 52 от 1997 г.; доп., бр. 15 от 1998 г.; изм., бр. 21, 52, 70 и 98 от 1998 г., бр. 54, 103 и 114 от 1999 г., бр. 24, 63, 84 и 92 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 45, 91 и 92 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 19, 31, 39 и 105 от 2005 г., бр. 30, 33 и 34 от 2006 г.) се отменя.

§ 6. Банките, получили лиценз за извършване на банкова дейност по реда на отменения Закон за банките (обн., ДВ, бр. 52 от 1997 г.; доп., бр. 15 от 1998 г.; изм., бр. 21, 52, 70 и 98 от 1998 г., бр. 54, 103 и 114 от 1999 г., бр. 24, 63, 84 и 92 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 45, 91 и 92 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 19, 31, 39 и 105 от 2005 г., бр. 30, 33 и 34 от 2006 г.), са длъжни в срок три месеца от влизането в сила на този закон да вземат решение за промени на уставите си в съответствие с този закон и да подадат заявление пред БНБ за актуализиране на лиценза им. Актовете за актуализиране на лиценза се издават от управителя на БНБ.

§ 7. Чуждестранни банки от държави членки, получили лиценз за извършване на банкова дейност чрез клон в Република България преди влизането в сила на този закон, продължават дейността си в страната, без да е спазено изискването за уведомяване по чл. 20, ал. 1 и без да получават съобщение или изчакват изтичането на срока по чл. 21, ал. 2.

§ 8. Издадените от БНБ подзаконовни нормативни актове по прилагането на отменения Закон за банките (обн., ДВ, бр. 52 от 1997 г.; доп., бр. 15 от 1998 г.; изм., бр. 21, 52, 70 и 98 от 1998 г., бр. 54, 103 и 114 от 1999 г., бр. 24, 63, 84 и 92 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 45, 91 и 92 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 19, 31, 39 и 105 от 2005 г., бр. 30, 33 и 34 от 2006 г.) запазват действието си, доколкото не противоречат на този закон.

§ 9. (1) Изискванията на този закон се прилагат и за заварените при влизането му в сила административни производства пред БНБ.

(2) Издадените от БНБ административни актове по отменения Закон за банките (обн., ДВ, бр. 52 от 1997 г.; доп., бр. 15 от 1998 г.; изм., бр. 21, 52, 70 и 98 от 1998 г., бр. 54, 103 и 114 от 1999 г., бр. 24, 63, 84 и 92 от 2000 г., бр. 1 от 2001 г., бр. 45, 91 и 92 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 19, 31, 39 и 105 от 2005 г., бр. 30, 33 и 34 от 2006 г.), които не са подлежали на обжалване по съдебен ред, не могат да бъдат обжалвани пред съда по реда на този закон.

§ 9а. (Нов – ДВ, бр. 52 от 2007 г., в сила от 1 ноември 2007 г.) Навсякъде в закона думите „чл. 54, ал. 2 и 3 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа“ се заменят с „чл. 5, ал. 2 и 3 от Закона за пазарите на финансови инструменти“.

§ 10. (1) Заварените при влизането в сила на този закон прокуристи на банка, с изключение на онези, чието упълномощаване се отнася до дейността на отделен клон, се освобождават от длъжност, ако в срок два месеца от влизането в сила на този закон не са получили сертификата по чл. 11, ал. 2.

(2) Българската народна банка отстранява от длъжност лицата по ал. 1, ако те не бъдат освободени от съответния орган в срок 30 дни след изтичането на срока по ал. 1.

§ 11. С решение на управителния съвет на БНБ могат да отпадат ограниченията по чл. 11, ал. 1, т. 4 и 5 от този закон, по чл. 234, ал. 2, т. 1 от Търговския закон и по чл. 25, ал. 1, т. 4 и 13 от Закона за банковата несъстоятелност за:

1. член на управителен или контролен орган на банка, в която БНБ е придобила след 1 октомври 1995 г. над 50 на сто от акциите с право на глас, ако лицето е избрано от компетентния орган след придобиването от БНБ на дялово участие в такъв размер, не е било преди това член на неин управителен или контролен орган и е освободено от отговорност от общото събрание на акционерите на банката;

2. член на управителен или контролен орган на банка, в която „Банкова консолидационна компания“ – АД, е притежавала над 50 на сто от акциите с право на глас, ако лицето е избрано след 1 януари 1994 г. по предложение на „Банкова консолидационна компания“ – АД, не е било преди това член на управителен или контролен орган на банката и е освободено от отговорност от общото събрание на акционерите ѝ.

§ 12. Взаимоспомагателните кредитни кооперации на частни земеделски стопани, създадени по схемата за земеделски капиталов фонд съгласно сключени договори между правителството на Република България и Европейската комисия за усвояване на предоставени безвъзмездно финансови средства, продължават дейността си като финансови институции по смисъла на този закон и по ред, установен от Министерския съвет.

§ 13. Управителният съвет на БНБ издава наредби по прилагането на глави първа, втора, трета, четвърта, пета, седма, девета, десета, единадесета, дванадесета и тринадесета.

§ 14. В Търговския закон (обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм., бр. 25 от 1992 г., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 42, 59, 83, 86 и 104 от 1996 г., бр. 58, 100 и 124 от 1997 г., бр. 52 и 70 от 1998 г., бр. 33, 42, 64, 81, 90, 103 и 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г., бр. 28, 61 и 96 от 2002 г., бр. 19, 31 и 58

от 2003 г., бр. 31, 39, 42, 43, 66, 103 и 105 от 2005 г., бр. 38 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 187е, ал. 3 думата „небанкови“ се заличава.
2. В глава двадесет и девета „Банкови сделки“:
 - а) раздел IV с чл. 433 и 434 се отменя;
 - б) раздел IX с чл. 451, 452, 453 и 454 се отменя.
3. Създава се нова глава тридесет и седма с чл. 605–606а:

Глава тридесет и седма
ДОГОВОР ЗА НАЕМ НА СЕЙФ
Определение

Чл. 605. (1) С договора за наем на сейф наемодателят предоставя на наемателя за определен срок срещу възнаграждение ползването на сейф в охраняемо помещение. Сейфът служи за съхраняване на ценности и ценни книги, други вещи и документи. До съдържанието на сейфа достъп има само наемателят.

(2) Договорът за наем на сейф може да бъде с обявено или необявено пред наемодателя съдържание на вложеното.

(3) Наемодателят няма право да притежава копие от ключа на сейфа, предаден на наемателя.

Забранени предмети

Чл. 606. (1) В сейфа не могат да се поставят предмети, застрашаващи сигурността на сейфа и на наемодателя, и вещи, чието приемане е забранено от закона.

(2) Наемодателят контролира по подходящ начин спазването на изискването на ал. 1, без да се разкрива съдържанието на вложеното, когато то не е обявено.

(3) При неизпълнение на задължението по ал. 1 наемодателят може незабавно да развали договора.

Права на наемодателя при неплащане

Чл. 606а. (1) При разваляне на договора поради неплащане на уговореното възнаграждение наемодателят може да поиска отваряне и установяване на съдържанието на сейфа с участие на нотариус. Намерените в сейфа предмети остават за пазене при наемодателя, на който се дължи обезщетение за разноските и възнаграждение.

(2) За вземанията си по договора наемодателят има право на задържане върху вложеното в сейфа.“

4. В чл. 655, ал. 2:

а) в т. 8 след думите „ал. 2“ се добавя „от този закон или чл. 29, ал. 1, т. 6 или 7 от Закона за банковата несъстоятелност“;

б) точка 9 се изменя така:

„9. по отношение на него да не е прилагана мярка по чл. 65, ал. 2, т. 11 от Закона за банките или по чл. 103, ал. 2, т. 14 от Закона за кредитните институции.“

§ 15. В Закона за банковата несъстоятелност (обн., ДВ, бр. 92 от 2002 г.; изм., бр. 67 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 31 и 105 от 2005 г., бр. 30 и 34 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 1:

а) досегашният текст става ал. 1;

б) създава се ал. 2:

„(2) За производството по несъстоятелност за банка, която има клонове в държави членки, се прилагат и разпоредбите на глава тринадесета от Закона за кредитните институции.“

2. В чл. 3, ал. 2 думите „чл. 21, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции“.

3. В чл. 8:

а) в ал. 1 думите „чл. 21, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции“;

б) създава се нова ал. 2:

„(2) Производство по несъстоятелност се открива и за банка в производство по ликвидация, за която по реда на чл. 125 или 130 от Закона за кредитните институции е установено, че е в състояние на неплатежоспособност.“;

в) досегашната ал. 2 става ал. 3;

г) досегашната ал. 3 става ал. 4 и в нея думите „чл. 21, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции“, а пред думите „по-късно“ се добавя „не“;

д) досегашната ал. 4 става ал. 5 и в нея думите „чл. 21, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции“.

4. В чл. 9 ал. 2 се изменя така:

„(2) В искането на Централната банка по ал. 1 се посочват само основанията или основанията по чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции, въз основа на които е отнет лицензът. В случаите по чл. 125 или 130 от Закона за кредитните институции в искането се посочват само основанията или основанията за неплатежоспособност на банката, въз основа на които е издадена заповедта на управителя.“

5. В чл. 11:

а) в ал. 1 числото „10“ се заменя с „15“;

б) създават се нови ал. 4 и 5:

„(4) Акционерите, които към датата на отнемане на лиценза за извършване на банкова дейност са притежавали повече от 5 на сто от капитала на

банката, могат да встъпят в производството по разглеждане на искането на Централната банка.

(5) Ако актът на Централната банка по чл. 9, ал. 3 е влязъл в сила, съдът открива производство по несъстоятелност за банката.“;

в) създава се ал. 6:

„(6) В случаите, когато актът на Централната банка по чл. 9, ал. 3 не е влязъл в сила поради обжалването му по съдебен ред, съдът спира производството до приключване на административноправния спор. Спирането на производството не е пречка за налагане на предварителни обезпечителни мерки.“;

г) досегашните ал. 4 и 5 стават съответно ал. 7 и 8.

6. В чл. 13, ал. 1 в текста преди т. 1 думите „на този закон във връзка с чл. 21, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „и ако са налице условията по чл. 11, ал. 5“.

7. В чл. 14 накрая се добавя „или ако с влязло в сила решение актът на Централната банка по чл. 9, ал. 3 бъде отменен“.

8. В чл. 18, ал. 2 думите „Закона за банките“ се заменят със „Закона за кредитните институции“.

9. В чл. 21, ал. 1 думите „чл. 21, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции“.

10. В чл. 56:

а) в ал. 1 думите „банкова касетка“ се заменят със „сейф“;

б) в ал. 2 думите „банкови касетки“ се заменят със „сейфове“;

в) в ал. 3 в изречение първо думите „Банкова касетка, която не е освободена“ се заменят със „Сейф, който не е освободен“, а в изречение второ думата „касетката“ се заменя със „сейфа“.

11. В чл. 59, ал. 4 думите „чл. 21, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции“.

12. В чл. 80, ал. 5 след думата „предприятие“ се поставя запетая и думите „от списъка по чл. 61, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „което отговаря на изискванията на чл. 76 от Закона за кредитните институции“.

§ 16. В Закона за гарантиране на влоговете в банките (обн., ДВ, бр. 49 от 1998 г.; изм., бр. 73, 153 и 155 от 1998 г., бр. 54 от 1999 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 92 и 118 от 2002 г., бр. 31 и 39 от 2005 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 5, ал. 1 т. 7 се изменя така:

„7. финансовите институции по чл. 3 от Закона за кредитните институции;“.

2. В чл. 8, т. 2 думите „ал. 2“ се заменят с „ал. 3“.

3. В чл. 10, ал. 3 думите „небанкови финансови институции по смисъла на чл. 1, ал. 5 от Закона за банките“ се заменят с „финансови институции по смисъла на чл. 3 от Закона за кредитните институции“.

4. В чл. 12:

а) в ал. 1 се създава т. 9:

„9. взема решения за придобиване на акции в банка при условията и по реда на чл. 118, ал. 1 от Закона за кредитните институции, както и за прехвърлянето им.“;

б) в ал. 2 думите „чл. 52 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 62 от Закона за кредитните институции“;

в) създава се нова ал. 4:

„(4) За вземане на решенията по ал. 1, т. 9 Българската народна банка предоставя на фонда необходимата информация.“;

з) досегашната ал. 4 става ал. 5.

5. В чл. 19 думите „чл. 21, ал. 2 или чл. 65, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят със „Закона за кредитните институции“.

6. В чл. 20, ал. 3 след думите „чл. 65, ал. 2 от Закона за банките“ се добавя „или по чл. 103, ал. 2 от Закона за кредитните институции“.

7. В чл. 22:

а) създава се нова ал. 2:

„(2) Средствата по фонда могат да се използват и за придобиване на акции в банка в случаите по чл. 118, ал. 1 от Закона за кредитните институции, ако фондът прецени, че по този начин могат да бъдат предотвратени по-големи разходи за изплащане на суми по гарантирани влогове.“;

б) досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 17. В Закона за Българската народна банка (обн., ДВ, бр. 46 от 1997 г.; изм., бр. 49 и 153 от 1998 г., бр. 20 и 54 от 1999 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 10 и 39 от 2005 г., бр. 37 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 13, ал. 1 думите „банковата и търговската тайна“ се заменят с „банковата, търговската или друга правнозащитена тайна“.

2. В чл. 16:

а) точка 3 се изменя така:

„3. определя лихвите, таксите и комисионите във връзка с дейността на банката;“

б) точка 15 се изменя така:

„15. издава, отказва издаване и отнема лицензи на банки и дружества за електронни пари при условията и по реда на Закона за кредитните институции;“

в) създава се т. 16:

„16. поставя банки и дружества за електронни пари под специален надзор при условията и по реда на Закона за кредитните институции;“.

3. В чл. 20, ал. 3 изречение трето се заличава.

4. В чл. 23:

а) създава се нова ал. 1:

„(1) Служебна тайна е информацията, свързана с подготовката за производство на български банкноти и монети; техническите параметри на сензорите за четене на защитни елементи на български банкноти и монети; системите за физическа защита и информационна сигурност на банката и дъщерните ѝ дружества; информацията, свързана с транспортирането и охраната на ценни пратки и на други факти и обстоятелства, нерегламентираният достъп до които би се отразил неблагоприятно на интересите на държавата или на друг правнозащитен интерес, определени от управителя на Българската народна банка съгласно чл. 26, ал. 3 от Закона за защита на класифицираната информация.“;

б) в ал. 2 думите „банкова или търговска тайна“ се заменят с „банкова, търговска или друга правнозащитена тайна“.

5. В чл. 27:

а) в ал. 1 думите „могат да бъдат заменени или обменени“ се заменят с „Българската народна банка и банките заменят или обменят“;

б) в ал. 2 след думата „къщи“ се поставя запетая, а думите „и обменните бюра“ се заменят с „обменните бюра и доставчиците на услуги“;

в) в ал. 3 думите „Институциите по ал. 2“ се заменят с „Лицата по ал. 2, както и компетентните държавни органи“;

г) създава се нова ал. 5:

„(5) Банките и доставчиците на услуги отделят негодните за наличнопаричното обращение български банкноти и монети. Те не предоставят на клиенти такива банкноти и монети.“;

д) създават се ал. 6 и 7:

„(6) Банките и доставчиците на услуги предават на Българската народна банка негодните за наличнопаричното обращение банкноти и монети.

(7) Възпроизвеждане на български банкноти и монети се извършва след писмено съгласие на Българската народна банка.“;

е) досегашната ал. 5 става ал. 8.

б. Член 42 се изменя така:

„**Чл. 42.** Българската народна банка съставя платежния баланс и води паричната и лихвената статистика, както и статистиката на финансовите сметки на страната. За целта всички държавни и общински органи и юридически и физически лица са длъжни да представят на Българската народна банка информация по определен от нея ред.“

7. Наименованието „Допълнителна разпоредба“ се изменя така: „Допълнителни разпоредби“.

8. В допълнителните разпоредби се създава § 1а:

„§ 1а. Под „доставчик на услуги“ се разбира лице, което извършва по занятие дейности и операции с банкноти и монети, включващи тяхното категоризиране, съхранение, транспортиране и/или разпространение.“

§ 18. В Закона за мерките срещу изпирането на пари (обн., ДВ, бр. 85 от 1998 г.; изм., бр. 1 от 2001 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 103 и 105 от 2005 г., бр. 30 и 54 от 2006 г.) в чл. 3, ал. 2 т. 1 се изменя така:

„1. Българската народна банка, кредитните институции, които извършват дейност на територията на Република България, финансовите къщи, обменните бюра, както и лицата, предоставящи услуги по паричен превод от страната за чужбина или обратно, действащи от свое или от чуждо име;“

§ 19. В Закона за паричните преводи, електронните платежни инструменти и платежните системи (обн., ДВ, бр. 31 от 2005 г.; изм., бр. 99 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 25 се създава ал. 3:

„(3) При извършване на презгранични преводи в евро в размер до 50 000 евро между Република България и друга държава – членка на Европейското икономическо пространство, всяка изпълняваща институция прилага същите такси и комисиони, които се прилагат от нея при идентични преводи в евро, извършени в Република България.“

2. Създава се чл. 40а:

„Такси и комисиони при презгранични електронни платежни трансакции

Чл. 40а. (1) Презгранични електронни платежни трансакции са:

1. извършените чрез ЕПИ презгранични преводи на средства с изключение на преводите, наредени и изпълнени от лица, които извършват презгранични преводи и/или презгранични електронни платежни трансакции като част от своята търговска дейност;

2. презграничното теглене на пари в брой чрез ЕПИ или зареждането и отнемането на парична стойност върху/от ЕПИ чрез терминални устройства в търговските помещения на издателя или на лице, сключило договор за приемане на платежния инструмент.

(2) При извършване на презгранични електронни платежни трансакции в евро в размер до 50 000 евро между Република България и друга държава – членка на Европейското икономическо пространство, всяко лице, което извършва презгранични преводи и/или презгранични електронни платежни трансакции като част от своята търговска дейност, прилага същите такси и комисиони, които се прилагат от него при идентични трансакции в евро, извършени в Република България.“

3. В чл. 60, ал. 3, т. 1 думите „свс седалище в Република България“ се заличават.

§ 20. В Закона за достъп до обществената информация (обн., ДВ, бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 1 и 45 от 2002 г., бр. 103 от 2005 г., бр. 24 и 30 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 7, ал. 1 думите „класифицирана информация, представляваща държавна или“ се заменят с „класифицирана информация или“.

2. В чл. 37, ал. 1, т. 1 думите „информация, представляваща държавна или служебна тайна“ се заменят с „информация или друга защитена тайна в случаите, предвидени със закон“.

§ 21. В Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност (обн., ДВ, бр. 55 от 2003 г.; попр., бр. 59 от 2003 г.; изм., бр. 107 от 2003 г., бр. 39 и 52 от 2004 г., бр. 31 и 87 от 2005 г., бр. 24 и 38 от 2006 г.) в приложението към чл. 9, ал. 1, т. 2 т. 1 се изменя така:

„1. Банкова дейност, дейност като дружество за електронни пари, както и дейност като системен оператор на платежни системи.“

§ 22. В Закона за публичното предлагане на ценни книжа (обн., ДВ, бр. 114 от 1999 г.; изм., бр. 63 и 92 от 2000 г., бр. 28, 61, 93 и 101 от 2002 г., бр. 8, 31, 67 и 71 от 2003 г., бр. 37 от 2004 г., бр. 19, 31, 39, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30, 33 и 34 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 54:

а) в ал. 4, т. 1 думите „чл. 1, ал. 1 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 2, ал. 1 от Закона за кредитните институции“;

б) в ал. 6 думите „при условията и по реда на Закона за банките“ се заличават;

в) в ал. 7 думите „които са получили лиценз за извършване на сделки при условията и по реда на Закона за банките“ се заличават.

2. В чл. 56а, ал. 2 думите „Закона за банките“ се заменят със „Закона за кредитните институции“.

3. В чл. 77б, ал. 1, т. 2 думите „чл. 21, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 36, ал. 2 от Закона за кредитните институции“.

4. В чл. 77о, ал. 1 думите „чл. 21, ал. 2 или чл. 65, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят със „Закона за кредитните институции“.

5. В чл. 173, ал. 2:

а) в т. 2 думите „при условията и по реда на Закона за банките“ се заличават;

б) в т. 5 накрая се добавя „или по чл. 103, ал. 2, т. 14, 19 или 20 от Закона за кредитните институции“.

б. В § 3 от преходните и заключителните разпоредби ал. 2 се отменя.

§ 23. В Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм. бр. 30, 33 и 34 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 143, ал. 4 думите „чл. 52 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 62 от Закона за кредитните институции“.

2. В чл. 212, ал. 3 думите „небанковите финансови“ се заменят с „финансовите“, а думите „банкови касетки“ се заменят със „сейфове“.

3. В чл. 262, ал. 1 думите „на банкови касетки“ се заменят с „в сейфове“.

§ 24. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. – Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 64 от

2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34 и 56 от 2006 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 123а, ал. 2, т. 5 накрая се добавя „или по чл. 103, ал. 2, т. 14, 19 или 20 от Закона за кредитните институции“.

2. В чл. 344, ал. 5 думите „чл. 65, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 103, ал. 2 от Закона за кредитните институции“.

§ 25. В Наказателния кодекс (обн. ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г., бр. 97 от 1995 г. – Решение № 19 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г., бр. 120 от 1997 г. – Решение № 19 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г., бр. 98 от 2000 г. – Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г.) в чл. 227б, ал. 4 думите „Закона за банките“ се заменят със „Закона за кредитните институции“.

§ 26. Във Валутния закон (обн., ДВ, бр. 83 от 1999 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 60 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 43 и 54 от 2006 г.) в чл. 16, ал. 5 думите „чл. 64 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 80 от Закона за кредитните институции“.

§ 27. В Закона за държавната финансова инспекция (ДВ, бр. 33 от 2006 г.) в чл. 10, ал. 3 думите „чл. 52, ал. 5, т. 3 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 62, ал. 6, т. 5 от Закона за кредитните институции“.

§ 28. В Закона за ипотечните облигации (ДВ, бр. 83 от 2000 г.) в § 2, ал. 3 от допълнителните разпоредби думите „чл. 41, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 73, ал. 3 от Закона за кредитните институции“.

§ 29. В Закона за Комисията за финансов надзор (обн., ДВ, бр. 8 от 2003 г.; изм., бр. 31, 67 и 112 от 2003 г., бр. 85 от 2004 г., бр. 39, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 15, ал. 1, т. 5 думите „чл. 65, ал. 2 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 103, ал. 2 от Закона за кредитните институции“.

2. В чл. 18, ал. 7 думите „чл. 52 от Закона за банките“ се заменят с „чл. 62 от Закона за кредитните институции“.

§ 30. В Закона за корпоративното подоходно облагане (обн., ДВ, бр. 115 от 1997 г.; попр., бр. 19 от 1998 г.; изм., бр. 21 и 153 от 1998 г., бр. 12, 50, 51, 64, 81,

103, 110 и 111 от 1999 г., бр. 105 и 108 от 2000 г., бр. 34 и 110 от 2001 г., бр. 45, 61, 62 и 119 от 2002 г., бр. 42 и 109 от 2003 г., бр. 18, 53 и 107 от 2004 г., бр. 39, 88, 91, 102, 103 и 105 от 2005 г., бр. 30 и 34 от 2006 г.) в § 1, т. 47 от допълнителните разпоредби думите „небанкови финансови институции по Закона за банките“ се заменят с „финансови институции по Закона за кредитните институции“.

§ 31. В Закона за мерките срещу финансирането на тероризма (обн., ДВ, бр. 16 от 2003 г.; изм., бр. 31 от 2003 г., бр. 19 от 2005 г.) в § 1 от допълнителната разпоредба думите „сделките по чл. 1 и 2 от Закона за банките“ се заменят с „дейностите по чл. 2, ал. 1 и 2 от Закона за кредитните институции“.

§ 32. В Закона за защита на конкуренцията (обн., ДВ, бр. 52 от 1998 г., бр. 112 от 1998 г. – Решение № 22 на Конституционния съд от 1998 г.; изм., бр. 81 от 1999 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 9 и 107 от 2003 г., бр. 105 от 2005 г., бр. 37 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 23, т. 1 в текста преди буква „а“ думата „небанкови“ се заличава.

2. В чл. 24, ал. 5 думата „небанкови“ се заличава.

§ 33. В Закона за насърчаване на инвестициите (обн., ДВ, бр. 97 от 1997 г.; попр., бр. 99 от 1997 г.; изм., бр. 29 и 153 от 1998 г., бр. 110 от 1999 г., бр. 28 от 2002 г., бр. 37 от 2004 г.; попр., бр. 40 от 2004 г.; изм., бр. 34 от 2006 г.) в чл. 12, ал. 2 думата „небанкови“ се заличава.

§ 34. В Закона за подпомагане на земеделските производители (обн., ДВ, бр. 58 от 1998 г.; изм., бр. 79 и 153 от 1998 г., бр. 12, 26, 86 и 113 от 1999 г., бр. 24 от 2000 г., бр. 34 и 41 от 2001 г., бр. 46 и 96 от 2002 г., бр. 18 от 2004 г., бр. 14 и 105 от 2005 г., бр. 18, 30 и 34 от 2006 г.) в чл. 35, ал. 2 думите „Закона за банките“ се заменят със „Закона за кредитните институции“.

§ 35. В Закона за защита на потребителите (обн., ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм., бр. 30, 51 и 53 от 2006 г.) се правят следните изменения:

1. В § 13, т. 12, буква „к“ от допълнителните разпоредби думите „банкови касетки“ се заменят със „сейфове“.

2. В § 34 от преходните и заключителните разпоредби думите „ал. 2, т. 7“ се заменят с „ал. 2, т. 8“.

§ 36. Законът влиза в сила от деня на влизане в сила на Договора за присъединяване на Република България към Европейския съюз, с изключение на § 35, т. 2, която влиза в сила от деня на обнародването на закона в „Държавен вестник“.

Законът е приет от 40-ото Народно събрание на 13 юли 2006 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Приложение към чл. 57, ал. 3
(Ново – ДВ, бр. 62 от 2015 г., в сила от 14 август 2015 г., изм. – ДВ, бр. 25
от 2022 г., в сила от 8 юли 2022 г.)

ОБРАЗЕЦ НА ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН ЗА ВЛОЖИТЕЛИТЕ

Основна информация относно защитата на влоговете

Влоговете в (да се въведе наименованието на банката) са защитени от:	Фонд за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ)
Гарантиран размер:	196 000 лв. на един вложител в една банка
Ако притежавате повече влогове в една банка:	Всички Ваши влогове в същата банка се „сумират“ и за общата сума се прилага гарантираният размер – 196 000 лв. ¹
Ако притежавате съвместен влог заедно с друго лице (лица):	Гарантираният размер – 196 000 лв., се прилага за всеки отделен вложител ²
Срок за изплащане на гарантирани суми в случай на неплатежеспособност на банката:	7 работни дни ³
Парична единица, използвана при изплащане на гарантирани суми:	Гарантираните суми по влоговете се изплащат в български левове.
За контакт:	Фонд за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ) Адрес: Тел:, факс:, e-mail: contact@dif.bg URL: http://dif.bg
За повече информация:	www.dif.bg
Потвърждение за получаване от страна на вложителя:	

¹ Ако даден влог е неналичен, тъй като банка не е в състояние да посрещне финансовите си задължения, ФГВБ изплаща влоговете на вложителите. Максималният размер, който може да бъде изплатен, е 196 000 лв. на банка. Това означава, че всички влогове в една банка се сумират, за да се определи размерът на гаранцията. Например, ако един вложител има спестовна сметка, по която има 180 000 лв., и разплащателна сметка, по която има 40 000 лв., на този вложител ще бъдат изплатени само 196 000 лв.

² При съвместни влогове ограничението – 196 000 лв., важи за всеки вложител поотделно.

Повече информация можете да получите на уебсайта на ФГВБ: www.dif.bg.

³ Изплащане на гарантирани суми.

Задължената схема за гарантиране на влоговете е:

Фонд за гарантиране на влоговете в банките (ФГВБ)

ФГВБ ще започне изплащане на влоговете Ви в размер до 196 000 лв. в срок най-късно до 7 работни дни от датата на издаване на акт по чл. 20, ал. 1 от Закона за гарантиране на влоговете в банките.

Друга важна информация

По принцип всички вложители, независимо дали са физически или юридически лица, са защитени чрез схемите за гарантиране на влоговете. Изключенията за определени влогове са посочени на уебсайта на задължената схема за гарантиране на влоговете. При искане Вашата банка ще Ви информира дали определени продукти са гарантирани, или не. Ако влоговете са гарантирани, банката потвърждава това и на извлеченията от съответната сметка.

ЗАКОН
за изменение и допълнение
на Закона за кредитните институции

(Обн. – ДВ, бр. 24 от 2009 г., в сила от 31 март 2009 г.)

.

Допълнителна разпоредба

§ 34. Този закон въвежда разпоредбите на Директива 2007/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 5 септември 2007 г. за изменение на Директива 92/49/ЕИО на Съвета и директиви 2002/83/ЕО, 2004/39/ЕО, 2005/68/ЕО и 2006/48/ЕО по отношение на процедурните правила и критериите за оценяване за предварителната оценка на придобиванията и увеличението на участия във финансовия сектор (ОВ, L 247/1 от 21 септември 2007 г.).

Преходни и заключителни разпоредби

§ 35. Лицензите на банките със седалище в Република България се актуализират в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон въз основа на подадено от тях заявление до БНБ, придружено от решение за промени в уставите им в съответствие с измененията по чл. 2, ал. 2. Лицензите на банките със седалище в трета държава, които осъществяват дейност в Република България чрез клон, се актуализират по същия ред след преценка на съответствието между чл. 2, ал. 2 и разрешения предмет на дейност на съответната банка. Актовете за актуализиране на лиценза се издават от управителя на БНБ.

§ 36. (1) Финансовите институции по чл. 3, ал. 2 се регистрират в БНБ в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон.

(2) Изискванията на чл. 3а, ал. 1, т. 1 относно правноорганизационната форма не се прилагат при регистриране на кооперациите по смисъла на § 12 от преходните и заключителните разпоредби.

§ 37. (1) Заварените при влизането в сила на този закон административни производства за издаване на разрешения по чл. 28 и 31 се приключват по досегашния ред.

(2) Лицата, действащи съгласувано, за които при влизане в сила на този закон възниква основание за одобрение по реда на чл. 28, подават заявление в тримесечен срок. Ако този срок не бъде спазен или не получат одобрение, БНБ може да приложи мярката по чл. 103, ал. 2, т. 15.

.

§ 50. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

ЗАКОН
за изменение и допълнение
на Закона за кредитните институции

(Обн. – ДВ, бр. 94 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.)

.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 22. До 31 декември 2012 г. срокът по чл. 92в, ал. 2 е 6 месеца.

§ 23. Законът влиза в сила от 31 декември 2010 г.

ЗАКОН
за изменение и допълнение
на Закона за кредитните институции

(Обн. – ДВ, бр. 27 от 25 март 2014 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 50 от 2015 г.)

.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 79. Изискването за оповестяване на всички елементи от информацията по чл. 70, ал. 6 се прилага от 1 януари 2015 г., с изключение на информацията по т. 1–3, която се оповестява в срок до 1 юли 2014 г.

§ 80. (1) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон финансовите институции, вписани в регистъра на БНБ, които са извършвали дейности по чл. 2, ал. 2, т. 8 и възнамеряват да предоставят една или повече инвестиционни услуги и/или да извършват една или повече инвестиционни дейности съгласно чл. 5, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти, подават в Комисията за финансов надзор документи за получаване на лиценз за извършване на дейност като инвестиционни посредници по Закона за пазарите на финансови инструменти.

(2) Финансовите институции по чл. 2, ал. 2, т. 8, вписани в регистъра на БНБ, които са извършвали и възнамеряват да извършват обмяна на валута в наличност, привеждат дейността си в съответствие с Валутния закон в срока по ал. 1.

(3) Финансовите институции, които към датата на влизането в сила на този закон извършват дейност по чл. 2, ал. 2, т. 10, не се регистрират в БНБ.

(4) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон всички регистрирани до влизането му в сила финансови институции връщат в БНБ издадените им удостоверения за регистрация и се пререгистрират в БНБ, ако отговарят на изискванията на чл. 3а, по рег. определен с наредба на БНБ.

(5) Заварените при влизането в сила на този закон административни производства за вписване на финансови институции в БНБ се приключват по новия ред.

(6) (Нова – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Финансовите институции по ал. 1 и 4, които са подали документи за получаване на лиценз, съответно за пререгистрация в законоустановения срок имат право да продължат да извършват своята дейност до получаване на лиценз, съответно регистрация.

§ 85. Параграф 43, т. 4, § 45, 46 и 47, § 48, т. 1, § 49, § 50 относно чл. 87б, ал. 4 и 5, и § 67, т. 4 влизат в сила от датата, на която изискването за ликвидно покритие стане приложимо в съответствие с делегирания акт, който Европейската комисия приема съгласно чл. 460 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за кредитните институции

(Обн. – ДВ, бр. 50 от 3 юли 2015 г.)

Преходни и заключителни разпоредби

§ 6. Разпоредбите на този закон се прилагат и за производствата по несъстоятелност на банки, открити до влизането му в сила. В тези случаи 6-месечният срок за оповестяване на сведенията по чл. 62, ал. 12, т. 1, 2, 3 и 4 и сроковете по чл. 62, ал. 15 започват да текат от датата на влизането в сила на този закон, а 6-месечният срок за оповестяване на сведенията по чл. 62, ал. 12, т. 5 и 6 започва да тече от датата на предоставяне на информацията по чл. 62, ал. 15, т. 2.

ЗАКОН
за изменение и допълнение
на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс

(Обн. – ДВ, бр. 63 от 4 август 2017 г.)

.....

Преходни и заключителни разпоредби

.....

§ 83. (1) Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на:

1. параграф 64, който влиза в сила от 1 януари 2022 г.;
2. параграф 68, т. 1, която влиза в сила от 1 януари 2018 г.;
3. параграф 68, т. 2, която влиза в сила от 30 юни 2017 г.;
4. параграф 69, който влиза в сила от 1 януари 2018 г.;
5. параграф 71, ал. 1, която влиза в сила от 26 април 2017 г.;
6. параграфи 6 и 72 – 82, които влизат в сила от 1 януари 2018 г.

(2) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон подзаконовите нормативни актове, които съдържат задължение за представяне на удостоверение за наличие или липса на задължения от лицата, се привеждат в съответствие с него.

Законът е приет от 44-тото Народно събрание на 20 юли 2017 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ЗАКОН
за изменение и допълнение
на Закона за кредитните институции

(Обн. – ДВ, бр. 97 от 5 декември 2017 г.)

.....

Заключителни разпоредби

.....

§ 11. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.

ЗАКОН
за изменение и допълнение
на Закона за кредитните институции

(Обн. – ДВ, бр. 51 от 19 юни 2018 г., в сила от 1 юли 2018 г.)

.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 2. Разпоредбите на чл. 58, ал. 5 и 6 се прилагат и за договорите за кредит, сключени до 1 юли 2018 г., по които за референтен лихвен процент се ползва пазарен индекс като LIBOR, EURIBOR или SOFIBOR, освен ако не е договорено друго.

§ 3. В Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители (обн., ДВ., бр. 59 от 2016 г.; изм., бр. 97 от 2016 г., бр. 103 от 2017 г. и бр. 20 от 2018 г.) в чл. 25 се създават ал. 6, 7 и 8:

„(6) Когато бенчмарк за лихвен процент, ползван от кредитор за референтен лихвен процент по договори за кредит, се промени съществено или вече не се изготвя, кредиторът прилага план за действие, изготвен съгласно чл. 28, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на Директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ, L 171/1 от 29 юни 2016 г.).

(7) Кредиторът уведомява потребителя по реда на чл. 28 за промените в договора за кредит, произтичащи от прилагането на плана по ал. 6. Към момента на прилагането на плана по ал. 6 новият лихвен процент по договора за кредит не може да е по-висок от размера на лихвения процент по договора преди този момент.

(8) Когато потребителят предсрочно погаси задълженията си по договора за кредит поради промяна в договора, произтичаща от прилагането на плана по ал. 6, обезщетение по чл. 41, ал. 3 не се дължи.“

§ 4. Разпоредбите на чл. 25, ал. 6, 7 и 8 от Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители се прилагат и за договорите за кредит за недвижими имоти на потребители, сключени до 1 юли 2018 г., по които за референтен лихвен процент се ползва пазарен индекс като LIBOR, EURIBOR или SOFIBOR.

§ 5. В Закона за потребителския кредит (обн., ДВ., бр. 18 от 2010 г.; изм., бр. 58 от 2010 г., бр. 91 от 2012 г., бр. 30 от 2013 г., бр. 35 и 61 от 2014 г., бр. 14 и 57 от 2015 г., бр. 59 от 2016 г. и бр. 20 от 2018 г.) в чл. 33а се създават ал. 5 и 6:

„(5) Когато бенчмарк за лихвен процент, ползван от кредитор за референтен лихвен процент по договори за кредит, се промени съществено или вече не се изготвя, кредиторът прилага план за действие, изготвен съгласно чл. 28, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/1011 на Европейския парламент и на Съвета от 8 юни 2016 г. относно индекси, използвани като бенчмаркове за целите на финансови инструменти и финансови договори или за измерване на резултатите на инвестиционни фондове, и за изменение на Директиви 2008/48/ЕО и 2014/17/ЕС и на Регламент (ЕС) № 596/2014 (ОВ, L 171/1 от 29 юни 2016 г.).

(6) Кредиторът уведомява потребителя по реда на чл. 14 за промените в договора за кредит, произтичащи от прилагането на плана по ал. 5. Към момента на прилагането на плана по ал. 5 новият лихвен процент по договора за кредит не може да е по-висок от размера на лихвения процент по договора преди този момент.“

§ 6. Разпоредбите на чл. 33а, ал. 5 и 6 от Закона за потребителския кредит се прилагат и за договорите за потребителски кредит, сключени до 1 юли 2018 г., по които за референтен лихвен процент се ползва пазарен индекс като LIBOR, EURIBOR или SOFIBOR.

§ 7. Законът влиза в сила от 1 юли 2018 г.

Законът е приет от 44-тото Народно събрание на 6 юни 2018 г. и е погледнат с официалния печат на Народното събрание.

ЗАКОН за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпирането на пари

(обн., ДВ, бр. 94 от 2019 г.)

.....

Преходни и заключителни разпоредби

.....

§ 58. В срок до 10 септември 2020 г. Българската народна банка предприема действия и създава необходимата организация във връзка с подаването от страна на банките, платежните институции и дружествата за електронни пари на необходимата допълнителна информация и въвеждането ѝ в електронната информационна система по чл. 56а от Закона за кредитните институции.

ЗАКОН
за изменение и допълнение
на Закона за кредитните институции

(Обн., ДВ, бр. 12 от 21 февруари 2021 г.)

.....

Преходни и заключителни разпоредби

§ 70. (1) В срок до 28 юни 2021 г. финансовите холдинги майки и финансовите холдинги майки със смесена дейност, извършващи дейност към 27 юни 2019 г., подават заявление за одобрение по чл. 35а.

(2) Ако финансов холдинг или финансов холдинг със смесена дейност не подаде заявление в срока по ал. 1, БНБ прилага надзорни мерки по чл. 103б.

(3) В срока по ал. 1 БНБ може да упражнява всички надзорни правомощия, които са ѝ възложени с този закон, спрямо финансовите холдинги или финансовите холдинги със смесена дейност, които подлежат на одобрение по чл. 35а, за целите на надзора на консолидирана основа.

§ 71. Група от трета държава, на която общата стойност на активите в Европейския съюз към 27 юни 2019 г. е равна на или по-голяма от 40 милиарда евро, трябва в срок до 30 декември 2023 г. да има едно или две междинни предприятия майки от Европейския съюз в съответствие с чл. 101а.

§ 72. В Закона за банковата несъстоятелност (обн., ДВ, бр. 92 от 2002 г.; изм., бр. 67 от 2003 г., бр. 36 от 2004 г., бр. 31 и 105 от 2005 г., бр. 30, 34, 59 и 80 от 2006 г., бр. 53 и 59 от 2007 г., бр. 67 от 2008 г., бр. 105 от 2011 г., бр. 98 от 2014 г., бр. 22, 41, 50, 61, 62 и 94 от 2015 г., бр. 33 и 95 от 2016 г., бр. 20, 91 и 103 от 2017 г., бр. 22 от 2018 г. и бр. 33 и 83 от 2019 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 12а, ал. 2:

а) в т. 10 думите „или по чл. 116, ал. 2, т. 2 – 4 от Закона за кредитните институции“ се заличават;

б) в т. 11 думите „като посочените в чл. 60, ал. 1 и 2 срокове се изчисляват спрямо датата на поставянето на банката под специален надзор при условията и по реда на глава единадесета, раздел VIII от Закона за кредитните институции, включващ наложена мярка по чл. 116, ал. 2, т. 2 от същия закон“ и запетаята пред тях се заличават.

2. В чл. 59 ал. 5 се изменя така:

„(5) Недействително по отношение на кредиторите на несъстоятелността освен за частта, която всеки от тях би получил при разпределението на осребреното имущество, е всяко прихващане, независимо от това кога са възникнали двете насрещни задължения, което е извършено от кредитор или от банката след началната дата на неплатежоспособността.“

3. В чл. 94 се създава ал. 4:

„(4) Когато вземане по ал. 1, т. 13 – 15 е само частично признато като произтичащо от инструмент на собствения капитал, за целите на разпределението цялото вземане се счита като произтичащо от съответния инструмент на собствения капитал.“

§ 73. Параграф 72 не се прилага за производствата по несъстоятелност по Закона за банковата несъстоятелност, открити до влизането в сила на закона.

§ 74. В Закона за пазарите на финансови инструменти (обн., ДВ, бр. 15 от 2018 г.; попр., бр. 16 от 2018 г.; изм., бр. 24 и 98 от 2018 г., бр. 17, 83, 94 и 102 от 2019 г. и бр. 26, 28 и 64 от 2020 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 129, ал. 3 думите „в 7-дневен срок от датата на одиторския доклад“ се заменят с „незабавно“.

2. В чл. 230 ал. 2 се изменя така:

„(2) Група по смисъла на тази глава е група по смисъла на чл. 4, параграф 1, т. 138 от Регламент (ЕС) № 575/2013.“

3. В чл. 231:

а) в ал. 1:

аа) в т. 1 накрая се добавя „и нито едно от дъщерните ѝ дружества не е кредитна институция“;

бб) в т. 2 накрая се поставя запетая и се добавя „нито едно от дъщерните ѝ дружества не е кредитна институция, лицензирана в държава членка, и няма други дъщерни дружества инвестиционни посредници“;

вв) точка 3 се изменя така:

„3. предприятие майка на два или повече инвестиционни посредника, лицензирани в Република България и в една или повече други държави членки, е един и същ финансов холдинг майка в държава членка, финансов холдинг майка от Европейския съюз, финансов холдинг майка със смесена дейност от Европейския съюз или финансов холдинг майка със смесена дейност в държава членка, в групата няма кредитна институция, лицензирана в държава членка, и инвестиционният посредник с най-голямо балансово число в групата е този, който е лицензиран в Република България;“

гг) създава се т. 4:

„4. е изискана консолидация съгласно чл. 18, параграф 3 или 6 от Регламент (ЕС) № 575/2013 от комисията и инвестиционният посредник, лицензиран в Република България, е с по-голямо балансово число от другите инвестиционни посредници.“;

б) алинея 2 се изменя така:

„(2) В случаите по ал. 1, т. 3 и 4, когато комисията осъществява надзор на индивидуална основа над повече от един инвестиционен посредник, лицензирани в Република България, в рамките на групата, комисията осъществява и

надзор на консолидирана основа, когато сумата на балансовите числа на инвестиционните посредници, лицензирани в Република България, е по-голяма от сумата на балансовите числа на инвестиционните посредници, обект на надзор на индивидуална основа от всеки от другите компетентни органи.“;

в) алинеи 3 и 4 се отменят;

з) в ал. 5 в изречение първо думите „условията по“ се заличават, накрая се добавя „или необходимостта да се гарантира непрекъснатост на надзора на консолидирана основа“, а в изречение трето след думите „предприятие майка“ се добавя „от Европейския съюз“, а думите „в държава членка, учредени в Република България“ се заменят с „от Европейския съюз“;

г) в ал. 6 думите „условията по ал. 2 – 4“ се заменят с „изискванията по ал. 1 и 2“.

4. В чл. 258, ал. 3, т. 4 думите „чл. 103, ал. 8“ се заменят с „чл. 103, ал. 10“.

§ 75. В Закона за гарантиране на влоговете в банките (обн., ДВ, бр. 62 от 2015 г.; изм., бр. 96 и 102 от 2015 г., бр. 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 20 и 27 от 2018 г. и бр. 17 и 37 от 2019 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 17, ал. 4 думите „чл. 144, ал. 1 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници“ се заменят с „чл. 19“.

2. В чл. 30:

а) в ал. 4 думите „чл. 103, ал. 2, т. 4 – 9, 13 – 15, 17 – 21, 23 и 24“ се заменят с „чл. 103, ал. 2, т. 4 – 9, 13 – 15, 17 – 22, 24 и 25“;

б) в ал. 5 думите „чл. 36, ал. 1 и 2“ се заменят с „чл. 36, ал. 1, 2 и 3“;

в) в ал. 15 думите „до 1 март“ се заменят с „до 31 март“.

§ 76. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г.; Решение № 5 на Конституционния съд от 2000 г. – бр. 55 от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 21, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59 и 68 от 2006 г.; попр., бр. 76 от 2006 г.; изм., бр. 80, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41, 52, 53, 64, 77, 97, 100, 109 и 113 от 2007 г., бр. 33, 43, 67, 69, 89, 102 и 109 от 2008 г., бр. 23, 25, 35, 41, 42, 93, 95, 99 и 103 от 2009 г., бр. 16, 19, 43, 49, 58, 59, 88, 97, 98 и 100 от 2010 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 45 от 2011 г.; изм., бр. 60, 77 и 100 от 2011 г., бр. 7, 21, 38, 40, 44, 58, 81, 89, 94 и 99 от 2012 г., бр. 15, 20, 70, 98, 104, 106, 109 и 111 от 2013 г., бр. 1, 18, 27, 35, 53 и 107 от 2014 г., бр. 12, 14, 22, 54, 61, 79, 95, 98 и 102 от 2015 г., бр. 62, 95, 98 и 105 от 2016 г., бр. 62, 92, 99 и 103 от 2017 г., бр. 7 и 15 от 2018 г.; попр., бр. 16 от 2018 г.; изм., бр. 17, 30, 46, 53, 64, 77, 88, 98, 102 и 105 от 2018 г., бр. 12, 35, 83, 94 и 99 от 2019 г. и бр. 26, 28, 51, 64, 69, 103 и 109 от 2020 г.) в чл. 123а, ал. 2, т. 5 думите „чл. 103, ал. 2, т. 16, 23 или 24“ се заменят с „чл. 103, ал. 2, т. 16 или 24“.

§ 77. В Закона за Българската народна банка (обн., ДВ, бр. 46 от 1997 г.; изм., бр. 49 и 153 от 1998 г., бр. 20 и 54 от 1999 г., бр. 109 от 2001 г., бр. 45 от

2002 г., бр. 10 и 39 от 2005 г., бр. 37, 59 и 108 от 2006 г., бр. 52 и 59 от 2007 г., бр. 24, 42 и 44 от 2009 г., бр. 97 и 101 от 2010 г., бр. 48 и 62 от 2015 г., бр. 51 и 59 от 2016 г., бр. 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 20 и 106 от 2018 г., бр. 37 и 83 от 2019 г. и бр. 13 и 14 от 2020 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Член 3 се отменя.

2. В чл. 13, ал. 1 след думите „съдействат за“ се добавя „независимо“.

3. В чл. 16, т. 16 след думите „от закона случаи“ се добавя „включително“.

§ 78. В Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (обн., ДВ, бр. 7 от 2018 г.; изм., бр. 20, 21, 41 и 98 от 2018 г., бр. 1, 17, 79 и 83 от 2019 г. и бр. 69 и 70 от 2020 г.) в чл. 80, ал. 1 след думата „Конституцията“ се добавя „или Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка“.

§ 79. В Закона за изменение и допълнение на Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ДВ, бр. 42 от 2016 г.) в § 42 от преходните и заключителните разпоредби думите „2020 г.“ се заменят с „2021 г.“, а думите „при условие че Европейската комисия приеме регулаторни технически стандарти за определянето му“ се заменят със „съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2019/815 на Комисията относно европейския единен електронен формат от 17 декември 2018 г. за допълнение на Директива 2004/109/ЕО на Европейския парламент и на Съвета чрез регулаторни технически стандарти за определянето на единния електронен формат за отчитане (ОВ, L 143/1 от 29 май 2019 г.)“.

§ 80. В Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране (обн., ДВ, бр. 77 от 2011 г.; изм., бр. 21 от 2012 г., бр. 109 от 2013 г., бр. 27 от 2014 г., бр. 22 и 34 от 2015 г., бр. 42, 76 и 95 от 2016 г., бр. 62, 95 и 103 от 2017 г., бр. 15, 20, 24, 27 и 77 от 2018 г., бр. 83, 94 и 102 от 2019 г. и бр. 26, 28 и 64 от 2020 г.) в чл. 35, ал. 1, т. 5 думите „чл. 103, ал. 2, т. 16, 23, 24 или 25“ се заменят с „чл. 103, ал. 2, т. 16, 24 или 25“.

§ 81. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на § 56, т. 1, буква „з“ – относно т. 20 и 21, и т. 5 – относно ал. 8, които влизат в сила от 28 юни 2021 г.

Законът е приет от 44-то Народно събрание на 3 февруари 2021 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за пазарите на
финансови инструменти

(Обн., ДВ, бр. 65 от 28 юли 2023 г.)

Преходни и заключителни разпоредби

§ 18. В Закона за кредитните институции (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм., бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 44 от 2012 г., бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., бр. 14, 22, 50, 62 и 94 от 2015 г., бр. 33, 59, 62, 81, 95 и 98 от 2016 г., бр. 63, 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 16, 20, 22, 51, 77, 98 и 106 от 2018 г., бр. 37, 42, 83, 94 и 96 от 2019 г., бр. 11, 13, 14, 18 и 64 от 2020 г., бр. 12 и 21 от 2021 г. и бр. 25 и 51 от 2022 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 3а:

а) в ал. 1, изречение първо се изменя така:

„За извършване по занятие на дейност по финансов лизинг, гаранционни сделки, придобиване на вземания по кредити или дейност, представляваща друга форма на финансиране (факторинг, форфетинг и други) във връзка с кредити, придобиване на дялови участия в кредитни и финансови институции и отпускане на кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства, е необходимо лицето да бъде вписано в публичен регистър на БНБ, ако една или повече от тези дейности е съществена за него.“

б) в ал. 2, т. 2 думите „по чл. 2, ал. 2, т. 6, 7 и 12 или по чл. 3, ал. 1, т. 2 и 3“ се заменят с „по ал. 1“;

в) алинея 9 се изменя така:

„(9) Не подлежи на регистрация лице, което: 1. извършва кредитиране само като спомагателна услуга във връзка с друга дейност, за която е лицензирано, както и лице, което предоставя кредити единствено чрез платформа за колективно финансиране; 2. придобива дялови участия съгласно чл. 3, ал. 1, т. 2, ако дейността му подлежи на лицензиране, одобрение, регистриране или вписване от Комисията за финансов надзор в регистрите по чл. 30, ал. 1 от Закона за Комисията за финансов надзор.“

2. В чл. 5б:

а) в ал. 1, т. 2 думите „извършващи дейности по чл. 2, ал. 2, т. 6, 7 или 12, или по чл. 3, ал. 1, т. 3“ се заличават;

б) в ал. 11 се създават изречения второ и трето:

„При подаване на заявление за информация от упълномощено лице е необходимо предоставяне на изрично нотариално заверено пълномощно в оригинал или в нотариално заверен препис. Когато заявлението се подава по пощата, подписът на заявителя трябва да бъде нотариално заверен.“

3. В чл. 56а, ал. 4 се създават изречения второ и трето:

„При подаване на заявление за информация от упълномощено лице е необходимо предоставяне на изрично нотариално заверено пълномощно в оригинал или в нотариално заверен препис. Когато заявлението се подава по пощата, подписът на заявителя трябва да бъде нотариално заверен.“

.....
Законът е приет от 49-ото Народно събрание на 18 юли 2023 г. и е попечатан с официалния печат на Народното събрание.

ЗАКОН

за държавния бюджет на Република България за 2023 г.

(Обн., ДВ, бр. 66 от 1 август 2023 г.)

Преходни и заключителни разпоредби

.....
§ 22. В Закона за кредитните институции (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм., бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 44 от 2012 г., бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., бр. 14, 22, 50, 62 и 94 от 2015 г., бр. 33, 59, 62, 81, 95 и 98 от 2016 г., бр. 63, 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 16, 20, 22, 51, 77, 98 и 106 от 2018 г., бр. 37, 42, 83, 94 и 96 от 2019 г., бр. 11, 13, 14, 18 и 64 от 2020 г., бр. 12 и 21 от 2021 г., бр. 25 и 51 от 2022 г.) в чл. 62, ал. 6 се правят следните изменения и допълнения:

1. В т. 3 се създава буква „в“: „в) е поискано от публичен изпълнител във връзка с обезпечаване и събиране на публично вземане.“

2. В т. 9 думата „упълномощено“ се заменя с „оправомощено“, а след думите „чл. 143е, ал. 6“ се добавя „чл. 269г, ал. 2, чл. 269д и 269с“.

.....
§ 46. Законът влиза в сила от 1 януари 2023 г., с изключение на:

6. параграф 13, § 14, т. 7 и 8, т. 10 относно чл. 182г, т. 11, 12, 13 и т. 19, буква „а“, § 15, 21, 22, 23, 34, 35, 36 и 37, които влизат в сила три дни след обнародването му в „Държавен вестник“;

.....
 Законът е приет от 49-ото Народно събрание на 28 юли 2023 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за мерките срещу изпирането на пари

(Обн. – ДВ, бр. 84 от 2023 г., в сила от 6 октомври 2023 г.)

.....
 § 82. Заварените до влизането в сила на този закон административни производства по Закона за пазарите на финансови инструменти, Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране, Кодекса за застраховането, Кодекса за социално осигуряване, Закона за пощенските услуги, Закона за платежните услуги и платежните системи и по Закона за кредитните институции се довършват по досегашния ред.

Преходни и заключителни разпоредби към Закона за противодействие на корупцията

(Обн. – ДВ, бр. 84 от 2023 г., в сила от 6 октомври 2023 г.)

.....
 § 39. В Закона за кредитните институции (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм., бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г., бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г., бр. 94 и 101 от 2010 г., бр. 77 и 105 от 2011 г., бр. 38 и 44 от 2012 г., бр. 52, 70 и 109 от 2013 г., бр. 22, 27, 35 и 53 от 2014 г., бр. 14, 22, 50, 62 и 94 от 2015 г., бр. 33, 59, 62, 81, 95 и 98 от 2016 г., бр. 63, 97 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 16, 20, 22, 51, 77, 98 и 106 от 2018 г., бр. 37, 42, 83, 94 и 96 от 2019 г., бр. 11, 13, 14, 18 и 64 от 2020 г., бр. 12 и 21 от 2021 г., бр. 25 и 51 от 2022 г. и бр. 65 и 66 от 2023 г.) се правят следните изменения:

.....

2. Навсякъде думите „Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество“ се заменят с „Комисията за противодействие на корупцията“.

§ 79. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на § 9, който влиза в сила от 1 март 2024 г.

Преходни и заключителни разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване

(Обн. – ДВ, бр. 85 от 2023 г., в сила от 10 октомври 2023 г.)

.....

§ 92. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на § 87, т. 1, 2, 4–6, 8–46, 49 и 50, които влизат в сила от 1 януари 2023 г.